

**Izi ọma lele kpa
Matiyu
gbarụ a n'ọkwukwo
Nhne gbasiri ọkwukwo ka**

Izi ọma lele kpa Matiye gbarụ a n'ọkwukwo nookwu ọka izi ọma n'ụ Jizọsi bụ Nye Ọznohia Chiokike kweru mkwna a. Ọmumu Jizọsi nye Nazareti gwebnanyarnu ẹli-eze ikne n'owa, ke bụ ọchichi Chiokike. Izi ọma Matiye neegesi ẹli-eze ikne ka hite n'ụ nhne Jizọsi, nye bụ Mezaya, znirni n'ụ nhne o mernu. Matiye gesiri kpa Jizọsi mezuru kpakara nhne be gbarụ n'ụ Tẹsitamenti Ọknani gbasiri a. O gesiri n'ụ be m'urnu Jizọsi hite n'avnurnu ele eze. Nne a Meri bụ woknornokno máa nyerukna. Matiye t'ukparu ẹhni gba n'ụ ele b'uo ele Ju nwernu igwe n'ẹli-eze Chiokike lele kpa ele Ju nwernu. O kwuru nhne gbasiri ẹnwu Jizọsi, olizọ n'ẹnwu a, n'ụ iwu o nyernu ele sno apna be zn' kpakara ele z' n'owa izi ọma a.

Nhne z' n'ọkwukwo ka

Budnu wikoro Jizọsi (1:1---4:25)

Ik'wu-ọnu Chiokike o kwuru n'olu rugwu (5:1---7:29)

Nhne o znirni, elulu n'ụ nhne berere n'ụ Galili (8:1---18:35)

Izne a d'ụ Jeruselem (19:1---20:34)

Ikwezu ipne-azn'ụ Jizọsi n'ụ rime Jeruselem (21:1---27:66)

Olizọ n'ẹnwu a (28:1-20)

Nye gbarụ ọkwukwo ka: Matiye (Livai)

Risi nhne o kwno gba a: O gesi nū Jizōsi bụ
Mezaya, nye gweyarū ẹli-eze ke bụ ọchichi
Chiokike n'owa.

Osnusno ọmumu Jizōsi
(Luk 3:23-38)

¹ Ọkwukwo osnusno ọmumu Jizōsi Karaịsi, nnwọ
Devidi, nnwọ Ebereham.

² Ebereham mụnnu Aziki, Aziki mụhia Jekọpu,
Jekọpu mụhia Juda nū rumu nne a. ³ Juda mụhia
Pẹzezi nū Zera, nne be bụ Tama, Pẹzezi mụhia
Hezirōni, Hezirōni mụhia Ram, ⁴ Ram mụhia Ami-
nadabū, Aminadabū mụhia Nasōni, Nasōni mụhia
Salīmōni, ⁵ Salīmōni mụhia Boazi, nne a bụ Rehabū,
Boazi mụhia Ọbedi, nne a bụ Rutu, Ọbedi mụhia
Jesi, ⁶ Jesi mụhia Eze Devidi.

Devidi mụhia Solomōni, nne a bụ nnwerne
Uraya, ⁷ Solomōni mụhia Rehoboam, Rehoboam
mụhia Abija, Abija mụhia Asa, ⁸ Asa mụhia Je-
hosafati, Jehosafati mụhia Joram, Joram mụhia
Uzaya, ⁹ Uzaya mụhia Jotam, Jotam mụhia Ehazị,
Ehazị mụhia Hezikaya, ¹⁰ Hezikaya mụhia Man-
ase, Manase mụhia Amōni, Amōni mụhia Josaya,
¹¹ Josaya mụhia Jekonaya nū rumu nne a. Ka bụ ige
ele Babiloni vuru be la n'ẹli Babiloni.

¹² Nga be vukworu be zne nū Babiloni,
Jekonaya mụhia Seateli, Seateli mụhia Zerubabeli,
¹³ Zerubabeli mụhia Abiudu, Abiudu mụhia
Eliakim, Eliakim mụhia Azọ, ¹⁴ Azọ mụhia Zadoku,
Zadoku mụhia Akim, Akim mụhia Eliudu, ¹⁵ Eliudu
mụhia Eleza, Eleza mụhia Matani, Matani mụhia
Jekọpu, ¹⁶ Jekọpu mụhia Josefu nzi Meri. Meri bụ
nye mụnnu Jizōsi, nye be kwu Karaịsi.

¹⁷ Kpakara ẹbnurnu hite n'Ebereham dụ Devidi bu nri ẹbnurnu nù ẹno, hite nù Devidi dụ nga be vuru be zne n'ẹli Babìloni bu nri ẹbnurnu nù ẹno, hite nù nga be wuru nù Babìloni dụ nù ọmumu Karaìsì bu nri ẹbnurnu nù ẹno.

*Ọmumu Jizọsi Karaìsì
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Ka bu kpa be jiri mu Jizọsi Karaìsì. Nga be kweru nù Josefu jọolu nne a Meri,* nga be yáadnanyina, be whnurnu nù ọ zì rime hite n'Enine Nsọ. ¹⁹ Josefu bu nzi a bu ọmamarna badnù, ọ chọla ọ kpasì a iwhnerne nù ruwhnu ọhna, o pioru ọ gba a nnam nù mgwùgwa.

²⁰ Kọvu nga ọ zì naari kpakara nhne ka nù mkpọma a, enine izi Nyenwe aì vakwnusiri a nù mbọro, kaa, “Josefu, nnwọ Devidi, i túko ogwnu o kwuru nnwerne i Meri, nnwọ ọ zì rime a hi n'aka Enine Nsọ. ²¹ Ọ jọomuhia nnwọ rukna, i jookwu a Jizọsi, kwnornu nù o jọoznohia ele ke a nù kpakara mmehie be.”

²² Ka bu ma nhne Nyenwe aì kwuru hite n'ọnu nye ọwhnurninya mezu, ²³ “Otu woknornokno máa nyerukna jọotu rime, ọ jọomuhia nnwọ rukna, be jookwu a Imanùeli,” ke bu, “Chiokike zìnu aì.”

²⁴ Nga Josefu tnenyarnù nù anyarna, o lizọ, o mee kpa enine izi Nyenwe aì nyernu a iwu, o kwuru Meri nnwerne a. ²⁵ Kọvu ya nù a dnányina dụ nga ọ mụhiaru nnwọ rukna, ọ jita rẹwhna a Jizọsi.

2

Ele akọ varu

* **1:18** Mọbu ọgbasi ọmu n'aka ke neegesi nù aka jì a.

¹ Nga be mụnnu Jizọsi nụ Bẹtilehem n'ẹli Judiya, nga Erọdu bụ eze, ele akọ* hiri n'ọbosi ẹhnam vaduru Jeruselem, ² neesikwa, “Ndaa hne ọ zị bụ nye be mụnnu, eze ele Ju? Kwnornu nụ a whnurnu mbọ a n'ọbosi ẹhnam, a varu ma a kpọnu a risi ẹli.”

³ Nga Eze Erọdu nurnu nhne ka, mkpọma laru a mini, ya nụ kpakara ele zị nụ Jeruselem. ⁴ Nga o sukwukọtaru kpakara ele risi ariohna nụ ele zni iwu ele Ju, ọ sịkwa be hne be joomu Karaịsi wam.

⁵ Be kanu a nụ Bẹtilehem n'ẹli Judiya, ọ bụ kpa be gbaru a n'okwukwo hite n'onu nye owhnurninya, kaa,

⁶ “Ji Bẹtilehem, n'ẹli Juda,
i zila mati kakwo n'esilawuru risi ẹli Juda ria
ria,

kwnornu nụ hite nụ ji hne nye risi jeehi whuya,
nye jooznu ele ke m Izireli lele atnurnu.”

⁷ Nga Erọdu sukwuru ele akọ wam nụ mgwugwa, ọ sịkwahia be nga mbọ wam whuyaru iwhne. ⁸ Ọ kanu be zne Bẹtilehem, kaa, “Anu zne piosi nnwo ikne wam rikne, nga anu piohıaru a, anu va kanu m, m jeezne kpọnu a risi ẹli masi.” ⁹ Nga be nurnu oka Eze Erọdu, be whoga, le mbọ wam ke be whnurnu n'ọbosi ẹhnam neezne nụ ruwhnu be du nga ọ varu gwuzoru n'olu hne nnwo wam zi. ¹⁰ Nga be whnurnu mbọ wam, be nwudnarnu k'agida.

¹¹ Be bna nụ rime ọro, whnu nnwo ikne wam, ya nụ Meri nne a, be dna n'ẹli kpọnu a risi ẹli. Be kpume igbe ekwnu be, nyee a nkesi, golu, franki-isensi nụ maa. ¹² Chiokike do be aka nụ nsni

* **2:1** Ele akọ: bụ ele nọomu nhne gbasiri mbọ.

nụ mboro be láhnakwadia ke Erọdu, be garu apna berere la ẹli be.

Be gbazne n'ẹli Ijipiti

¹³ Nga be laru, enine izi Nyenwe aị mernu Josefu whnu a anya nu mboro, kaa, “Lizo, kwuru watakiri wam nu nne a gbazne Ijipiti, daziri nu pi du nga me jaakanu i, kwnornu nu Erọdu joopio nnwo wam ma o gbu a.” ¹⁴ O lizo, kwuru nnwo wam nu nne a n'abali gbazne Ijipiti. ¹⁵ Be zi n'Ijipiti tem Erọdu nwuma, ma nhne Nyenwe aị kwuru hite n'onu nye owhnurninya a mezu, “M sukwuharu m nnwo m hite Ijipiti.”

Erọdu gburu rumu takiri

¹⁶ Nga Erọdu whnurnu nu ele ako wam nyernu a mkpari, o weru ẹhni k'agida, o zizne ele ogwnu kaa be gbu kpakara rumu rukna zi nu Betilehem ma ẹli zi be ndundu, hite nu ele gbaru awha lawuru ya ẹli. Ka bu hite n'ige wam o sikwahiaru oka n'onu ele ako wam. ¹⁷ N'ige wam bu hne be mezuru nhne Jerimaya nye owhnurninya kwuru, naakaa,

¹⁸ “Be nurnu akpiri nu rime ẹli Rama,
naakwna ẹkwna nu okne ogba mkpe,
Recheli naakwnanu rumu a ẹkwna,
o kwele be kasi a mkpoma kwnornu nu be zima.”

Be hiri n'Ijipiti yahna

¹⁹ Nga Erọdu nwurnu, enine izi Nyenwe aị mernu Josefu whnu a anya nu mboro n'Ijipiti,
²⁰ kaa, “Lizo kwuru nnwo wam nu nne a zne n'ẹli Izireli, ele noopio budnu a nwunam.”

²¹ O lizọ kwuru nnwọ wam nụ nne a, va n'eli Izireli. ²² Kọvu nga ọ nurnu nụ Akelosi nnwọ Erodu bu eze Judiya nụ ngadna nda a, ọ tūru ogwnu o zne pji. Nga Chiokike dọru a aka nụ nsni nụ mboro, Josefụ tūhnasna zne Galili. ²³ Be zne wuru n'eli matị be kwu Nazareti, ma nhne be kwuru hite n'onu nye ọwhnurninya mezu, “Be jookwu a nye Nazareti.”

3

Ikwu-ọnu Jōni Nye Wụ Mini

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jōn 1:19-28)

¹ N'ige wam Jōni Nye Wụ Mini varu nọokpo okwo ikwu-ọnu Chiokike n'eli-ikpa ke Judiya, ² naakaa, “Anụ tūhnasna mkpoma, kwnornu nụ ẹli-eze Chiokike zị ndundu.” ³ Jōni bu nye wam Azaya nye ọwhnurninya kwuru ọka gbasiri a, naakaa, “Akpiri otu badnu nọokpo okwo n'eli-ikpa, naakaa, ‘Anụ mekwata apna Nyenwe aị, anụ mee apna a sni asni.’ ”

⁴ Jōni wogwu iwo be jiri rijni akpukpo anohia be kwu kameli mee, ajni ọ sụ n'ikwnu bu akpukpo anohia, wiri a bu igwurube nụ mono ebeka ohia. ⁵ Ele Jeruselem nụ kpakara ele Judiya nụ kpakara ele wugwu nụ ngeri Osimini Jodani gburugburu whokwnusiri a, ⁶ ọ wu be mini n'Osimini Jodani, be nookwuhia mmehie be.

⁷ Kọvu nga ọ whnurnu agida ele Farisi nụ ele Sadusi hne be naava ma ọ wu be mini, ọ kanu be, “Anụ ẹbnurnu agwo, nyele kannu anu, anu gbanahoru ovu owe ẹhni Chiokike ke jaava? ⁸ Anụ mji mkpuru ke jeegesi nụ anu tūhnasnarnu mkpoma hite nụ mmehie. ⁹ Anụ riko nụ rime anu, naakaa,

‘Ebereham bụ nda aị,’ me kanụ anụ nụ Chiokike nwernu rikne mee kpakara akaworugwu ka ghọrụmu Ebereham. ¹⁰ Kịtna, be tụtwasilam ehnigwe n'ikwnu kpakara isisi, ke bụ nụ be joogbudna isisi ọbula ke mínyala mkpuru ọma, be jọtubna a nụ rime bẹkwnu.

¹¹ “M ji m mini nọowu anụ mini ke neegesi nụ anụ tūhnasnarnu mkpoma hite nụ mmehie anụ, kọvu nye kagwụ m rikne naava n'aznụ m, nye me dūgwō n'owhudnahie chiri okoro-ochi a, nye wam jeeji Enine Nsọ nụ bẹkwnu nọowu anụ mini. ¹² Nye nhne ọwhusna ikpa zị n'aka a, ọ jọowhusna ikpa a nkari, ọ jaachikota ikpa a yisi n'ọbna a, kọvu o jeeji bẹkwnu ke chnị echni rnesnama ruznurnuznu ikpa.”

Ọwuwu mini Jizọsi
(Mak 1:9-11; Luk 3:21,22)

¹³ N'ige wam, Jizọsi hiri nụ Galili vadu Osimini Jodani znekwnusi Joni ma ọ wụ a mini. ¹⁴ Kọvu nụ Joni kwéle a, ọ kaa, “Ọ zị m mkpa ị wụ m mini, jị n'iwhuru i, ị naavakwnusi m?”

¹⁵ Jizọsi kanụ a, “Gharụ a kpam kịtna, kwnornu nụ ọ bụru ọma kpam ma a mezu kpakara nhne bụru ọma n'omume.” Joni gharụ a.

¹⁶ Nga Joni wụru Jizọsi mini, ngangam o hiri nụ mini nọowhuya, le, oligwe kpumernu, Jizọsi whnụ Enine ke Chiokike hne o neewhedna lele nduru, neebekwasi a. ¹⁷ Otu akpịri hiri n'oligwe, naakaa, “Ka bụ Nnwọ m me whnurnu n'anya, nhne a masiri m.”

4

Ornurna Jizosi (Mak 1:12,13; Luk 4:1-13)

¹ Enine Nso duru Jizosi zne n'eli-ikpa ma Ek-wensu rna a ornurna. ² Nga o vukworu onu nri obochi eno iwhnehnne nu abali, wiri gwnurnu a. ³ Nye ornurna wam vakwnusiri a, kanu a, "O buru nu i bu Nnwọ Chiokike, kanu akaworugwu ele ka be gho bredi."

⁴ Jizosi saru a, "Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, 'O buo bredi bu nhne badnu jeeri kpọi ziri budnu, kovu nu o bu kpakara ikwu-onu ke hiri n'onu Chiokike whuya.' "

⁵ Ekwensu kwuru a zne Jeruselem, eli-ohna nso, gwuzote a n'olu towa Oro Nso Chiokike, ⁶ o kanu a, "O buru nu i bu Nnwọ Chiokike, gbudna ehni i n'eli hna, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, 'O jeenye ele enine izi a iwu gbasiri i, be jeegheru i n'aka be, ma i gharu o kpobi ochi i nu rugwu.' "

⁷ Jizosi saru a, "Berere kwno, be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, 'I rnako Nyenwe i Chiokike i ornurna.' "

⁸ Berere kwno, Ekwensu kwuru a zne rugwu zi n'olu k'agida, gerisi a kpakara eli-eze ke owa nu igwugwu be. ⁹ O kanu a, "M jeenye i kpakara nhne ka, o buru nu i jaadna n'eli kpọnu m risi eli."

¹⁰ Jizosi saru a, "Whoga m nu ruwhnu m, Setani, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, 'I jọokponu Nyenwe i, Chiokike i risi eli. O bu ya kpọi bu nye i jeekpenu.' "

¹¹ Ige wam Ekwensu sigbasiri Jizọsi, ele enine izi vakwnusiri a, neeznenu a izi.

Jizọsi panizoru ọnu a

(Mak 1:14,15; Luk 4:14,15)

¹² Nga Jizọsi nurnu nọ be yisiri Jọni n'ikelu, ọ lahna Galili. ¹³ Ọ whọga nọ Nazareti zne wuru nọ Kapanom, ke zị nọ ngeri osimini, n'ẹli Zebulun nọ Nafitali, ¹⁴ ma ọka be kwuru hite n'ọnu Azaya nye ọwhnurninya mezu, kaa,

¹⁵ “Eli Zebulun nọ ẹli Nafitali,
n'apna okne osimini,

n'aznọ Osimini Jodani,
Galili ẹli ele bụo ele Ju.

¹⁶ Ele wu n'ọchichiri
whnụnam agida iwhne,
ele wu n'ẹli ẹnwu kpunigwu
bụ ele iwhne nọomukwasi.”

¹⁷ Hite n'ige wam Jizọsi panizoru nọokpo okwo, naakaa, “Anọ tuhnasa mkpoma, kwnornu nọ ẹli-eze Chiokike zị ndundu.”

Ele mbom sno apna Jizọsi

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Nga Jizọsi neezne izne n'ọnu mini Osimini Galili, ọ whnọ rumu nne lawuru, Saịmoni nye be nookwu Pita nọ Anduru nwene a, hne be nọowu igbo n'osimini, kwnornu nọ be bụ ele noogbu aznọ. ¹⁹ Jizọsi kanọ be, “Anọ snornu m, m jeeme anọ buri ele jọokwnuhia ele badnọ lele kpa anọ noogbu aznọ.” ²⁰ Ngangam, be sigbasi igbo be sno a.

²¹ Nga o zneturu nọ ruwhnu, ọ whnurnu rumu nne lawuru berere, Jemisi nnwọ Zebidi nọ Jọni

nwene a, nù Zebidi nda be. Be zì nù rime ògbo neemekwa ìgbò be. Jizọ̀sì sukwu be. ²² Ngangam be sìgbasi ògbo wam nù nda be sno a.

*Jizọ̀sì znirni nhne,
gwọ ele nrịria
(Luk 6:17-19)*

²³ Jizọ̀sì znernu nù kpakara Galili neezni nhne n'oro ògbako ele Ju, n'òokpo okwo izi ọma ẹ̀lì-eze Chiokike, n'ogwo ele nrịria zì ọdo n'ọdo nù ẹ̀hni igbugbu zì ọdo n'ọdo n'esilawuru be. ²⁴ Ọtnutnu a gazuru kpakara Siriya, be kwuyanù a kpakara ele naaria nrịria nù ele ẹ̀hni igbugbu zì ọdo n'ọdo, nù ele n'owhnusi anya, ele rẹnwu ojo nwugwu, nù ele akwukwu nù ele ngeri ẹ̀hni be d'owurnu d'owu. Jizọ̀sì gwọ kpakara be.

²⁵ Agịda ele badnù hi nù Galili, Dekapolisi nù Jeruselem nù Judiya nù aznù Osimini Jodani snornu a.

5

*Jizọ̀sì znirni nhne
n'olu rugwu*

¹ Nga Jizọ̀sì whnurnu agịda badnù wam, o pnezne n'olu rugwu, daziri ẹ̀lì, ele sno apna a vakwnusi a, ² ọ panizo neezni be nhne, naakaa,

*Mkpoma ọso n'ọnu n'ezi
(Luk 6:20-23)*

³ “Ọwa ọma zinu ele mboni nù mkpoma,*
kwnornu nù ẹ̀lì-eze Chiokike bụ ke be.

⁴ Ọwa ọma zinu ele naagba mkpe,
kwnornu nù be jaakasi be ovu.

* **5:3** ke bụ ele noopio Chiokike

- 5 Ọwa ọma zịnu ele zị enwerne nụ mkpọma,
kwnornu nụ ele kam jeekehia ọwa.
- 6 Ọwa ọma zịnu ele wiri nọogwnu nụ ele akpịri kpọga
bẹkwnu n'ome nhne buru ọma,
kwnornu nụ ruwho jeeji be.
- 7 Ọwa ọma zịnu ele nwernu obirizi
kwnornu nụ be jọdonu be obirizi.
- 8 Ọwa ọma zịnu ele zị richna nụ mkpọma,
kwnornu nụ be jọowhnu Chiokike.
- 9 Ọwa ọma zịnu ele neeme udno,
kwnornu nụ be jookwu be rumu Chiokike.
- 10 Ọwa ọma zịnu ele be naakpakna ẹhni kwnornu
imerne ọma,
kwnornu nụ ẹli-eze Chiokike bụ ke be.
- 11 “Ọwa ọma zịnu anụ nga ele badnụ jaak-
parị anụ, neemekpa anụ ẹhni, nookwunu anụ
ọnu ojo, naaghagidne anụ akebne aghalaghala zị
ichne ichne kwnornu nụ me. 12 Anụ nwurnihoru,
mkpọma sọ anụ n'ọnu k'agịda, kwnornu nụ ọgwo
ẹrnu anụ zị agịda n'oligwe. Ọ bụ kpa be jiri kpakna
ele ọwhnurninya ele be anụ ọsno ẹhni.

Arụa nụ iwhne

(Mak 9:50; Luk 14:34,35)

13 “Anụ bụ arụa ke ọwa, kọvu ọ buru arụa tuwhu
ọso n'ọnu a, be jeeji kịni mee a ọ so n'ọnu? Ọ zia iru
ọ bnarnụ berere, okwolem be tuwhu a n'ederezi,
ele badnụ zọ a ọchi.

14 “Anụ bụ iwhne ke ọwa. Mba wu n'olu rugwu
bóotugwali. 15 Be zá nọomusi tọnji bita a nụ mkpu-
ruru nkita, tñunuma, n'olu nhne be bita tọnji, o
neenye kpakara ele zị n'oro wam iwhne. 16 Anụ
mee kpa iwhne anụ jaazị noonwu nụ ruwhnu ele

badnu, ma be n'owhnu ɛrnu oma anu, znarni Nda anu ke zi n'oligwe.

Iwu Mozizi

¹⁷ “Anu cheko nu m varu m o lulu iwu Chiokike m'bu nhne ele o'whnurninya gbaru, m vage m o lulu be, m varu m o mezu be. ¹⁸ N'ezi, me kanu anu, tem oligwe nu owa whume, o za otu nhne obula zi mati, ke zikakworu mati ke be jeegweme n'iwu, du nga kpakara be jeemezu. ¹⁹ Nye obula ke joolulu otu nu rime iwu ele ka, o burubedi iwu ke kakwo mati, ke jeezni ele badnu kpam, be jookwu a nye kakwo mati n'eli-eze Chiokike. K'ovu nye obula ke jaabita iwu, neezni be, nye wam bu nye be jookwu nye kakwo n'olu n'eli-eze Chiokike. ²⁰ Me naakanu anu, o buru nu agwa oma anu kala ke ele zni iwu nu ele Farisi mma, n'ezi, anu jaabna n'eli-eze Chiokike.

Ovu owe ehni

²¹ “Anu nurnu nu be kannu ele gbaka, ‘I gbuko badnu, nye obula ke gburu badnu jaabna n'aka ikpe.’ ²² K'ovu me kanu anu, nye nwernu ovu ehni megidne nwene a jaabna n'ikpe. Nye obula ke jaakanu nwene a, ‘O zia iru i bnagwu,’ jeenye ehni a n'aka ele eze-ikpe. Nye obula ke jaakaa, ‘Nye iwhnirniwhno,’ jeenye ehni a n'aka bekwnu eli renwu. ²³ Kam kpayaru, o buru nu i gweyaru nkesi i nu ruwhnu Chiokike n'oyo ariohna, i chenwanya nu nwene i karu nu i mernu a nhne oyo, ²⁴ sigbasi nkesi i nu pii nu ruwhnu oyo ariohna, la, beru osno mee ma ji nu nwene i ziri n'udno, yahna, nyega nkesi i.

²⁵ “Mee ma ji nu nye kwu i neezne ikpe buru oma wara wara, nga ji nu ya zi n'apna, ma nye wam

kwu i neezne ikpe gharu o gweru i nyee n'aka nye risi ikpe, nye risi ikpe gweru i nyee n'aka nye neezne izi, be tubna i ikelu. ²⁶ Me kanu i ezi oka, i jowhuya pii tem i kwuhnata kpakara iwai ipne-aznu i jigwu.

Iznizni gbasiri ome oyi

²⁷ “Anu nuna m nu be kannu ele gbaka, ‘I meko oyi.’ ²⁸ Kovu nu m naakanu anu, nu nyerukna obula ke jeele nyerinya anya o masi a ma ya nu nwerinya wam dnanyi, o mesilem a oyi nu mkpoma a. ²⁹ O buru nu anya akarikwnunga i jeeme i, i mee mmehie, ghnahia a, tuwhu a n'ehni i, kwnornu nu o jaakanu i mma nu otu nhne zi i n'ehni whogaru, tnunuma be tubna kpakara ehni i nu rime bekwnu eli renwu. ³⁰ O buru nu akarikwnunga i jeeme i, i mee mmehie, gbubime a, tuwhu a n'ehni i, kwnornu nu o jaakanu i mma nu otu nu nhne zi i n'ehni whogaru, tnunuma be jootubna kpakara ehni i nu rime bekwnu eli renwu.

Ogba nnam

(Mat 19:9; Mak 10:11,12; Luk 16:18)

³¹ “Be kakwnornu nu, ‘Nye obula ke jaagba nnwerne a nnam, o nyega a okwukwo nnam.’ ³² Kovu m naakanu anu, nye obula ke jaagba nnwerne a nnam, hne o buo nu o mernu oyi, o neeme nyerinya wam buru nye neeme oyi, nye obula ke joolu nnwerne be gbaru nnam bu nye neeme oyi.

Okwe mkwna

³³ “Berere, anu nuna m nu be kannu ele gbaka, kaa, ‘Bita mkwna i kweru, i lahnna aznu nu o mee mkwna i kweru, kovu mee nhne i kweru mkwna

nụ ruwhnu Nyenwe aị.’ ³⁴ Kọvu me naakanụ anụ, anụ jí nhne ọbula dụ risi, anụ jí oligwe dụ risi, kwnornu nụ ọ bụ ngadna eze Chiokike. ³⁵ Anụ jí ọwa dụ risi, kwnornu nụ ikpechi ọtukwasi ọchi a, anụ jí Jeruselem dụ risi, kwnornu nụ ọ bụ ẹli-ọhna ke eze kwu wam. ³⁶ I jí risi i dụ risi, kwnornu nụ i nwée rikne mee otu rukeri-ize ọ chna richna mọbu o ji riji. ³⁷ Kọvu ikwu-ọnu anụ bụru ‘Owe, m jeeme mee a,’ mọbu, ‘Ọza, m jéeme mee a.’ Kwnornu nụ nhne ọbula kariri ka hi nụ nye ojo wam.

Iznizni gbasiri omegwnarnu
(Luk 6:29,30)

³⁸ “Anụ nurnu nụ be karụ, ‘Any a lanụ anya, ize lanụ ize.’ ³⁹ Kọvu me naakanụ anụ, anụ mégwarnu ele mernu anụ nhne ojo. Nye ọbula ke gbọru i aka nụ nsni akarikwnunga, tughnasnanu a nsni berere. ⁴⁰ Ọ bụru nụ nye ọbula pioru o mesi i ọka ma ọ nahọru i iwo rime i, sigbasinu a iwo i ke olu masi. ⁴¹ Nye ọbula ke jeeme i ma i zne otu maii, snornu a zne maii lawuru. ⁴² Nyega nye ọbula nọorio i nhne, i gwákọ nye noopio ma i gbaznisi a nhne njo.

Whnụ ele irno anụ n'anya
(Luk 6:27,28,32-36)

⁴³ “Anụ nuna m nụ be karụ, ‘Whnụ nye agbatibi i n'anya, sno nye irno i irno.’ ⁴⁴ Kọvu me naakanụ anụ, anụ whnụ ele irno anụ n'anya,† kpenu ele neemekpa anụ ẹhni okpukpe. ⁴⁵ Anụ mee kpa, anụ jọobu rumu Nda anụ ke zị n'oligwe, kwnornu

† **5:44** Agwna ọkwukwo kamasiri: gọzi ele nọovu anụ ọnu, menu ele sno anụ irno nhne ọma

nụ o neeme ma ẹhnam a nọomukwasi badnụ ojo nụ badnụ oma, o neeme masị ma mini zokwasị ele ome mma nụ ele ojo. ⁴⁶ O bụru nụ anụ whnurnu ele wam n'anya bụ ele nọowhnu anụ n'anya, kini bụ ogwo ẹnu anụ? O bụ nụ ele ọna ntụ mée kpam sa? ⁴⁷ O bụru masị nụ o bụ rụmu nwene anụ kpọi bụ ele anụ neebekwu ẹwhna, kini bụ nhne anụ mernu karu ele berere? O bụ nụ ele máa Chiokike mée kpam sa? ⁴⁸ Anụ jọobu ele zuru ozu lele kpa Nda anụ ke oligwe zuru ozu.

6

Iznizni gbasịri okesi nhne

¹ “Anụ whnụ nụ anụ zá neeme nhne oma anụ nụ ruwhnu badnụ, ma be whnurnu anụ. Anụ mee kpam, anụ nwée ogwo ẹnu nụ hne Nda anụ ke oligwe zị.

² “Ke bụ nụ nga i nọornu ẹnu obirizi i, i jiko okwodu kpọ okwo lele kpa ele ruwhnu lawuru mee n'oro ogbako ele Ju, ma n'apna, ma ele badnụ ja be mma. Owe, m naakanụ anụ ezi oka, be nwezulem ogwo ẹnu ke be. ³ Kọvu nga i nọornu ẹnu obirizi, i kwéko akarita i mahia nhne akarikwnunga i neeme, ⁴ ma ẹnu obirizi i bụru nhne zị mgwugwa. Nda i ke nọowhnu nhne zị nụ mgwugwa jọokwuhnata i.

Iznizni gbasịri okpukpe

(Luk 11:2-4)

⁵ “Nga anụ neekpe okpukpe, anụ méko lele ele ruwhnu lawuru, kwnornu nụ o naamasị be o gwuzoru n'oro ogbako ele Ju ma ngeri apna neekpe okpukpe ma ele badnụ whnurnu be. Owe, m

naakanu anu ezi oka, be nwezulem ogwo ernu be. ⁶ Kovu nga i neekpe okpukpe, bnazne nu rime oro i, nga i gbasnimernu mgbo i, kpenu Nda i ke zi nu mgwugwa, Nda i ke nowhnu nhne zi nu mgwugwa jookwuhnata i. ⁷ Nga anu neekpe okpukpe, anu kwuko agida oka etekne, lele kpa ele maa Chiokike mee, kwnornu nu be naari nu be jonu ogologo okpukpe be. ⁸ Anu kpakwadia agwa lele be, kwnornu nu Nda anu magwu kpakara nhne ke zi anu mkpa, su anu ke rio a.

⁹ “Anu kpe okpukpe kpa,

‘Nda ai ke zi n’oligwe,
rehwna i buru nhne zi nso,

¹⁰ eli-eze i va,
be mee nhne i pioga,
kpa be mee a n’oligwe,
be mee a kpam n’owa.

¹¹ Nyega ai wiri tna,
ke joozunu ai obochi tna.

¹² Gbarunu ai nhne ojo a mernu,
lele kpa a naagbarunu ele mernu ai nhne ojo.

¹³ I yisi ai nu rime nhne ornurna,
kovu dokia ai n’aka nye ojo.’ *

¹⁴ O buru nu anu gbarunu badnu ogahie be, Nda anu ke oligwe jaagbarunu anu masi. ¹⁵ Kovu o buru nu anu jaagbarunu badnu ogahie be, Nda anu ke zi oligwe jaagbarunu anu.

Iznizni gbasiri ovu onu

¹⁶ “Nga anu noovu onu, anu meko lele ele ruwnu lawuru, ele naagbaru ruwnu, donwuta

* **6:13** Agwna okwukwo kwuru: kwnornu nu eli-eze bu ke i, ma iknema, ma igwugwu, tim tom. Amim.

ruwhnu ma ọ zị kpa ele badnụ mahia nụ be noovu ọnu. Owe, m naakanụ anụ ezi ọka, be nwezulem ọgwo ọnu be. ¹⁷ Kọvu nga ị noovu ọnu, gweru mọno te nụ risi ị, snụ ruwhnu ị, ¹⁸ ma ele badnụ gharu ọ mahia nụ ị noovu ọnu. Kọvu Nda ị nye nọowhnu nhne zị nụ mgwugwa jaamahia, Nda ị jọkwu ị ọgwo.

Ekwnu ke zị n'oligwe
(Luk 12:33,34)

¹⁹ “Anụ kpabitanu ẹhni anụ ẹkwnu n'owa, hne akika nụ ajari naata, hne ele buznu neeliwa ọro nooznu buznu, ²⁰ kọvu anụ kpabitanu ẹhni anụ ẹkwnu n'oligwe, hne akika nụ ajari zá naata, ele buznu zá neeliwa ọro nooznu buznu. ²¹ Kwnornu nụ hne ẹkwnu ị zị, bụ hne mkpoma ị jaazi masi.

Iwhne ke ẹhni
(Luk 11:34-36)

²² “Iwhne ke ẹhni bụ anya, ke bụ nụ ọ bụru nụ anya ị bụru oma, kpakara ẹhni ị jọbu iwhne iwhne. ²³ Kọvu ọ bụru nụ anya ị zila budnu, kpakara ẹhni ị jeejipiya n'ochichiri. Ọ bụru nụ iwhne ke zị ị n'ẹhni bụ ọchichiri, ọchichiri wam jaahna ezi.

Chiokike nụ ẹkwnu
(Luk 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Ọ zá nye nwernu rikne bụru ọhi nda kwu lawuru. Ọ bụru kpam, o joosno otu irno, whnụ ke berere n'anya. Mọbu ọ jọsobisinu otu k'agida, ledna ibne a anya. Anụ jọobuli ọhi Chiokike nụ ọhi ẹkwnu.

²⁵ “Ka bụ nhne me kwno naakanụ anụ, anụ rígbuko ẹhni anụ n'oriri gbasiri budnu anụ, nhne anụ jeeri mọbu nhne anụ jọonwo, mọbu gbasiri ẹhni

anụ iwo anụ joowo. Ọ bụo bụdnu kakwo wiri? Ọ bụo ẹhni kakwo iwo sa? ²⁶ Anụ le wọnunu ke oligwe, be ghá mkpuru, be gwémasia nhne n'ekwu, ọ zia nhne be chibna n'obna, kovu Nda anụ ke oligwe nọoznu be. Anụ bụo nhne gburu okne ọnu ahia karu be? ²⁷ Ndaa nye n'esilawuru anụ nwernu rikne tükwasi nhne matị n'ogologo bụdnu a hite n'origbu ẹhni a?

²⁸ “Kini mernu anụ naarigbu ẹhni anụ gbasiri iwo anụ joowo? Anụ lekọm okoko zị n'ohia, kpa be nooso, be zá nọdogbu ẹhni be n'ernu, be kwné ikpe. ²⁹ Kovu me kanu anụ ọ bụbedi Solomoni n'iwhuru a, nụ kpakara igwugwu a, yige eyi lele otu nụ rime be. ³⁰ Ọ bụru nụ Chiokike wosiri achara ke ohia iwo kpa, ke zị tna, ekile be túbna a n'ite bẹkwnu, ọ bụ nụ o jóowosi anụ iwo ke kakwo, anụ ele okwnata ovu matị? ³¹ Anụ rigbuko ẹhni anụ, naakaa, ‘Ndaa nhne a jeeri?’ mọbu, ‘Ndaa nhne a jọonwo?’ mọbu, ‘Ndaa nhne a joowo?’ ³² Kwnornu nụ kpakara nhne ele ka bụ nhne ele máa Chiokike noopio, Nda anụ ke oligwe magwu nụ kpakara nhne ka zị anụ mkpa. ³³ Kovu anụ beru osno pio ẹli-eze Chiokike, nụ ome oma a, be jootukwasinu anụ kpakara nhne ele ka. ³⁴ Kam kpayaru, anụ rigbuko ẹhni anụ n'oriri gbasiri ekile, ekile jaarighianu ẹhni a. Mmekpẹhni ke obochi obula zunnem a.

7

O kpe ele berere ikpe
(Luk 6:37,38,41,42)

¹ “Anụ kpé ikpe, ma Chiokike gharu o kpe anụ ikpe. ² Kwnornu nụ ikpe anụ kperu bụ nhne

Chiokike jeeji kpe anụ, nhne anụ jiri tūnu nye berere bụ nhne Chiokike jeeji tūnu anụ. ³ Kịni kpayarụ i ji neele nhne matị ke zị n'anya nwene i, kovu i zá naari ọriri gbasiri igwe-isisi ke zị n'anya i? ⁴ Ndaa kpa i jeeji kanụ nwene i, 'Nwene, sete me gweme nhne matị ke zị i n'anya,' ma, le, igwe-isisi zị n'anya ke i? ⁵ Ji nye ruwhnu lawuru, беру ọsno gweme igwe-isisi ke zị n'anya ke i, ngam, i jowhnusnama ọsno o gweme nhne matị wam n'anya nwene i.

⁶ “Anụ nyéko nkita nhne zị nsọ, ọ zị be tūhnasna doka anụ. Anụ túsako palị nụ ruwhnu ezni, ọ zị be zọkwasi be ọchi.

Rịo, pio, znu aka nụ mgbo
(Luk 11:9-13)

⁷ “Anụ rịo, be jeenye anụ, anụ pio, anụ joopi-ohia, anụ znu aka n'onu-mgbo, be jaagbamanụ anụ. ⁸ Kwnornu nụ nye ọbula ke nọorio, nọoriohia, nye noopio, noopiohia, nye nooznu aka nụ mgbo, be jaagbamanụ a.

⁹ “Ndaa nda n'esilawuru anụ nye nnwọ a jọorio brẹdi, o nyee a akaworugwu? ¹⁰ Mọbu nụ ọ rịo a aznụ, o nyee a agwọ? ¹¹ Ọ bụru nụ anụ, anụ bụ ele ọjọ, magwu kpa be nyee rumu anụ nkesi bụru ọma, ọ kọ bụru Nda anụ ke zị n'oligwe, ọ bụ nụ o jéenye ele nọorio a nhne bụru ọma? ¹² Kpakara nhne ke anụ pioru ma badnụ menu anụ, anụ menu masị ele badnụ kpam. Kwnornu nụ ka bụ nhne iwu nụ ele ọwhnurninya kwuru.

Apna zị nwọronwo
(Luk 13:24)

¹³ “Anụ garu ọnu-mgbo ke zị nwọronwo bna. Kwnornu nụ ọnu-mgbo nụ apna wam ke noodubna badnụ nụ mwhe zị rude, ele naaga a masị zị agịda. ¹⁴ Kọvu nụ ọnu-mgbo wam zị nwọronwo, apna wam ke noodubna nụ bụdnu naara ẹhni nụ ọguga, ele noopohia zị ele nụ ele.

Isisi nụ mkpuru a
(Luk 6:43,44)

¹⁵ “Anụ zeru ele ọwhnurninya aghalaghala, ele naavakwnusi anụ n'iwu atnurnu, kọvu nụ rime be, be bụ edu nọdogbu atnurnu. ¹⁶ Anụ jaamahia be hite nụ mkpuru be nemi. Ele badnụ be nọghohia mkpuru vaini n'isisi akukara, mọbu mkpuru figi n'igwnu-ogha? ¹⁷ Kpam masị, ọmama n'isisi miga mkpuru ọma, kọvu isisi bụo ọma miga mkpuru ojo. ¹⁸ Ọmama n'isisi nwée rikne mị mkpuru ojo, isisi ojo nwée rikne mị mkpuru ọma. ¹⁹ Isisi ọbula ke minyinla mkpuru ọma, be jeegbudna a, tūbna a nū rime bẹkwnu. ²⁰ Kam kpayaru, anụ jeehi nū mkpuru be mahia be.

Ọdo aka nū nsni
(Luk 13:25-27)

²¹ “Ọ bụo nye ọbula ke noosukwu m, ‘Nyenwe ai, Nyenwe ai,’ jaabna n'eli-eze Chiokike, okwolem nye neeme nhne Nda m ke zị n'oligwe noopio. ²² Agida badnụ jaakanu m n'ọbochi wam, ‘Nyenwe ai, Nyenwe ai, a jile rẹwhna i whnụ ọwhnurninya? A jile rẹwhna i chihala ele renwu ojo? A jile rẹwhna i rnu ẹnu ndu-ehni zị ọdo n'odo?’ ²³ M jaakanu be, ‘M máam nye anụ bụ, anụ whoga nū hne me zị, ele aruru-eli.’

Ntụ-eli lawuru
(Luk 6:47-49)

²⁴ “Nye ọbula ke nọonu kpakara ikwu-ọnu m neeme be, m jeeji a sninu nyerukna ke marnu nhne, nye wuru ọro a n'olu rugwu. ²⁵ Mini zo, mini-eli gba, ruwhere whe masị, kwna ọro wam, kovu ọ dnána, kwnornu nu ọ turu ntụ-eli a n'olu rugwu. ²⁶ Nye ọbula ke nọonu kpakara ikwu-ọnu m ka, ọ zá neeme be, m jeeji a sninu nye iwhnirni-whno, nye wuru ọro a n'olu rịzna. ²⁷ Mini zo, mini-eli gba, ruwhere whe masị, kwna ọro wam, ọro wam dna girigidim, tụ ogwnu.”

Rikne Jizọsi

²⁸ Ọ dụ nga Jizọsi kwukworu kpakara ikwu-ọnu ka, nhne o znirni du kpa be hna ẹhni. ²⁹ Kwnornu nu o neezni nhne lele nye nwernu rikne, ọ bụo lele ele zni iwu ele Ju.

8

Jizọsi gworu nye nchnịchna
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Nga Jizọsi hiri n'olu rugwu hiedna, igbudu ele badnu snornu a. ² Otu nye naarią nchnịchna vakwnusiri a, gbunu a mpnerne ọchi, kaa, “Nyenwe aị, ọ bụru nu i pioru, i nwernu rikne mee m, m ziri rịchna.”

³ Jizọsi dosnima aka kpatu a, kaa, “M pioru m, ziri rịchna.” Ngangam, nchnịchna wam whọgaru n'ẹhni a. ⁴ Jizọsi kanu a, “Ọ zá nye ọbula i kanu, kovu la, gweru ẹhni gesi nye ọkwa ariọhna, gweru masị nhne Mozizi nyernu n'iwu kwa ariọhna ma ọ bụru nhne akebe neye be.”

*Jizọsi gwọru nnwọ izi
nye risi ọgwnu
(Luk 7:1-10)*

⁵ Nga Jizọsi bnanyarnu Kapanom, otu nye neechi otu riwhu ele ọgwnu vakwnusiri a, rịo a, ⁶ kaa, “Nyenwe aị, nnwọ izi m dnanyiḡgwu n'oro, otu ngeri ẹhni a nwurnu ọnwu, ọ zị n'igbugbu k'agịda.”

⁷ Jizọsi kanu a, “M jaava, gwọ a.”

⁸ Nye wam neechi otu riwhu ele ọgwnu kanu a, “Nyenwe aị, m dūge m nū nye i jaabnanya ọro a, kọvu kwu ọka kpọi, i jọogwo nnwọ izi m. ⁹ Kwnornu nū m bụ m nye zị nū mkpururu ọchichi ele kakwo m, m nwernu m ele ọgwnu zị nū mkpururu m, me kanu nye ka, ‘Zne,’ o zne, m kanu nye berere, ‘Vaa,’ ọ vaa, m kanu nnwọ izi m, ‘Mee ka,’ o mee a.”

¹⁰ Nga Jizọsi nurnu ọka ka, o duru a ẹhni, ọ kanu ele sno a n'aznu, “N'ezi, me kanu anu, m whnūlele m ọkwnata ovu hna kpa, ma nū ovu nye Izireli.

¹¹ Me kanu anu nū agida badnu jechi n'obosi ẹhnam nū ọdidna ẹhnam va, snornu Ebereham, nū Aziki, nū Jekopu, daziri ẹli n'ẹli-eze Chiokike, ¹² kọvu nū be jaachibna ele kwesiri ọ bna n'ẹli-eze Chiokike nū rime ọchichiri, hne be jaazi naakwna ẹkwna, naata rụkwnurnu-ize.”

¹³ Jizọsi kanu nye wam neechi otu riwhu ele ọgwnu, “La, be menu i lele kpa i kweru.” Ẹhni buri nnwọ izi a oma ngangam.

*Jizọsi gwọru ele nrịia
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Nga Jizọsi bnarnu ọro Pita, ọ whnurnu nne nnwerne a hne ọ dnanyi n'okpata naaria ẹhni orne

bẹkwnu. ¹⁵ Ọ nwụgwuru a aka, ẹhni orne bẹkwnu wam sigbasi a, o lizọ, bete neeznenu be izi.

¹⁶ N'ogbednachi, be kwuyanụ a agịda ele ẹnwu ojo nwụgwu, ọ ji ikwu-ọnu chihala ele ẹnwu ojo, gwọ kpakara ele naaria nriria. ¹⁷ Ọ gwọru be, ma nhne Azaya nye ọwhnurninya kwuru mezu, kaa, “Ya n'iwuhuru a vumernu kpakara ẹhni igbugbu aị, vuru masị nriria aị zị ọdo n'odo.”

*Nhne o joowhu
ele sno Jizọsi
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Nga Jizọsi whnurnu agịda ele badnụ gbarụ a gburugburu, ọ kanụ ele sno apna a ma be whe aznụ osimini kiyari. ¹⁹ Otu nye zni iwu ele Ju vakwnusiri a, kanụ a, “Nye-zni-nhne, m joosno i, penupe ọbula i neezne.”

²⁰ Jizọsi kanụ a, “Edu nwernu mkpewu hne be dnanyi, ọnnu oligwe nwernu alikwu hne be zukwa inwe, kọvu Nnwọ ke Badnụ nwée hne ọ jaabita risi a.”

²¹ Nye ke berere n'esilawuru ele sno apna a, kanụ a, “Nyenwe aị, kweru m me beru ọsno lite nda m.”

²² Kọvu Jizọsi kanụ a, “Sno m, gharu ele nwurnu ọnwu ma be lite ele nwurnu ọnwu ibne be.”

*Jizọsi bigbọru
ruwhere osimini
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Nga Jizọsi bnarnu nụ rime ọgbo, ele sno apna a sno a. ²⁴ Ngangam, okne ruwhere beteru ewhe n'olu osimini, ke mernu mini nọowubna nụ rime ọgbo, kọvu Jizọsi n'iwuhuru a neezni anyarna. ²⁵ Ele

sno apna a vakwnusiri a, kpatnenya a, kanu a, “Nyenwe ai, dōhia ai, a noowhu.”

²⁶ O kanu be, “Kini mernu anu nọtu ogwnu, anu ele okwnata ovu matị?” O lizo, bigbo ruwhere osimini, ohna dna bii.

²⁷ O du kpa be hna ehni, be naakaa, “Nye ka bu odo badnu kini? Ruwhere nu okne osimini noobnotenu a nsni.”

*Jizosi gworu
ele rukna lawuru
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Nga o varu n'aka osimini kiyari n'eli ele Gadara, ele rukna lawuru ele renwu ojo nwugwu, ele hi nu hne be li iznu whuya, ele ruwhnu be tu ogwnu, ke kpayaru o za nye neewhe n'apna wam.

²⁹ Be siwama okokoba, kaa, “Ai nu ji nwekogwu kini, Jizosi, ji Nnwọ Chiokike? I varu ma i ta ai awhnunwhnu hne ige ai yooduge?”

³⁰ Agida ezni zi hne zila ikere naata wiri.

³¹ Renwu ojo wam riasno a, kaa, “O buru nu i chihala ai, zizne ai ma a bna nu rime ezni ele ka.”

³² O kanu be, “Anu zne.” Be whuya, zne bna n'agida ezni wam, kpakara agida ezni wam gbarnu nu ngwulangwu dnabna nu rime osimini, rinwu nu rime mini. ³³ Ele nọoznu be gbawhu, bna n'eli-ohna wam tnu si nhne be whnurnu, nu nhne mernu ele wam renwu ojo nwugwu. ³⁴ Kpakara ele eli wam whuya kwnusi Jizosi. Nga be whnurnu a, be riasno Jizosi o whoga n'eli be.

9

*Jizọsi gwọru nye ẹhni a
dọnwurnu ọdonwu*

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jizọsi bna nù rime ọgbo, lahna aka osimini kiyari, va n'ẹli ke a. ² Be vuyan a otu nyerukna ke ngeri ẹhni a dọnwurnu ọdonwu, dnanyi n'olu ọkpata, nga Jizọsi whnurnu ọkwnata mkpọma be, ọ kanụ nye wam ngeri ẹhni a dọnwurnu ọdonwu, "Mkpọma si i rikne, si nnwọ m, be gbarunam ji kpakara mmehie i."

³ Agwna ele zni iwu ele Ju neesikwa nù mkpọma be, "Nyerukna ka nookwulu Chiokike."

⁴ Jizọsi mahiaru mkpọma be, ọ kanụ be, "Kini kpahiaru anụ naari ọriri ka nù mkpọma anụ?"

⁵ Ndaa ke zi ewheke, ọ kaa, 'Be gbarunam ji kpakara mmehie i,' mọbu, ọ kaa, 'Lizọ, zne izne?'

⁶ M jeegesi anụ nù Nnwọ ke Badnụ nwernu ikn-ernema n'owa ọ gbarụ mmehie." Ọ kanụ nye wam ngeri ẹhni a dọnwurnu ọdonwu, "Lizọ, chiri etere i, la ọro i." ⁷ Nyerukna wam lizọ, la n'oro a. ⁸ Nga agida ele badnụ whnurnu a, be tọ ogwnu, znarni Chiokike, nye nyegarụ badnụ iknernema nù kpa.

Jizọsi sukwuru Matiyu

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Ọ dọ nga Jizọsi hiri nù pji neewhe, ọ whnurnu otu nye rewhna a bụ Matiyu, hne ọ dazi n'oro ntụ, ọ kanụ a, "Sno m." O lizọ snornu a.

¹⁰ Nga Jizọsi dazi neeri wiri n'oro Matiyu, agida ele ọna ntụ nù ele mmehie varụ snornu Jizọsi nù ele sno apna a neeri wiri. ¹¹ Nga ele Farisi whnurnu a, be sika ele sno apna a, "Kini mernu

Nye-zni-nhne anụ sno ele ọna ntụ nụ ele mmehie neeri wiri?”

¹² Nga Jizọsi nurnu a, ọ kanụ be, “Mkpa dibia ziko naakpa ele ẹhni bụru ọma, okwolem ele nriria.

¹³ Kọvu anụ zne mụhia nhne ka bụ, ‘M noopio obirizi, ọ bụo ariohna.’ Kwnornu nụ m váge m o sukwu ele ọma, kọvu ele mmehie.”

Ajiji gbasiri ovu ọnu

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Ele sno apna Jóni vakwnusiri Jizọsi sịkwa a, “Kini kpayarụ aị nụ ele Farisi noovu ọnu ige ọbula, kọvu ele sno apna ị zá noovu ọnu?”

¹⁵ Jizọsi sarụ be, “Ele be ziri va hne be nọlu nnwerne ikne, be jaazị noodukwa ruwhnu hne be nụ nye nọlu nnwerne ikne zị? Kọvu ọbochi vawa nga be jaanahọru be nye nọlu nnwerne ikne, ige wam be joovu ọnu.”

¹⁶ “Ọ zá nye jeegweru mkpekele ikpe ikne dnusni n'iwo ọknani, kwnornu nụ ke ikne jọdokahala nhne n'ẹhni iwo ọknani, ọ jọdoka ke kakwo agida. ¹⁷ Ọ zị masị nye jeegweru manya ikne gbasị n'olori akpukpo ọknani, be mee kpam, olori wam jaagbawama, manya nụ olori akpukpo whume etekne. Kọvu be gbasị manya ikne n'olori akpukpo ikne, kam jaabita be lawuru nkari.”

Nnwọ rinya matị nụ

nwerinya ntụ ọvnarna

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Nga ọ naakanụ be ọka ka, le, otu nye risi varụ, kpọnu a risi ẹli, kaa, “Nnwọ m rinya nwunam kitna, kọvu va tükwasi a aka ị, ọ jaazị budnu.” ¹⁹ Jizọsi lizọ, snornu a zne, ele sno apna a sno a masị.

²⁰ Otu nyerinya ke naaria ntụ ọvna nri nù awha lawuru, garu a n'aznù, kpatu ọnu iwo a aka. ²¹ Kwnornu nù nyerinya kannu ẹhni a, “Ọ buri nù me kpatu ọnu iwo a aka kpọi, o jeeme ẹhni buri m ọma.”

²² Kọvu nù Jizọsi tughnasnarnu, whnù a, kanu a, “Nnwọ m rinya, mkpoma si i rikne, ọkwnata mkpoma i zoghialam ji.” Be gwọru nwerinya wam ngangam.

²³ Nga Jizọsi varu n'oro nye risi wam, whnù ele ji opi ọogwnu eri oli iznu nù agida mkpakpo pii, ²⁴ ọ kanu be, “Anu whoga hna, kwnornu nù nnwọ rinya matika nwuna ọnwu, kọvu nù o neezni anyarna.” Be mu a rumu. ²⁵ Nga ọ chihalaru agida ele badnu wam, ọ bna nù rime ọro, nwugwu nnwọ rinya matiwam n'aka, nnwọ rinya matiwam lizo. ²⁶ Ọtnutnu a gazu kpakara eli wam.

Jizọsi gwọru ele isni

²⁷ Nga Jizọsi hiri nù pii whuya, ele isni lawuru snornu a, neesi lulo, naakaa, “Ji Nnwọ Devidi, donu ai obirizi.”

²⁸ Nga ọ bnarnu n'oro, ele isni lawuru wam vakwnusi a, Jizọsi sika be, “Anu kweru nù m nwernu m rikne ọ gwọ anu?”

Be kaa, “Owe, Nyenwe ai.”

²⁹ Ọ kpatu be aka n'anya, kaa, “Lele kpa ọkwnata mkpoma anu nù, o menu anu kpam.” ³⁰ Anya be snama. Jizọsi do be aka nù nsni, kaa, “Whnù nù ọ za nye anu kanu.” ³¹ Kọvu nga be whogaru, be wheke rehna Jizọsi kpakara eli wam.

Ọgwugwo nye mgbu

³² Nga be nọowhoga, be kwuyanụ Jizọsi nye mgbu ke rẹnwu ojo nwụgwu. ³³ Nga ọ chịhalaru rẹnwu ojo wam, nye mgbu wam kwuru ọka, o du agịda ele badnụ ẹhni be, naakaa, “A whnụlele nhne nụ kpa n'Izireli.”

³⁴ Kọvu ele Farisi karu, “O ji rikne nye risi rẹnwu ojo naachịhala ele rẹnwu ojo.”

Ele ẹrnu zị ele nụ ele

³⁵ Jizọsi neezneghari kpakara ẹli-ọhna ma nụ mgbu neezni nhne n'oro ọgbako be, nọokpo okwo izi ọma ẹli-eze Chiokike, nọogwo kpakara nrịria nụ ẹhni igbugbu zị ọdo n'odo.

³⁶ Kọvu nụ nga ọ whnurnu agịda ele badnụ wam, ọ dọnu be obirizi, kwnornu nụ inwe gwuru be, be nwée rikne yinu ẹhni be aka, be gbasaru lele atnurnu nwée nye nọoznu be. ³⁷ Ọ kanu ele sno apna a, “N'ezi, ogwe nhne ẹkwu zị agịda, kọvu nụ ele ẹrnu zị ele nụ ele. ³⁸ Kam kpayaru, anu rịo Nyenwe ogwe nhne ẹkwu ma o zizne ele ẹrnu n'ekwu a.”

10

Ele izi nri nụ ẹbo

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Jizọsi sukwuru nri nụ badnụ lawuru wam ele sno apna a. O nyee be rikne be chihala rẹnwu ojo, gwọ masị kpakara nrịria nụ ẹhni igbugbu zị ọdo n'odo. ² Ka bu rẹwhna ele izi nri nụ ẹbo wam, nye mbom bu Saịmoni, nye be nookwu Pita, nụ Anduru nwene a, nụ Jemisi nnwọ Zebidi nụ Jọni nwene a, ³ Filipu nụ Batolomi, Tọmosi nụ Matiyyu nye ọna ntụ, Jemisi nnwọ Alifayosi nụ Tadiyosi,

⁴ Saịmoni nye zị n'esilawuru ele noonwu bekwnu nụ mkpoma, nụ Judasi Isikarioti, nye reru a.

Ernu ele izi nri nụ ebo

(Mak 6:7-13; 13:9-13; Luk 9:1-6; 21:12-17)

⁵ Jizosi zihala nri nụ badnụ lawuru ka, dọ be aka nụ nsni, kaa, “Anụ znéko n'eli ele búo ele Ju, mọbu nụ rime eli-ohna obula ke ele Sameria. ⁶ Kọvu anụ znekwnusi ele Izireli, ele nụ lele rumu atnurnu whuru owhu. ⁷ Nga anụ neezne anụ kanụ be, ‘Eli-eze Chiokike zị ndundu.’ ⁸ Anụ gwọ ele nriria, mee ele nwurnu onwu be hi n'enwu lizo, anụ gwọ ele nchnichna, anụ chihala renwu ojo. Anụ nahiaru ewhu ewhu, anụ nyee n'ewhu ewhu. ⁹ Anụ jí iwai obula nụ rẹkpa anụ. ¹⁰ Anụ jí rẹkpa n'izne anụ, mọbu iwo lawuru, mọbu okoro-ochi, mọbu mkpara, kwnornu nụ nye ernalu kwesiri be nyee a wiri nụ hne o nọornu ernalu.

¹¹ “Eli-ohna obula, mọbu mgbu obula anụ bnarnu, anụ piohia ezi badnụ nụ rime a, daziri pi tem anụ whoga. ¹² Nga anụ bnarnu n'oro wam, anụ kaa, ‘Udno zinu anụ.’ ¹³ O buri nụ oro wam buri oma, udno anụ jaadazinu a, kọvu nụ o buri nụ oro wam búo oma, udno anụ jeehiehnakwnusi anụ. ¹⁴ Nye obula ke nábnanyana anụ, ke nuna ikwu-onu anụ, anụ jowhoga n'oro wam mọbu n'eli-ohna wam, lisnama ruznurnuznu ochi anụ. ¹⁵ N'ezime naakanu anụ, be jodonu eli Sodom nụ Gomora obirizi n'obochi ikpe karu eli-ohna ki.

¹⁶ “Le, m neezihala anụ lele atnurnu n'esilawuru edu, anụ nwe akọ lele agwọ, kpa enwerne lele nduru.

¹⁷ “Kọvu anụ ze ele badnụ, kwnornu nụ be jeegweru anụ nyee n'aka ele ikpe, be jaapnia anụ nhne

n'oro oḡbako ele be. ¹⁸ Be jookwuru anụ zne nụ ruwhnu ele risi ọchichi nụ ele eze kwnornu m, ma anụ kanụ be nhne gbasiri, ma ele bụo ele Ju. ¹⁹ Kọvu nụ nga be jeegweru anụ nyee ele ikpe, mkpoma lákọ anụ mini kpa anụ jọogoru onu anụ mọbu nhne anụ jookwu, ige wam be jeenye anụ nhne anụ jookwu. ²⁰ Kwnornu nụ ọ bụo anụ nookwu ọka, kọvu ọ bụ Enine ke Nda anụ nookwu ọka nụ rime anụ.

²¹ “Nwene jeegweru nwene a nyee ma be gbu a, nda jeegweru nnwọ a nyee, rụmu jeelizọ megidne ele mụrnu be, mee be nwụma. ²² Kpakara ele badnụ joosno anụ irno kwnornu nụ rẹwhna m, Kọvu be jọoznohia nye ọbula ke jaaknata mkpoma dazigidne dụ okwukwo kpakara nhne. ²³ Nga be kpagburu anụ n'otu ẹli-ọhna, anụ gbazne nụ ke berere. Me naakanụ anụ ezi ọka, anụ jáagazu kpakara ẹli-ọhna Izireli dụ nga Nnwọ ke Badnụ jaava.

²⁴ “Nye sno apna nye-zni-nhne jáaka nye zni a nhne. Ọhi jáaka nyenwe a. ²⁵ Ọ dulum nga nye sno apna nye-zni-nhne jọonu lele nye zni a nhne, nụ ọhi ọ nụ lele nyenwe a. Ọ bụru nụ be sukwuru nda nwe ọro Bẹlizibolu, ọ bụ nụ be jóosukwu ele ọro a karukwo?

Nye anụ jootu ogwnu a
(Luk 12:2-7)

²⁶ “Anụ tũko ogwnu be, kwnornu nụ ọ zá nhne be kpusnirni okpusni ke be jóokpume, mọbu nhne zị mgwugwa ke be jáamahia. ²⁷ Nhne me kannụ anụ n'ọchichiri, anụ kwu a n'iwhnehnne, nhne be tũkasiri nụ nsni, anụ kwusa a n'olu ọro. ²⁸ Anụ tũ

ogwnu ele noogbu anọ-ẹhni, ele nwée rikne gbu mkpoma. Kọvu anụ tị ogwnu nye wam ke nwernu rikne gbu mkpoma nụ anọ-ẹhni nụ bẹkwnu ẹli rẹnwu. ²⁹ Be zá neere wọnzna lawuru otu mkpuru iwai matị? Kọvu otu nụ rime be jáadna n'ẹli sụ Nda anụ kwéle. ³⁰ Kọvu nụ kpakara rukeri-ize ke zị anụ nụ risi gwnurnu ogwnu. ³¹ Ogwnu tị anụ, anụ zị okne ọnu ahia karu agida wọnzna.

O kwuhia nụ ọ jụ Karaịsi

(Luk 12:8,9)

³² “Nye ọbula ke jookwuhia m nụ ruwhnu ele badnụ, ọ bụ ya bụ nye me jookwuhia nụ ruwhnu Nda m ke oligwe. ³³ Kọvu nye ọbula ke jọgonahoru m nụ ruwhnu ele badnụ, bụ nye me jọgonahoru nụ ruwhnu Nda m ke zị n'oligwe.

Ọ búo udno

kọvu ama-ogwnu

(Luk 12:51-53; 14:26,27)

³⁴ “Anụ chéko nụ m varu m o gweya udno n'ọwa, m váge m o gweya udno, kọvu ama-ogwnu.

³⁵ Kwnornu nụ m varu m o kewa

‘nnwọ rukna nụ nda a,

nnwọ rinya nụ nne a,

nnwerne nnwọ nụ nne nzi a.

³⁶ Nye irno badnụ jọbu ele ezi-nụ-oro a.’

³⁷ “Nye ọbula ke whnurnu nda a mọbu nne a n'anya karu m, kwésile m, nye whnurnu nnwọ a rukna mọbu nnwọ a rinya n'anya karu m, kwésile m. ³⁸ Nye ọbula ke vúrule ọgba a sno m n'aznụ, kwésile m. ³⁹ Nye ọbula ke noopio bụdnu a jootuwhu a, nye tuwhuru bụdnu a kwnornu m, joopohia a.

Qgwo ɛrnu
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Nye ɔbula ke nabnanyarnu anu, nabnanyarnu m, nye nabnanyarnu m, nabnanyarnu nye ziyaru m. ⁴¹ Nye ɔbula ke nabnanyarnu nye ɔwhnurninya kwnornu nu ɔ bu nye ɔwhnurninya, jaanahia masi ɔgwo ɛrnu nye ɔwhnurninya. Nye nabnanyarnu nye mee mma kwnornu nu ɔ bu nye mee mma, jaanahia ɔgwo ɛrnu nye mee mma. ⁴² Nye ɔbula ke jookwute otu nu rime ele mati ka otu okiko mini jiri iyi kwnornu nu ɔ bu nye sno apna m, owe, me naakanu anu ezi oka, ɔ jaanahiariri ɔgwo ɛrnu a.”

11

Jizosi nu Joni
Nye Wu Mini
(Luk 7:18-35)

¹ Nga Jizosi nyekworu ele sno apna a nri nu ebo wam iwu, o hiri nu pii whoga, zne zni nhne, kpɔ okwo izi oma kpakara eli-ohna zi be ndundu. ² Joni nurnu n'oro ikelu kpakara ɛrnu Karaɔsi noornu, o zizne agwna ele sno apna a. ³ Be sikwa a, “O bu jiwa bu nye jaava, sobu a le anya nye berere?”

⁴ Jizosi saru be, “Anu lahma kanu Joni kpakara nhne anu nurnu nu nhne anu whnurnu, ⁵ ele isni noowhnu osno, ele mgworo neezne izne, be neeme ele nchnichna be ziri richna, ele nsni inyo nonu nhne, ele nwurnu onwu lizoru n'enwu, be neezni ele mboni izi oma. ⁶ Chiokike joggozi nye ɔbula ke jula m kwnornu nhne me mernu.”

⁷ Nga ele sno apna Joni laru, Jizosi bete naakanu agida ele badnu wam nhne gbasiri Joni. O sikwa

be, “Kini bu nhne anu znernu o whnu n'eli-ikpa? Ekere achara ruwhere noovu? ⁸ Sobu kini nhne anu znernu o whnu? Nyerukna wogwu iwo zi piali piali sa? Le, ele wogwu iwo zi piali piali zi n'oro ele eze. ⁹ Anu kanu m, kini bu nhne anu whogaru zne o whnu? Nye owhnurninya sa? Owe! Nye kakwo nye owhnurninya. ¹⁰ Nye ka bu nye be gbaru nhne gbasiri a n'okwukwo nsọ, kaa,

‘Le, m neezizne nye izi m nu ruwhnu i,
nye jeemekwata apna i nu ruwhnu i.’

¹¹ N'ezi me kanu anu, n'esilawuru ele ele rinya murnu, o za nye ke kakwo Joni Nye Wu Mini, kovu nye zikakworu mati n'eli-eze Chiokike kakwo Joni. ¹² Hite n'obochi Joni Nye Wu Mini du kitna, be neeme eli-eze Chiokike nhne rikne, ele gbasiri rikne naagbali o bna nu rime a. ¹³ Tem du n'ige Joni, kpakara ele owhnurninya nu iwu kwuru nhne gbasiri eli-eze Chiokike wam. ¹⁴ O buru nu anu jeekweru a, Joni bu Elaija nye be gbaru nhne gbasiri a nu o jaava. ¹⁵ Nye nwernu nsni, o nurnu.

¹⁶ “Ndaa nhne me jeeji sninu ebiri ka? Ebiri ka nu lele rumu takiri dazigwu n'ahia, noosukwu ibne be ikwu, ¹⁷ be naakaa,

‘A kwannu anu eri,

anu tne ne eri,

a gwnu eri mkpe,

anu kwnana ekwna.’

¹⁸ Kwnornu nu Joni varu rile wiri, o nwoge manya, be kaa, ‘O nwernu renwu ojo.’ ¹⁹ Nnwọ ke Badnu varu, neeri wiri, nonwo manya, be kaa, ‘Le, nye okne wiri, nu nye nwọ okne manya, enyi ele ona ntụ nu ele mmehie.’ Ernu oma ke neehi nu akoniche Chiokike whuya neegesi nu akoniche buru oma.”

Eli-ohna kwé ekwe
(Luk 10:13-15)

²⁰ Jizọsi bete ọ nyanụ agịda ẹli-ohna ọnyinya hne ọ rnụrnu agịda ẹrnu kwnornu nụ be kwéle ọ tųhnasna mkpọma nụ mmehie be. ²¹ “Awhnụwhnu jaazinu i, jị Korazini, awhnụwhnu jaazinu i, jị Bẹtesaida, ọ bụrụ nụ be rnụrnu kpakara agịda ẹrnu ndu-ẹhni ka nụ Taya nụ Saidoni bụ ke be rnụrnu nụ rime anụ, be znernu ọtųhnasna mkpọma agịda ige wheru ewhe, daziri n'ikpe mkpe nụ rẹtnu. ²² Kọvu me kanụ anụ, be jọdonu Taya nụ Saidoni obirizi n'ọbochi ikpe karụ anụ. ²³ Jị n'iwhuru i masị, Kapanom, be jeegwelizọ i olu dụ oligwe? Be jeegwedna i ẹli, dụ bẹkwnu ẹli rẹnwu. Ọ bụrụ nụ agịda ẹrnu ndu-ẹhni be rnụrnu nụ rime i nụ be rnụrnu a nụ Sodom, o znernu adazi dụ ọbochi tna. ²⁴ Kọvu me kanụ anụ, be jọdonu ẹli Sodom obirizi n'ọbochi ikpe karụ i.”

Ozukwa inwe
(Luk 10:21-22)

²⁵ N'ige wam Jizọsi karụ, “Meka, Nda, Nyenwe oligwe nụ ọwa, kwnornu nụ i bįgwaru nhne ele ka n'anya ele akọ nụ ele marnụ nhne, kọvu i kpumennu be rụmu takiri. ²⁶ Owe! Nda, meka, kwnornu nụ ọ bụrụ ọma kpam n'anya i.

²⁷ “Nda m yisiri kpakara nhne n'aka m. Ọ zá nye magwụ Nnwọ wam, okwolem Nda. Ọ zị masị nye magwụ Nda wam, okwolem Nnwọ a kpọi, nụ ele Nnwọ wam pioru o kpumenu a.

²⁸ “Anụ vakwnusi m, anụ ele nọdogbu ẹhni anụ n'ẹrnu, ele be vuteru ivu rinya, m jeeme anụ zukwaru inwe. ²⁹ Anụ ynarnụ yokwu m* n'ili anụ,

* **11:29** Yokwu bụ isisi be knegidnernu n'ili anọ ọro ma be rnụ ẹrnu be karụ be mee.

anụ mụhia nhne n'ọnu m, kwnornu nụ m bu m nye zị wọhnerne nụ nye gwednarnụ mkpoma n'eli, anụ joopohia ozukwa inwe nụ mkpoma anụ.
³⁰ Kwnornu nụ yokwu m gbú igbugbu, ivu m zị ewheke.”

12

Ajiji gbasiri

Obochi Ozukwa Inwe

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ N'ige wam, Jizosi naagawhe n'ekwu ikpa n'Obochi Ozukwa Inwe, wiri nọogwnu ele sno apna a, be bete nọogho ikpa naata. ² Nga ele Farisi whnurnu a, be kanu a, “Le, ele sno apna i neeme nhne kwésile n'iwu n'Obochi Ozukwa Inwe.”

³ O kanu be, “Anu gwnuna nhne Devidi mernu nga wiri gwnurnu a, ya nu ele snogwu a? ⁴ O bnaznurnu n'oro nsọ Chiokike ri brędi be bitaru nu ruwhnu Chiokike, ke kwésile n'iwu nu Devidi nu ele sno a ri, okwolem ele okwa ariohna kwesiri o ri a? ⁵ Mọbu anu gwnuna n'iwu kpa ele okwa ariohna Chiokike ji neemeru Obochi Ozukwa Inwe n'Oro Nsọ Chiokike, kovu ikpe mana be? ⁶ Kovu me kanu anu nu nye kakwo Oro Nsọ Chiokike zị hna. ⁷ O buru nu anu mahiaru nhne ikwu-ọnu ka bu, ‘M noopio obirizi, o buo ariohna,’ anu jaama ele ikpe mana ikpe. ⁸ Kwnornu nu Nnwọ ke Badnu bu Nyenwe Obochi Ozukwa Inwe.”

Nyerukna aka

dọnwurnu ọdonwu

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Jizosi hi nu pị whọga, bna n'oro ogbako ele Ju,
¹⁰ otu nwerukna aka dọnwurnu ọdonwu zị pị. Be

noopio nhne be jeeji bno Jizọsi nhne, be sịkwa a, “Ọ bụru ọma n'iwu ọ gwọ nrịria n'Ọbochi Ozukwa Inwe?”

¹¹ Jizọsi kanụ be, “Ndaa nye nụ rime anụ ke jeenwe otu atnụrnu, ọ bụru nụ atnụrnu wam dnabna rime olulu n'Ọbochi Ozukwa Inwe, ọ bụ ọ jọonwugwu a, dọhia a? ¹² Badnụ gburu ọnu karụ atnụrnu. Ka bụ nụ ọ bụru ọma o mee nhne ọma n'Ọbochi Ozukwa Inwe.”

¹³ Ọ kanụ nye nyerukna wam, “Dọsnima aka i.” Ọ dọsnima aka a, aka a bụru ọma lele aka a berere.

¹⁴ Ngam, ele Farisi whọgaru gba iznuznu kpa be joogbu a.

Nnwọ izi Chiokike họhiaru

¹⁵ Nga Jizọsi mahiaru a, o hi nụ pịi whọga, agịda badnụ snornu a, ọ gwọ kpakara ẹhni igbugbu be.

¹⁶ Ọ dọru be aka nụ nsnị be mékọ ele badnụ mahia nye ọ bụ. ¹⁷ O mernu ka ma nhne be gbarụ n'ọkwukwo nsọ hite n'ọnu Azaya nye ọwhnurninya mezu, ke kwuru,

¹⁸ “Le, ka bụ nye izi m me họhiaru,
nye me whnurnu n'anya, nye nhne a nọoso m.
M jeeyisi Enine m nụ rime a.

Ọ jọokpo okwo ikpe zị snam nụ kpakara mba.

¹⁹ Ọ jọolu ọgwnu, o jéesi lulo,
ọ zá nye jọonu akpịri a n'ederezi.

²⁰ Ọ jáagbaji ekere achara hipiagwu ẹhipia,
mọbu whụsnime tọnji nọohio rụnwurnu,
tem o mee ikpe zị snam megbu.

²¹ Kpakara mba jeenwe olile anya nụ rẹwhna a.”

Jizọsi nụ Bẹlizibolu
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Ige wam be kwuyanụ Jizọsi otu badnụ rẹnwu ojo nwụgwu, nye kpuru isni, ke dnarnụ mgbu, ọ gwọ a ẹhni igbugbu wam, nye mgbu wam kwuru ọka, whnụ masị ọsno. ²³ O duru agida ele badnụ wam ẹhni, be kaa, “Nyerukna ka, ọ jọobu Nnwọ Devidi sa?”

²⁴ Kọvu nga ele Farisi nurnu a, be kaa, “Nwerukna ka neeji rikne Bẹlizibolu nye risi ele rẹnwu ojo naachihala rẹnwu ojo.”

²⁵ Nga Jizọsi mahiaru ọriri be, ọ kanụ be, “Eli-eze ọbula kewama megidne ẹhni a, jọtubiri etekne, ẹli-ọhna ọbula mọbu ọro ọbula ke kewarụ megidne ẹhni a jóogwuzoli. ²⁶ Ọ bụru nụ Setani chihala Setani, o kewarụ megidne ẹhni a, ẹli-eze a jaaga ọla gwuzo? ²⁷ Ọ bụru nụ m ji m rikne Bẹlizibolu naachihala ele rẹnwu ojo, nụ rikne nyele bụ hne ele ke anụ ji naachihala be? Be jọobu ele ikpe anụ. ²⁸ Kọvu ọ bụru nụ m ji m Enine ke Chiokike naachihala rẹnwu ojo, le, ẹli-eze Chiokike dulam anụ ẹhni. ²⁹ Berere kwno, badnụ jaaga ọla bna n'oro nye dikne, nahoru a kpakara nhne n'aka rikne, ọ bụru nụ o béle ọsno kne dikne wam eriri? Nga wam o jeenwe rikne nahoru a nhne zị n'oro a.

³⁰ “Nye nụ me zila, bụ nye neemegidne m, nye snóne m naachikota nhne, bụ nye nọobosa ọbosa. ³¹ Kwnornu nụ ka, m naakanụ anụ, be jaagbarunu badnụ mmehie nụ okwulu ọbula be kwuluru, kọvu nụ be jaagbarunu okwulu be kwuluru Enine Nsọ. ³² Nye ọbula ke jookwugidne Nnwọ ke Badnụ, be jaagbarunu a, kọvu nye ọbula ke jookwugidne

Enine Nso, be jáagbarunu a, ọ búo n'ige ka, mọbu ige ke jaava.

Isisi nù mkpuru a

(Luk 6:43-45)

³³ “Anụ mee isisi ma ọ bụrụ ọma, mee masị mkpuru a ma ọ bụrụ ọma, mọbu mee isisi ma ọ bụrụ isisi ọjọ, mee masị mkpuru a ma ọ bụrụ mkpuru ọjọ. Kwnornu nụ be mahia isisi hite nụ mkpuru a.

³⁴ Anụ ẹbnurnu agwọ, anụ jaaga ọla kwu ọka ọma, hne anụ bụ ele ọjọ? Kwnornu nụ nhne jipiyaru mkpoma bụ nhne ọnu nookwu. ³⁵ Badnụ ọma hite n'ekwnu ọma ke zị nụ mkpoma a neegwehia nhne ọma, badnụ ọjọ hite n'ekwnu ọjọ ke zị nụ mkpoma a neegwehia nhne ọjọ. ³⁶ Kọvu me kanụ anụ, nụ ọka ọbula ele badnụ nookwu ke bnágwọ nụ nhne, be jaasa ajiji a n'ọbochi ikpe. ³⁷ Kwnornu nụ be jeehite n'ikwu-ọnu i gwnusi i nụ nye mee mma, hite masị n'ikwu-ọnu i maa i ikpe.”

Nhne elekema ke Jona

(Mat 8:11,12; Luk 11:29-32)

³⁸ Ige wam agwna ele zni iwu nụ ele Farisi kanụ a, “Nye-zni-nhne, a noopio ọ whnụ nhne elekema n'aka i.”

³⁹ Jizọsi saru be, “Ebiri ọjọ ke naagba ewhere noopio nhne elekema, ọ zá nhne elekema be jeenye a, okwolem nhne elekema Jona nye ọwhnurninya. ⁴⁰ Lele kpa Jona daziri ọbochi ẹto iwhnehnne nụ abali nụ ruwho aznụ, ọ bụ kpa Nnwọ ke Badnụ jaadazị nụ rime ẹli ọbochi ẹto iwhnehnne nụ abali. ⁴¹ Ele rukna Ninive joosno ebiri ka lizọ n'ikpe, be jaama be ikpe, kwnornu nụ be tūhnasarnu mkpoma n'okpo okwo Jona. Kọvu

le, nhne kakwo Jona zi hna. ⁴² Eze nyerinya Seba jeelizọ ya nụ ele ebiri ka bna n'ikpe, ọ jaama be ikpe, kwnornu nụ o hiri n'osotoma ọwa va nurnu akoniche Solomoni. Kọvu le, nhne kakwo Solomoni zi hna.

Renwu ojo hiehnarnu
(Luk 11:24-26)

⁴³ “Nga renwu ojo hiri nụ rime badnụ whọga, o zneghari n'eli chna chna chna, noopio hne o joozukwa inwe, kọvu ọ píoñala, ⁴⁴ ọ kaa, ‘M jaalahna n'oro m hne me hiri whuya.’ Nga ọ vaduru, ọ whnụ nụ ọ zá nye wu nụ rime ọro wam, nụ be zasnarnụ a, bıkwata nhne nkari. ⁴⁵ O jeezne chiri renwu ojo ẹsau ibne a ele nwernu risi rikne karu a, be bna wuru nụ rime nye wam, ọnodi ipne-aznụ ke nye wam jọhnasi bujo karu kpa ọ zi nụ mbom. Ọ bu kpa ọ jọonu n'ebiri ojo ka.”

Nne Jizosi nụ rumu nne a
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Nga ọ nookwunu agida ele badnụ wam ọka, nne a nụ rumu nne a varu gwuzoru n'ederezi noopio o kwunu a ọka. ⁴⁷ Otu badnụ kanu a, “Le, nne i nụ rumu nne i gwuzogwu n'ederezi noopio i o kwunu i ọka.” ⁴⁸ Jizosi saru a, “Nyele bu nne m, ele kele bu rumu nne m?”

⁴⁹ Ọ dọsnima aka nụ hne ele sno apna a zi, kaa, “Anu le nne m nụ rumu nne m. ⁵⁰ Kwnornu nụ nye ọbula ke jeeme nhne Nda m ke zi n'oligwe noopio, nye wam bu nwene m rukna nụ nwene m rinya, nụ nne m.”

13

Elulu nye ogha mkpuru (Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ N'ọbochi wam Jizọsi whụyaru nụ rime ọro zne daziri ẹli nụ ngeri osimini. ² Agida ele badnụ gbakọru hne ọ zị, ke kpayaru o jiri bna nụ rime ọgbo, daziri ẹli, agida ele badnụ wam gwuzoru nụ mkpomkpo ẹli. ³ O ji elulu zị ọdo n'odo zni be agida nhne, kaa, "Otu nye ẹrnu ẹkwu znernu agha mkpuru. ⁴ Nga ọ naagha, agwna mkpuru dna nụ ngeri apna, rụmu ọnunu varu tuturu be ta. ⁵ Agwna mkpuru dnarnu n'eli rugwu, hne be nwée agida rịzna, ngangam mkpuru wam fuhia, kwnornu nụ be nwée agida rịzna. ⁶ Nga ẹhnam wasiri, be chnanwu, kwnornu nụ be nwée ẹgwnugwnu. ⁷ Agwna mkpuru berere dnarnu n'esilawuru igwnu, igwnu wam sohia, kpagbu be. ⁸ Agwna mkpuru berere dnarnu n'eli oma, be mịi mkpuru otu riwhu, berere nri isunu, berere nri ẹto. ⁹ Nye nwernu nsni, ọ nurnu."

Nhne o kwno tnu elulu (Mak 4:10-12; Luk 8:9,10)

¹⁰ Ele sno apna a vakwnusi a, sika a, "Kini kpayaru i nookwunu be oka n'elulu?"

¹¹ Jizọsi saru be, "Be mernu anu mahia nhne tugwaru otugwa ke ẹli-eze Chiokike, kovu nụ ọ buo be. ¹² Nye obula ke nwernu nhne, be jeenye hnasi a, o jeenwe agida nhne, kovu nye ke nwée, be jaanahoru a ọ bubedi ke o nwernu. ¹³ Kam kpayaru, me notnunu be elulu. Be neele anya kovu be za notowhnu, be noobno nsni, be za notonu, be

jóoghohia nhne. ¹⁴ Nhne Azaya nye ọwhnurninya kwuru gbasiri be mezu nụ risi be, ke kwuru,
 ‘Anụ ọonu kpọi, kọvu anụ jóomuhia rịa rịa,
 anụ ọowhnu kọvu anụ jóoghohia rịa rịa.

¹⁵ Kwnornu nụ mkpọma ele ka gbasninem n'oto,
 nsni kposninem be masi.

Be kpusninem anya be,
 ma be gharu o ji anya be whnu ọsno,
 gharu o jiri nsni be nurnu nhne,
 gweru mkpọma be ghohia, ma be tuhnasma,
 ma m gwọ m be.’

¹⁶ Anụ bu ele ọwa ọma, kwnornu nụ anya anụ
 nọowhnu ọsno, nsni anụ nọonu nhne. ¹⁷ N'ezi me
 kanu anụ, ọ gwnurnu agida ele ọwhnurninya nụ ele
 ọma ọgwnu ọ whnu nhne anụ nọowhnu, kọvu nụ be
 whnuna, nụ ọ nurnu nhne anụ nọonu kọvu nụ be
 nuna.

*Risi elulu
 nye ọgha mkpuru
 (Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ “Anụ bnote nsni ma anụ mụhia risi elulu nye
 ọgha mkpuru wam. ¹⁹ Nye ọbula ke nurnu ikwu-
 ọnu ẹli-eze Chiokike, kọvu ọ ghohiala a, nye ọjọ
 wam va, nahoru a nhne be kpasiru nụ mkpọma
 a. Ka bu mkpuru ke be ghasiri nụ ngeri apna.
²⁰ Mkpuru ke be ghasiri nụ rugwu bu ele nurnu
 ikwu-ọnu wam, ngangam be gweru snarnima
 nwugwu a. ²¹ Kọvu nụ be nwée egwnugwnu nụ
 rime be, be dazi ige mati, nga mmekpehni mọbu
 awhnuwhnu varu kwnornu nụ ikwu-ọnu wam,
 ngangam, be dnahnala aznu. ²² Mkpuru ke be
 ghasiri n'esilawuru igwnu bu ele nurnu ikwu-ọnu

wam, kovu mmekpẹhni ke ọwa ka nọ aghigho ọwhnu ẹkwu n'anya kpagburu ikwu-ọnu wam, ọ buru nhne mịna mkpuru. ²³ Mkpuru ke be ghasiri n'eli buru ọma, bu ele ke nurnu ikwu-ọnu wam, be ghohia a, be mihia mkpuru k'ezi, otu riwhu, ke berere nri isunu, berere nri ẹto.”

Elulu achara atna

²⁴ Jizosi tnunu be elulu berere, kaa, “Eli-eze Chiokike nọ lele hne badnọ kpasiru mkpuru ọma n'ekwu a. ²⁵ Nga ele badnọ neezni anyarna, nye irno varu kpasị atna n'ekwu wam, la. ²⁶ Nga mkpuru ọma wam fuhjaru, ọ mị mkpuru, atna wam whoru iwhe. ²⁷ Ele izi nye nwe ẹkwu wam vakwnusi a, kanu a, ‘Nda-ai-kwu, i kpasila mkpuru ọma n'ekwu i? O zi hnele fuhia atna?’

²⁸ “O kanu be, ‘Ka bu aka ẹnu nye irno.’

“Ele izi a sikwa a, ‘I pioru a zne whome be?’

²⁹ “O kanu be, ‘Oza! O zi kpa anu zi noowho atna anu whokota ikpa. ³⁰ Anu gharu be lawuru sokota du ige o gwe nhne n'ekwu, nga wam, m jaakanu ele neegwe nhne n'ekwu be beru osno whome atna wam, kpukota be n'okwukwu, kpo be bekwnu. Kovu anu chibna ikpa wam n'obna m.’ ”

Mkpuru mositadi nu nhne whu breḍi

(Mak 4:30-34; Luk 13:18-21)

³¹ Jizosi tnunu be elulu berere, kaa, “Eli-eze Chiokike nọ lele mkpuru isisi be kwu mositadi, ke badnọ kpasiru n'ekwu a. ³² O bu n'ezi nọ ọ zi matị kakwo kpakara mkpuru, ọ ghọ isisi kakwo kpakara nhne be kpasiri n'ekwu, ke ọnnu oligwe naava nọornu alikwu nọ nkala a.”

³³ Ọ tnunu be elulu berere, kaa, “Ẹl-eze Chiokike nù lele nhne whù brẹdi, ke nyerinya gweru gwasị nù rime agịda ịkpa, tem kpakara a whù.”

³⁴ Kpakara ikwu-ọnu ka bụ ke Jizọsi kwunnu igbudu badnụ n'elulu. Ọ kwúgene be ikwu-ọnu hne o jíle elulu.

³⁵ “Ka bụ ma nhne be kwuru hite n'ọnu nye ọwhnurninya mezu, ke karụ,
‘M jookpume ọnu m tnụ elulu,
m jaakahia nhne be bigwaru abigwa
ke nga ọwa panizoru.’ ”

*Jizọsi kọwamarnu risi
elulu achara atna*

³⁶ Nga ọ ghasarụ igbudu badnụ wam, ọ bna nù rime ọro. Ele sno apna a vakwnusiri a, naakaa, “Kọwanu aị risi elulu atna wam zị n'ẹkwu wam.”

³⁷ Ọ kaa, “Nye naagha mkpuru ọma bụ Nnwọ ke Badnụ. ³⁸ Ẹkwu bụ ọwa, mkpuru ọma wam bụ rụmu ẹl-eze Chiokike, kọvu atna wam bụ ele ke nye ojo wam. ³⁹ Nye irno wam ke kpasịru be bụ Ekwensu, ogwe nhne n'ẹkwu bụ okwukwo ọwa, ele wam neegwe nhne n'ẹkwu bụ ele enine izi. ⁴⁰ Lele kpa be nookpnokota atna wam nọkpo be bẹkwnu, ọ bụ kpa ọ jaazị n'okwukwo ọwa. ⁴¹ Nnwọ ke Badnụ jeezihala ele enine izi a, be chikota n'ẹl-eze a kpakara ele naakpahia aruru-ẹl nù ele neeme mmehie. ⁴² Be jootubna be n'okne bẹkwnu wam hne be jaazị naakwna ẹkwu, naata rụkwnurnu-ize. ⁴³ Ige wam ele mee mma joonwu lele ẹhnam n'ẹl-eze Chiokike Nda be. Nye nwernu nsni, ọ nurnu.

Elulu ẹto

⁴⁴ “Èli-eze Chiokike nù lele ẹkwu be bigwaru n'ẹkwu, ke otu badnù whnurnu. O gweru nhne kpusnime a, gweru snarnima la, re kpakara nhne ọ nwernu, zuru ẹli wam.

⁴⁵ “Èli-eze Chiokike nù lele nye mgbama-ahia noopio palẹ ọma. ⁴⁶ Nga ọ whnurnu otu palẹ gburu okne ọnu, o zne re kpakara nhne o nwernu, zuru a.

⁴⁷ “Berere kwno ẹli-eze Chiokike nù lele igbo be wusiri nù rime osimini, ke gburu agida aznù zị ọdo n'odo. ⁴⁸ Nga o jiru, be dọhia a nù mkpomkpo ẹli, daziri ẹli hosi aznù ele ke buri ọma nù rime nhne, tuwhume aznù ele ke búo ọma. ⁴⁹ Ọ bú kpa ọ jaazị n'okwukwo ke ọwa, ele enine izi jowhuya, kewahia ele ojo n'ehni ele mee mma. ⁵⁰ Be jootubna ele ojo n'okne bekwnu, hne be jaazị naakwna ẹkwu, naata rukwnurnu-ize.”

⁵¹ Jizọsi sịkwaru be, “Anụ ghohiaru kpakara nhne ka?”

Be kaa, “Owe.”

⁵² Ọ kanụ be, “Nye zni iwu obula be znirni apna ẹli-eze Chiokike, nù lele nye nwe ọro nye hiri n'ẹkwu a neegwehia nhne ikne nù nhne ọknani.”

Be juru Jizọsi nù Nazareti

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Nga Jizọsi tnukworu elulu, o hiri nù pị whoga.

⁵⁴ Nga ọ varu n'ẹli ke aka a, neezni nhne n'oro ọgbako be, ke kpayaru nhne o znirni duru be ehni, be kaa, “Ndaa hne nwerukna ka nwehiaru akoniche nù ẹnu ndu-ehni ka? ⁵⁵ Nyerukna ka ọ búo nnwọ omenka a? Ọ búo nne a bú nye be kwu Meri nù rumu nne a rukna, Jemisi, nù Josefu, nù Saịmoni nù Judasi? ⁵⁶ Rumu nne a rinya be zia

n'esilawuru aị? Ndaa hne nwerukna ka nwehjaru kpakara nhne ka?" ⁵⁷ Be we ovu ẹhni megidne a.

Kọvu Jizọsi kanu be, "Okwolem nu ẹli ke a nu ezi-nu-oro a bu hne nye ọwhnurninya nwée ọso anya." ⁵⁸ Ọ rnuna agida ẹnu ndu-ẹhni nu pịi kwnornu nu be nwée ọkwnata mkpoma.

14

Enwu Joni Nye Wu Mini (Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ N'ige wam Eze Erọdu nye nẹechi Galili nurnu ọtnutnu gbasiri Jizọsi. ² Ọ kanu ele neeznenu a izi, "Nyerukna ka bu Joni Nye Wu Mini, o hilem n'enwu lizo, ọ bu nhne mernu o nwernu rikne ka o ji nọornu ẹnu ndu-ẹhni."

³ N'ige wheru ewhe Erọdu nwugwuru Joni, kne a eriri, yisi a n'oro ikelu kwnornu nu Erodiasi nnwerne Filipu nwene a rukna. ⁴ Kwnornu nu Joni kannu a, "Ọ buo oma n'iwu ọ lu nnwerne nwene i." ⁵ Erọdu pioru o gbu a, kọvu ọ turu ogwnu ele Ju, kwnornu nu be kwegwu Joni bu nye ọwhnurninya.

⁶ Nga ọbochi ochenwanya ọmumu Erọdu duru, nnwọ rinya Erodiasi neetne eri nu ruwhnu be, ọ sọru Erọdu n'onu k'ezi, ⁷ o kwe a mkwna, kwesi a rikne nu o jeenye a nhne ọbula ọ jọorio. ⁸ Nne a zni a ezni ọ kaa, "Nyee m risi Joni Nye Wu Mini n'agbugba hna."

⁹ O gburu eze igbugbu nu mkpoma, kọvu kwnornu nu mkwna wam o kweru, nu ele ya nu be dazị neeri wiri, ọ karu be nyee a. ¹⁰ O zizne be gbuhia risi Joni n'oro ikelu. ¹¹ Be vuya risi a

n'agbugba, nyee nnwọ rinya wam, o nyee a nne a. ¹² Ele sno apna Jọni va, vuru iznu a, li a, be zne kanu Jizọsi nhne mernu.

*Jizọsi nyernu pokwu
badnu isne wiri*

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jọn 6:1-14)

¹³ Nga Jizọsi nurnu a, o hiri nu piam whoga, ya nu nsnunu a bna n'ogbo zne hne kọru owu. Kọvu ele badnu piohiaru hne o zi, be hi nu kpakara eli-ohna wam snornu a n'ochi eli. ¹⁴ Nga Jizọsi whuyaru n'ogbo whnu agida badnu, o donu be obirizi, gwo ele ke naaria nriria. ¹⁵ Nga o duru ogbednachi, ele sno apna a vakwnusiri a, kaa, “Hna kogwu owu, obochi zneminem, zila ele ka ma be zne nu rime eli-ohna zne zuru nhne oriri.”

¹⁶ Jizọsi kanu be, “O zila mkpa nu be jaala, anu nyee be nhne be jeeri.”

¹⁷ Be kanu a, “Nhne a nwernu hna kwolem ike bredi isne nu aznu lawuru.”

¹⁸ Jizọsi kanu be, “Anu chiyanu m be hna.” ¹⁹ O kanu kpakara igbudu badnu wam daziri eli n'olu achara. O gweru ike bredi isne nu aznu lawuru wam, le anya n'oligwe, tu mmamma, nyawama be, nyee ele sno apna a, be gweru a nyee igbudu badnu wam. ²⁰ Kpakara be ri, riji ruwho, ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu ke gwnarnu agwna, ke jhiaru nkita nri nu nkita lawuru. ²¹ Ele riri wiri wam bu pokwu ele rukna isne, be gweme ele rinya nu rumu takiri.

*Jizọsi znernu izne
n'olu mini*

(Mak 6:45-52; Jọn 6:15-21)

²² Ngangam Jizōsi kanu ele sno apna a be bna n'ogbo, beru a osno whe aka osimini kiyari, ma o zila igbudu badnu wam. ²³ Nga o zilakworu igbudu badnu wam, o pnezne n'olu rugwu nu nsnunu a zne kpe okpukpe. N'ige ogbednachi, ya nu nsnunu a zi piam. ²⁴ Kovu nu ogbo wam zi ikere n'olu osimini, abaka-mini zi noovu a, kwnornu nu ruwhere neewhegidne a. ²⁵ Kovu n'onu osisi, Jizōsi neezne izne n'olu mini ma o vakwnusi be. ²⁶ Nga ele sno apna a whnurnu a, hne o neezne izne n'olu mini, mkpoma whuru be, be tu ogwnu, si okokoba nu o bu renwu.

²⁷ Ngangam Jizōsi kanu be, “Mkpoma si anu rikne, o bu mawa. Anu tuko ogwnu.”

²⁸ Pita sa a, “Nyenwe ai, o buru nu o bu jiwa, kanu m me vakwnusi i n'olu mini.”

²⁹ Jizōsi kanu a, “Vaa.”

Pita hi n'ogbo hiedna, zne izne n'olu mini, neeznekwnusi Jizōsi. ³⁰ Kovu nga o whnurnu okne ruwhere, o tu ogwnu, bete neemi, o siwama, “Nyenwe ai, znohia m.”

³¹ Ngangam Jizōsi dosnihala aka a, nwugwuru a, kanu a, “Nye okwnata mkpoma mati, kini kpayaru i jiri nwe mkpoma lawuru?”

³² Nga be bnarnu nu rime ogbo, ruwhere wam whebiri. ³³ Ele zi nu rime ogbo wam varu kponu a risi eli, be naakaa, “N'ezi, i bu Nnwọ Chiokike.”

*Jizōsi gworu ele nriria
n'eli Genezareti
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Nga be wheru aznu mini wam, be va du n'eli Genezareti. ³⁵ Ele rukna eli wam mahiaru Jizōsi, be

zihala nū kpakara ẹlì kwuyanū a ele nr̄ria. ³⁶ Be r̄iasno a ma be kpatū ọnu iwo a aka kp̄oi. Ọ gw̄oru kpakara ele kpatūru ọnu iwo a aka.

15

Omen'ẹlì ke ele mb̄om (Mak 7:1-13)

¹ Nga ele Farisi nū ele zni iwu ele Ju hiri nū Jeruselem vakwnusi Jiz̄osi, be s̄ikwa a, ² “K̄ini kp̄ayarū ele sno apna ì zá naab̄ita omen'ẹlì ele mb̄om? Be zá n̄okwo aka hne be rì wiri.”

³ Jiz̄osi sarū be, “K̄ini kp̄ayarū anū zá naab̄ita nhne Chiokike nyernu n'iwu kwnornu omen'ẹlì anū? ⁴ Chiokike karū, ‘S̄obisinu nda ì nū nne ì,’ nū ‘Nye ọbula ke j̄ovu nda a m̄obu nne a ọnu, be gbu a.’ ⁵ K̄ovu anū karū nū nye ọbula ke jaakanū nda a m̄obu nne a, ‘Nhne ì jeerih̄ia n'aka m b̄u nkesi me nyernu Chiokike,’ ⁶ ọ z̄ima mkpa nū ọ j̄osobisinu nda a m̄obu nne a r̄ia r̄ia. Anū neeme ikwu-ọnu Chiokike nhne etekne kwnornu omen'ẹlì anū. ⁷ Ele ruwhnu law̄uru, Azaya nye ọwhnurninya kwuru ezi ọka gbas̄iri anū nga ọ kwuru,

⁸ ‘Ele ka j̄i mgbele-ọnu etekne n̄osobisinu m, k̄ovu nū mkp̄oma be z̄i ikere nū hne me z̄i.

⁹ Be n̄okponu m risi ẹlì n'etekne, be neezni nhne badnū nyernu n'iwu lele nū ọ b̄u iwu Chiokike.’ ”

Nhne neemeru badnū (Mak 7:14-23)

¹⁰ Jiz̄osi sukwuru igbudu badnū wam, kanū be, “Anū bn̄ote nsn̄i, anū gh̄ohia mas̄i. ¹¹ Ọ búo nhne

bnarnu n'onu badnu bu nhne neemeru badnu, o bu nhne hi n'onu whuya bu nhne neemeru badnu.”

¹² Ele sno apna a vakwnusiri a, kanu a, “I mahiaru nu ele Farisi weru ehni nga be nurnu oka wam?”

¹³ Jizosi saru be, “Be joowhohala isisi obula ke Nda m ke oligwe kpasila. ¹⁴ Anu gharu be, be bu ele kpuru isni noodu ele kpuru isni. O buru nu nye isni noodu nye isni, be lawuru jaadnabna nu rime olulu.”

¹⁵ Pita kanu a, “Kowanu ai risi elulu ka.”

¹⁶ Jizosi kanu be, “Anu nwée oghohia du kitna?

¹⁷ O bu anu máa nu nhne obula ke bnarnu n'onu neezne nu ruwho, be nynohala a n'osoro? ¹⁸ Kovu nu nhne ke hiri n'onu whuya hi nu mkpoma whuya, ka bu nhne ke neemeru badnu. ¹⁹ Kwnornu nu hite nu rime mkpoma bu hne kpakara oriri ojo hi noowhuya, ogbu badnu, ome oyi, ogba ewhere, oznu buznu, akebne aghalaghala nu okaja ele berere. ²⁰ Nhne ele ka bu nhne meru badnu, kovu o ri wiri n'aka kwóge okwo méru badnu.”

Okwnata ovu otu nyerinya

(Mak 7:24-30)

²¹ Jizosi hiri nu piam whoga, zne n'eli Taya nu Saidoni. ²² Otu nyerinya Kena, nye eli wam, whuyaru, siwama, “Nyenwe ai, Nnwọ Devidi, donu m obirizi, renwu ojo nwugwusi nnwọ m rinya aka rikne.”

²³ Jizosi sala a nhne obula. Ele sno apna a vakwnusi a, riasno, kaa, “Chihala a, kwnornu nu o neesisno ai lulo.”

²⁴ Jizosi saru, “Be ziyaru m kwnornu atnurnu whuru owhu ke ele Izireli kpoi.”

²⁵ Nyerinya wam varu kponu a risi eli, kaa, “Nyenwe aị, yisinu m aka.”

²⁶ Jizosi saru, “O buo oma o gweru wiri rumu takiri tūhalanu rumu nkita.”

²⁷ Nyerinya wam karu, “Owe, Nyenwe aị, kovu nu rumu nkita neeri agwna ruvnuruvnu ke hi nu n'olu ikpechi ele nwe be naadna.”

²⁸ Ige wam, Jizosi saru a, “Nyerinya, okwnata mkpoma i hna ezi, o dazinu i lele kpa i pioru.” Ngangam, ehni buru nnwo a rinya oma.

Jizosi gworu ele nriria

²⁹ Jizosi hi nu piam whuya, va nu ngeri Osimini Galili. O pnezne n'olu rugwu, daziri eli. ³⁰ Agida ele badnu vakwnusiri a, kwuru ele mgworo, nu ele isni, ele vu oru, nu ele mgbu, nu agida ele naaria nriria zi odo n'odo va. Be kwubita be n'eli n'ochi Jizosi, o gwọ kpakara be. ³¹ Ka kpayarū o duru ele badnu wam ehni, nga be whnurnu ele mgbu hne be kwuru oka, ele vu oru, ehni buru be oma, ele mgworo neezne izne, nu ele isni whnurnu osno. Be ja Chiokike ke Izireli mma.

Jizosi nyernu pokwu

badnu eno wiri

(Mak 8:1-10)

³² Jizosi sukwu ele sno apna a, kaa, “M nōdonu agida ele badnu ka obirizi, kwnornu nu me nu be dazilam obochi eto kitna, be nwée nhne be jeeri, m jéezila be n'onu etekne, o zi be tubo n'apna.”

³³ Ele sno apna a kanu a, “Ndaa hne a jeenwehia brēdi n'eli-ikpa ka ke jeeji igbudu badnu ka ruwho?”

³⁴ Jizosi sika be, “Anu nwernu ike brēdi ele?”

Be saru, “Esau, nu aznu matị ele nu ele.”

³⁵ Jizọsi kanu igbudu badnu wam be daziri eli. ³⁶ O gweru ike bredi esau nu aznu wam, tu mmamma, o nyawama be, nyee ele sno apna a, ele sno apna gweru nyee igbudu badnu wam. ³⁷ Kpakara be ri, riji ruwho, be tutukota ruvnuruvnu ke gwnarnu agwna, nkita esau jipiyaru. ³⁸ Ele riri a bu pokwu ele rukna eno, be gweme ele rinya nu rumu takiri. ³⁹ Nga Jizọsi zihalaru ele badnu wam, o bna n'ogbo zne n'eli Magada.

16

Orio nhne elekema

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ele Farisi nu ele Sadusi vakwnusiri Jizọsi naakpa a iru, kanu a, o gesi be nhne elekema hi n'oligwe. ² O saru be, "N'ogbednachi, anu naakaa, 'Ruwhnu oligwe buru oma, kwnornu nu oligwe naachna ihie ihie.' ³ N'osisi, anu naakaa, 'Ruwhnu oligwe buo oma tna, kwnornu nu oligwe dugwu ruwhnu naachna ihie ihie.' Anu magwu kpa be le owa nu ruwhnu oligwe anya gwnu nhne o jobu. Kovu ndaa kpa anu ma ige ka? ⁴ Ebiri ojo naagba ewhere, noopio nhne elekema, o za nhne elekema be jeenye anu, okwolem nhne elekema Jona nye owhnurninya." O gharu be, whoga.

*Nhne whu bredi ke
ele Farisi nu ele Sadusi
(Mak 8:14-21)*

⁵ Nga ele sno apna a gawheru nu ngeri kiyari, be chezuru o gweru bredi. ⁶ Jizọsi kanu be, "Anyu du anu eli, anu neeze nhne whu bredi ke ele Farisi nu ele Sadusi."

⁷ Be nọtnurita n'esilawuru be, naakaa, “O bu kwnornu nū a j́le brẹdi.”

⁸ Nga Jizọsi mahiaru a, ọ kaa, “Ele ọkwnata ovu matị, kịni kpayarū anū j́i nookwu n'esilawuru anū nū anū nwée brẹdi?” ⁹ Anū ghọhia kọriri, anū ch́enwanyana ike brẹdi isne ke pokwu badnū isne, nū nḱta ele anū pnojiri? ¹⁰ Mọbu nga me keru ike brẹdi ẹsau ke pokwu badnū ẹno wam, nḱta ele anū pnojiri? ¹¹ Kịni kpayarū anū ghọhiala nū ọ búo brẹdi hne me naakaa? Kọvu anū zeru nhne nọowhu brẹdi ke ele Farisi nū ele Sadusi.”

¹² Nga be ghọhiaru nū ọ ḱala be ze nhne nọowhu brẹdi, kọvu be neeze iznizni ele Farisi nū ele Sadusi.

*Pita kahiaru nye Jizọsi bu
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Nga Jizọsi varū n'ọdoru ẹli Sizaria Filipai, ọ śikwa ele sno apna a, “Ele badnū be naakaa nū Nnwọ ke Badnū bú nyele?”

¹⁴ Be kaa, “Agwna be kaa Jọni Nye Wụ Mini, ele berere kaa Ẹlajia, ele berere kwno kaa Jerimaya mọbu otu nyenum nū rime ele ọwhnurninya.”

¹⁵ O śikwa be, “Anū n'iwhuru anū, anū kanū nū m bú m nyele?”

¹⁶ Saịmoni Pita kanū a, “J́i n'iwhuru i bú Karaịsi wam, Nnwọ Chiokike źi búdnu.”

¹⁷ Jizọsi kanū a, “I bú nye ọwa ọma, Saịmoni nnwọ Jona, kwnornu nū anọ-ẹhni nū ọvnarna kpúmennu i ya, okwolem Nda m ke źi n'oligwe. ¹⁸ Me kanū i, nū j́i n'iwhuru i bú Pita, ọ bú n'olu rugwu ka hne me joowu ọgbako ke m, iknernema ẹnwu jáaka a rikne ŕia ŕia. ¹⁹ M jeenye i snamb́i ke ẹli-eze Chiokike, nhne ọbula ke i knernū eriri n'ọwa Chiokike jeekne

a eriri n'oligwe, nhne obula ke i tomarnu n'owa, Chiokike jootoma a n'oligwe.” ²⁰ Ige wam Jizosi do ele sno apna aka nu nsni, be kanukwadia nye obula nu o bu Karaishi.

*Jizosi kwuru oka
gbasiri enwu a*

(Mak 8:31---9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Hite n'ige wam Jizosi bete naakanu ele sno apna a nu o jeezneriri Jeruselem, ta agida awhnwuhnu n'aka ele okno badnu nu ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju, be joku a, gbu a, n'obochi ke eto, o jeehi n'enwu lizo.

²² Pita kwuhala Jizosi ichne, bete naabnanu a mbna, naakaa, “Chiokike kwe, Nyenwe ai, nhne ka jeme i.”

²³ Kovu Jizosi tuhnaasarnu kanu Pita, “Zne n'aznu m, Setani, i naadnasninu m apna. Kwnornu nu i neeche echiche lele badnu, o buo lele Chiokike.”

²⁴ Ige wam Jizosi kanu ele sno apna a, “O bu ru nu nye obula joosno m n'aznu, o joku ehni a, vuru oga a, sno m. ²⁵ Nye obula ke noopio o dohia budu a, jootuwu a, kovu nye obula ke jootuwu budu a kwnornu m, o joopiohia a. ²⁶ Mbnarna kini bu nhne badnu jeenwe, o bu ru nu o rihia kpakara owa n'iru, kovu tuwhume budu a? Kini bu nhne badnu jeeji gbanwo budu a? ²⁷ Kwnornu nu Nnwọ ke Badnu jaava n'igwugwu ke Nda a, ya nu ele enine izi a, ige wam o jookwuhmata nye obula ogwo enu nhne o rnu. ²⁸ N'ezi, me kanu anu, nu agwna ele gwuzo hna jonwu enwu tem be wnu Nnwọ ke Badnu hne o naava chi lele eze.”

17

Onwoghari ke Jizọsi (Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Nga ọbochi isunu whemernu, Jizọsi kwuru Pita, nụ Jemisi, nụ Jọni nwene a, yisinu ẹhni a, kwuru be whọga ichne, pne olu rugwu hna n'olu. ² O nwoghari nụ ruwhnu be, ruwhnu a noonwu lele ẹnam, iwo a naachna lele iwhne. ³ Be whnurnu Mozizi nụ Ẹlaija hne be nụ Jizọsi nookwurita ọka.

⁴ Pita kanụ Jizọsi, “Nyenwe aị, ọ bụru ọma a daziri hna, ọ bụru nụ i jeekwe, a wu ọro-ẹka ẹto hna, otu bụru ke i, otu ke Mozizi, otu ke Ẹlaija.”

⁵ Nga ọ kpu ọka ka n'ọnu, erumeru oligwe ke chnaga richna kpusnirni be, otu akpiri hiri n'erumeru oligwe wam dna, kaa, “Ka bụ Nnwọ m me whnurnu n'anya, nye nhne a masiri m, anụ bnonu a nsni.” ⁶ Nga ele sno apna a nurnu a, be dna, kpote ruwhnu n'eli, tụ ogwnu k'agida.

⁷ Jizọsi vakwnusiri be, kpatu be aka, kaa, “Anụ lizo, anụ tụ ogwnu.” ⁸ Nga be lelizoru anya, ọ zá nye be whnurnu, okwolem Jizọsi kpọi.

⁹ Nga be hiri n'olu rugwu wam hiedna, Jizọsi dọ be aka nụ nsni, kaa, “Ọ zá nye anụ kanụ nhne anụ whnurnu tem Nnwọ ke Badnụ hi n'ẹnwu lizo.”

¹⁰ Ele sno apna a sika a, “Kini kpayaru ele zni iwu ele Ju jiri kaa nụ Ẹlaija jeebe ọsno va?”

¹¹ Jizọsi kanụ be, “Ẹlaija jeebe ọsno va n'ezi, ọ jaabikwata kpakara nhne. ¹² Kọvu me kanụ anụ nụ Ẹlaija valẹm, be máhiala a, be mee a kpa o jiri masi be. Ọ bụ masi kpa be jeeme Nnwọ ke Badnụ ta awhnụwhnu n'aka be.” ¹³ Ige wam ele sno apna

a ghõhiaru nù ọ kannù be ọka gbasiri Jọni Nye Wụ Mini.

*Jizọsi gwọru wikoro rukna
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Nga be vakwnusiri igbudu badnù wam, otu nyerukna vakwnusiri Jizọsi gbunu a mpnerne ọchi n'eli, ¹⁵ kaa, “Nyenwe aị, donu nnwọ m rukna obirizi, ọ naata awhnụwhnu k'agida kwnornu nù ọ naaria akwukwu, agida ige, ọ naadnabna bekwnu, agida ige masi ọ dnabna mini. ¹⁶ M kwuyanù a ele sno apna i, kọvu nù be nwée rikne gwọ a.”

¹⁷ Jizọsi sarù be, “Anù ebiri ka nwée ọkwnata mkpọma, ele mkpọma hiri aghi, me nù anù jaadazi dū ngele? Me jeesinu anù mkpọma dū ngele? Anù kwuyanù m nnwọ wam hna.” ¹⁸ Jizọsi bigbọ renwu ojo wam, o hi nù rime a whuya, Jizọsi gwọ nnwọ wam ngangam.

¹⁹ Nga ele sno apna a vakwnusiri a ichne, be sika a, “Kini kpayarù a nwéne rikne chihala renwu ojo wam?”

²⁰ Jizọsi kanù be, “Kwnornu nù ọkwnata ovu anù zị mati. N'ezi me kanù anù, ọ buru nù anù nwernu ọkwnata ovu hna lele mkpuru mositadi, anù jaakanù rugwu ka, ‘Hi nù hna zne hne berere,’ o jeezne, ọ zá nhne jaara ehni hne anù zị.” [²¹ Kọvu nù renwu ojo nù kpa jọowhoga, okwolem hite n'okpukpe nù ovu ọnu.]

*Jizọsi kwukwnornu
ọka gbasiri enwu a
(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)*

²² Nga Jizọsi nù ele sno apna a gbakọru nù Galili, Jizọsi kanù be, “Be jeegweru Nnwọ ke Badnù resi

n'aka ele badnu. ²³ Be joogbu a, kovu n'obochi ke ɛto, o jeehi n'enwu lizo." O gbu ele sno apna a igbugbu k'agida.

Ntu iwai Oro Nso

²⁴ Nga Jizosi nu ele sno apna a vaduru Kapanom, ele naana iwai ntụ Oro Nso Chiokike vakwnusiri Pita, sikwa, "Nye-zni-nhne anụ ọ zia nọtụ ntụ Oro Nso?"

²⁵ Pita kaa, "Owe, ọ nọtụ."

Nga be bnarnu n'oro, Jizosi беру ọsno sikwa Pita, "Saimoni, kini bu echiche i, ọ bu n'aka ele kele hne ele eze ọwa ka naarnu ntụ ahia mọbu ntụ risi badnu, n'aka rumu be mọbu n'aka ele izne?"

²⁶ Pita kanu a, "N'aka ele izne."

Jizosi kanu a, "Ọ buru kpam, rumu be zila nu rime a. ²⁷ Kovu ma a gharu o mee nhne jeewe be ɛhni, zne n'osimini, tusi ari aznu, gweru aznu obula беру ọsno whuya, nga i kpumernu onu a, i jowhnu otu mkpuru iwai, gweru a nyee be, ọ buru ke me nu ji."

18

Nyele kakwo ibne a?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ N'ige wam ele sno apna Jizosi vakwnusiri a, sikwa a, "Nyele kakwo n'eli-eze Chiokike?"

² Jizosi sukwu otu watakiri, gwuzote a n'esilawuru be. ³ Ọ kanu be, "Me kanu anụ ezi ọka, okwolem ma anụ tuhna narnu lele rumu takiri, anụ jaabna n'eli-eze Chiokike rịa rịa. ⁴ Nye obula ke jeegwedna ɛhni a lele watakiri ka, nye wam kakwo n'eli-eze Chiokike. ⁵ Nye obula ke jaanarnu otu watakiri nu kpa nu rehna m, nanabnanya m.

Nhne jeeme badnu mehie
(Mak 9:42-48; Luk 17:1,2)

⁶ “Kovu nye obula ke jeeme ma otu nu rime ele matị ka kwehiaru nu me mehie, o jaakanu a mma o buru be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili, migbu a nu rime osimini. ⁷ Awhnuwhnu jaazinu owa kwnornu nu nhne onurna ke neeme ele badnu neeme mmehie. O zi mkpa nu onurna jaava, kovu awhnuwhnu zinu nye wam onurna jeehi n'aka a va. ⁸ O buru nu aka i, mobu ochi i, jeeme i, i mee mmehie, bihala a, tuwhume a, o kanu i mma i bna nu budnu buru nye mgworo mobu vuru oru, karu o nwernu aka lawuru mobu ochi lawuru be tubna i nu bekwnu eli renwu chni echni. ⁹ O buru masi nu anya i jeeme i, i mee mmehie, gweme a, tuwhume a, o kanu i mma i bna nu budnu nwernu otu anya, karu o nwernu anya lawuru be tubna i nu bekwnu eli renwu.”

Elulu atnuru whuru owhu
(Luk 15:3-7)

¹⁰ Anu whnu nu anu zia neeledna otu nu rime ele matị ka anya, kwnornu nu me kanu anu, n'oligwe ele enine izi be nowhnu ruwhnu Nda m ke zi n'oligwe anya ige obula. [¹¹ Kwnornu nu Nnwọ ke Badnu varu o znobia ele whuru owhu.]

¹² Kini bu echiche anu? O buru nu badnu nwernu otu riwhu atnuru, otu nu rime be kpawhu ori, o jaaghasa nri tolu nu tolu kiyari n'olu rugwu, zne noopio ke kpawhuru ori? ¹³ Me kanu anu ezi oka, nga o piohiaru a, o jonwudna nu risi a karu nu risi nri tolu nu tolu wam whule owhu. ¹⁴ Kpam masi, o buo echiche Nda anu ke

zị n'oligwe, nụ otu nụ rime ele matị ka joowhu etekne.

Nga nwene i mernu i nhne ojo
(Luk 17:3)

¹⁵ “Berere, ọ bụru nụ nwene i mee i nhne ojo, zne kanụ a nhne o mernu i n'esilawuru jị nụ ya kpọi. Ọ bụru nụ ọ nurnu nhne i karụ, i rihialam nwene i n'iru. ¹⁶ Kọvu ọ bụru nụ ọ nuna, kwuru otu badnụ mọbu badnụ lawuru yisinu ẹhni i, ọka ọbula be kwuru jọoburu nhne ele akebne lawuru mọbu ẹto jeemesi rikne. ¹⁷ Ọ bụru nụ o kwéle o bnonu be nsni, kanụ ọgbako Chiokike. Ọ bụru nụ o bnóge ọgbako Chiokike nsni, gweru a lele nye máa Chiokike mọbu nye ọna ntụ.

¹⁸ “Me kanụ anụ ezi ọka, nhne ọbula ke anụ jeekne eriri n'ọwa, Chiokike jeekne a eriri n'oligwe, nhne ọbula ke anụ jootoma n'ọwa, Chiokike jootoma a n'oligwe.

¹⁹ “Berere, me kanụ anụ, ọ bụru nụ anụ badnụ lawuru kwerikọta nụ nhne ọbula anụ rioru n'ọwa, Nda m ke zị n'oligwe jeemezunu anụ ya. ²⁰ Kwnornu nụ hne badnụ lawuru mọbu ẹto gbakọru nụ rẹwhna m, m zị m hnam n'esilawuru be.”

Elulu ọhi ke nwée mkpoma obirizi

²¹ Pita vakwnusiri Jizọsi sịkwa a, “Nyenwe aị, mgba ele bụ hne nwene m jeemehie megidne m, m gbarunu a? Dụ mgba ẹsau sa?”

²² Jizọsi kanụ a, “M kágene m jị dụ mgba ẹsau, kọvu dụ nri ẹsau mgba ẹsau. ²³ Kam kpayarụ, be jeeji ẹli-eze Chiokike neesninu otu nye eze, nye pioru ma ya nụ ele ọhi a pịakota ịwai. ²⁴ Nga o

beteru naapia, be kwuyanụ a otu badnụ ke ji a nri pokwu talenti.* ²⁵ Kọvu nụ kpa o nwée rikne nọokwu ọgwo o ji, nyenwe a karụ be re ya nụ nnwerne a nụ ụmụ a, nụ kpakara nhne o nwernu, ma be kwuhmata ọgwo o ji.

²⁶ “Ọhi wam dnarnụ n'eli kpọnu a risi ẹli, kaa, ‘Nyenwe m, knatanụ m mkpoma, m jọkwuhnata i kpakara nhne me ji i.’ ²⁷ Nyenwe ọhi wam dọnu a obirizi, ọ sigbasi a, gbarunu a ọgwo o ji a.

²⁸ “Kọvu nụ ọhi wam whọgaru, whnụ otu nụ rime ọhi ibne a, ke ji a otu riwhu mkpuru iwai, ọ nwugwusi a rikne, whatasi a n'akpiri, naakaa, ‘Kwuhmata m nhne ọbula i ji m.’

²⁹ “Ọhi ibne a dna n'eli riasno a, kaa, ‘Knatany m mkpoma, m jọkwuhnata i.’

³⁰ “O kwéle, tnunuma, o gweru a túbna a n'oro ikelu, dụ nga ọ jọkwuhnata a ọgwo o rigwu a.

³¹ Nga ele ọhi ibne a whnurnu nhne mernu, o gbu be igbugbu k'agida, be zne tnusinu nyenwe be kpakara nhne mernu. ³² Ige wam nyenwe ọhi wam sukwuru a, kanụ a, ‘Ji ọhi ojo, m gbarunu m i kpakara ọgwo wam kwnornu nụ i riasnornu m. ³³ Ọ bụ nụ i kwésile ọ dọnu ọhi ibne i obirizi, lele kpa me jiri dọnu i obirizi?’ ³⁴ Nyenwe be weru ẹhni k'agida, o gweru a zizne n'oro ikelu ma be ta a awhnwhnu dụ nga ọ jọkwuhnata kpakara ọgwo o jigwu a.

³⁵ “Ọ bụ kpa Nda m ke oligwe jeeme anụ, ọ bụru nụ nye ọbula nụ rime anụ jáagbarunu nwene a hite nụ mkpoma a.”

* **18:24** nri pokwu talenti: ka whýaru nhne nụ lele agida pokwu ndasi mkpuru iwai.

19

Ogba nnam

(Mak 10:1-12)

¹ Nga Jizọsi kwukworu ọka ka, o hi nụ Galili whọga, zne n'ike ẹli Judiya n'aznụ Osimini Jọdani kiyari. ² Igbudu ele badnụ snornu a, ọ gwọ be nrịria be pji.

³ Agwna ele Farisi vakwnusiri Jizọsi, naakpa a iru, kaa, “Ọ bụru ọma n'iwu nyerukna gba nnwerne a nnam kwnornu nụ nhne ọbula?”

⁴ Ọ saru be, “Anụ gwnuna nụ nye kpuru be hite n'ọpanizo ‘kpuru be nyerukna nụ nyerinya,’

⁵ kaa, ‘Ka kpayarụ, nyerukna jaagharu nda a nụ nne a, takwnusi n'ehni nnwerne a, be lawuru jọogho otu anọ-ehni?” ⁶ Kam kpayarụ, be buma badnụ lawuru, kovu otu anọ-ehni. Nhne Chiokike knekotaru, badnụ tọmana a.”

⁷ Be sịkwa a, “Kini kpayarụ Mozizi nyernu iwu, kaa be gba ọkwukwo nnam nyee nyerinya, chihala a?”

⁸ Jizọsi kanu be, “Mozizi kweru ka kwnornu mkpoma ojo anu, kweru anu gba nnwerne anu nnam, kovu hite nụ mbom, ọ buo kpa ọ zi. ⁹ Me kanu anu, nye ọbula ke jaagba nnwerne a nnam, hne ọ buo nụ o neeme oyi, luru nnwerne berere, o neeme masi oyi.”*

¹⁰ Ele sno apna a kanu a, “Ọ bụru kpam n'esilawuru nyerukna nụ nyerinya, ọ ka mma badnụ gharu ọ lu nnwerne mọbu gbọ nzi.”

* **19:9** Ọkwukwo berere kamasiri: Nye jọolu nyerinya wam nga nzi a gbaru a nnam neeme masi oyi.

¹¹ Kọvu Jizọsi saru be, “Ọ bụo kpakara badnu jeegweru ọka ka, okwolem ele Chiokike nyernu rikne. ¹² Kwnornu nu agwna ele rukna bu okiri-badnu hite nu ruwho nne be, o zi masi ele badnu ibne be meteru okiri-badnu, ele ke berere bu ele meteru ehni be okiri-badnu kwnornu eli-eze Chiokike. Nye nwernu rikne o gweru ọka ka, gweru a.”

*Jizọsi gọziri rumu takiri
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)*

¹³ Be kwuyanụ Jizọsi rumu takiri ma o tukwasi be aka a lawuru, kpenu be okpukpe. Kọvu ele sno apna a bigboru ele kwuyaru be. ¹⁴ Kọvu nu Jizọsi kannu be, “Anu gharu rumu takiri ma be vakwnusi m, anu bnosni be, kwnornu nu eli-eze Chiokike bu ke ele nu kpa.” ¹⁵ O tukwasi be aka a lawuru, hi nu pii whoga.

*Eze wikoro
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)*

¹⁶ Otu nyerukna vakwnusi Jizọsi, sika a, “Nye-zni-nhne, kini bu nhne oma me jeeme ma m nwe m budnu kwó okwo?”

¹⁷ Jizọsi kanu a, “Kini kpayaru i nesisika m nhne gbasiri nhne oma? O za nye bu nye oma okwolem otu badnu, bu Chiokike kpoi. Kọvu o buru nu i pioru o bna nu budnu, bita nhne Chiokike nyernu n'iwu.”

¹⁸ O sika a, “Ndaa iwu ko?”

Jizọsi kanu a, “I gbuko badnu, i meko oyi, i znuko buznu, i gbako akebne aghalaghala, ¹⁹ sobisinu nda i nu nne i, i jowhnu nye agbatibi i n'anya lele ehni i.”

²⁰ Wikoro wam kaa, “M bɪtaru m kpakara iwu ele ka. Kɪni gwnarnu berere me jeeme?”

²¹ Jizosi kanu a, “O buru nu i pioru nu i joozu ozu k'ezi, la, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ekwnu n'oligwe, vaa, sno m.”

²² Nga wikoro wam nurnu ikwu-onu ka, o la, naagbaru ruwhnu, kwnornu nu o nwernu ekwnu k'agida.

²³ Jizosi kanu ele sno apna a, “Me kanu anu ezi oka, o jaara ehni nye nwernu ekwnu o bna n'eli-eze Chiokike. ²⁴ Berere kwno, me kanu anu, o zinu anohia be kwu kameli ewheke o gawhe n'anya alanga, karu nye nwernu ekwnu o bna n'eli-eze Chiokike.”

²⁵ Nga ele sno apna a nurnu oka ka, o du kpa be hna ehni, be sikwa, “Ndakwanu nye be jooznohia?”

²⁶ Kovu nu Jizosi legidnenu be anya, kanu be, “Nu hne badnu zi be jeemeli a, kovu be meli kpakara nhne hne Chiokike zi.”

²⁷ Pita sikwa a, “Le, a sigbasiri kpakara nhne a nwernu snornu i, kɪni bu nhne a jeekehia?”

²⁸ Jizosi kanu be, “Me kanu anu ezi oka, anu ele sno m, nga Nnwɔ ke Badnu jaadazi nu ngadna eze ke igwugwu a n'owa ikne wam, anu n'iwihuru anu joosno m daziri nu ngadna eze nri nu ebo neekpe eburnu nri nu ebo ke Izireli ikpe. ²⁹ Nye obula ke sigbasiri oro, mobu rumu nne rukna mobu rumu nne rinya, nda mobu nne, mobu rumu, mobu ekwu, kwnornu nu rewhna m, o jeekehia otu riwhu nhne o sigbasiri, kehia masi budnu kwó okwo. ³⁰ Kovu nu agida ele be osno jobu ele ipne-aznu, ele ipne-aznu jobu ele be osno.”

20

Elulu ele ɛrnu ɛkwu vaini

¹ “Ɛli-eze Chiokike nɔ lele otu nyerukna nwernu ɛkwu ke whɔgaru n'ɔnu ɔsisi zne o gno ele ɛrnu jɔornunu a ɛrnu n'ɛkwu vaini a. ² Nga ya nɔ ele ɛrnu wam kwekɔtaru nɔ ɔ jɔokwu be otu mkpɔru iwai n'ɔbochi, o zizne be n'ɛkwu vaini a.

³ “O whɔga masi nɔ nhne nɔ lele ɔtnu-ige tolu n'ɔsisi whnɔ ele berere nwée nhne be nɔornu hne be gwuzogwu n'ederezi ahia. ⁴ O kanɔ be, ‘Anɔ zne nɔ rime ɛkwu vaini m, nhne dɔnnu anɔ bu nhne me jeenye anɔ.’ ⁵ Be zne. O whɔga kwno nhne nɔ lele ɔtnu-ige ke nri nɔ ɛbo, nɔ ɔtnu-ige ke ɛto n'esilawuru iwhnehnie, mee masi otu nhne wam. ⁶ O whɔga masi n'ɔtnu-ige ke isne n'ogbednachi whnɔ ele berere hne be gwuzogwu n'ederezi ahia, ɔ sika be, ‘Kini kpayaru anɔ gwuzogwu hna kpakara ɔbochi, ɔ za nhne anɔ nɔornu?’

⁷ “Be kaa, ‘Kwnornu nɔ ɔ za nye gnornu ai ɛrnu.’

“O kanɔ be, ‘Anɔ zne n'ɛkwu vaini m.’

⁸ “N'ogbednachi, nye nwe ɛkwu vaini wam kanɔ nye risi ele ɛrnu o sukwu ele ɛrnu wam, kwɔ be ɔgwo ɛrnu be. O panizo nɔ ele ipne-aznɔ du nɔ ele be ɔsno.

⁹ “Nga ele be gnornu ɛrnu n'ɔtnu-ige ke isne varu, be nahiaru otu badnɔ otu mkpɔru iwai. ¹⁰ Kɔvu nga ele be ɔsno varu, be cheru nɔ be jaanahia ke kakwo, be nahia kwno otu badnɔ otu mkpɔru iwai.

¹¹ Nga be nahiaru a, be takponu nye nwe ɛkwu.

¹² Be kaa, ‘Ele ipne-aznɔ ka rnɔrnu ɛrnu otu ɔtnu-ige, i kwuru ai nɔ be otu ɔnu iwai, ai bu ele vuru ivu rinia ke ɔbochi tna neerne bekwnu.’

¹³ “Kọvu ọ saru nnịm nụ rime be, kaa, ‘Enyi m, m méhiele m i, me nụ jị a kwékọritala nụ m jeenye i otu mkpuru iwai? ¹⁴ Gweru ke bụ ke i, laba, ọ masiri m me nyee ipne-aznụ lele kpa me nyernu i. ¹⁵ O kwésile n’iwu me gweru nhne m mee kpa me pioru sa? I neewe ẹhni kwnornu nụ m neemenu ele badnụ imerne oma sa?”

¹⁶ “Kpam masị, ele ipne-aznụ jeebe ọsno, ele be ọsno jọobu ele ipne-aznụ.”

*Jizọsi kwuru ọka gbasiri
enwu a ke mgba ẹto*

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Kpa Jizọsi neezne Jeruselem, o kwuru ele sno apna a nri nụ ẹbo wam zne ichne nụ ngeri apna. Ọ kanụ be, ¹⁸ “Le, a neezne Jeruselem, be jeegweru Nnwọ ke Badnụ nyewhete n’aka ele risi ariohna nụ n’aka ele zni iwu ele Ju, be jaama a ikpe ẹnwu, ¹⁹ be jeegweru a nyewhete n’aka ele búo ele Ju, be jeeme a nhne mkpari, pni a nhne, kpogidne a n’ogba, n’ọbochi ke ẹto, o jeehi n’ẹnwu lizo.”

Aririo ke nne rụmu Zebidi

(Mak 10:35-45)

²⁰ Nne rụmu Zebidi vakwnusiri a, ya nụ rụmu a rukna, kpọnu a risi ẹli, nọorio nhne n’aka.

²¹ Jizọsi sịkwa a, “Kini nhne i noopio?”

Ọ kanụ a, “Kweru rụmu m rukna lawwuru ka daziri otu n’akarikwnunga i, otu n’akarita i n’ẹli-eze i.”

²² Jizọsi kanụ be, “Anụ máa nhne anụ nọorio. Anụ jọonwoli okiko ke me nọonwo?”

Be kanụ a, “A nwernu rikne.”

²³ Jizọsi kanu be, “Anu jọonwo n'okiko m, kọvu o dazi n'akarikwnunga m nu akarita m, o buo ke m n'onyege, kọvu nu o bu ke ele Nda m bikwatannu a.”

²⁴ Nga ele sno apna a nri ke gwnarnu nurnu a, o we be ehni k'agida kwnornu rumu nne lawuru ka. ²⁵ Jizọsi sukwukota be, kanu be, “Anu magwu nu ele risi ele buo ele Ju neeme ele be nẹchi kpa o masiri be. Ele kwu be ji aka rikne nẹchi ele zi nu mkpururu be. ²⁶ O jazi kpam n'esilawuru anu. Kọvu nye pioru o buru nye kwu n'esilawuru anu, o jọbu nye neeznenu anu izi, ²⁷ nye ke pioru o buru nye mbom n'esilawuru anu jọbu ohi anu. ²⁸ Lele kpa Nnwọ ke Badnu vage ma be znenu a izi, kọvu ma o neeznenu ele berere izi, gweru masi budnu a nyee ma o buru nhne ogbahia agida badnu.”

Jizọsi gworu ele isni

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Kpa Jizọsi nu ele sno apna a nọowhuya nu Jeriko, agida ele badnu noosno a. ³⁰ Ele rukna lawuru kpuru isni dazigwu nu ngeri apna, nga be nurnu nu Jizọsi neewhe, be si lulo, kaa, “Donu ai obirizi, Nyenwe ai, Nnwọ Devidi.”

³¹ Agida ele badnu wam bigboru be, kanu be, be kpusni onu. Kọvu nu be siwama k'agida, kaa, “Donu ai obirizi, Nyenwe ai, Nnwọ Devidi.”

³² Jizọsi gwuzoru, sukwu be, kaa, “Kini bu nhne anu pioru me menu anu?”

³³ Be kaa, “Nyenwe ai, a pioru ma i mee ma a whnu osno.” ³⁴ Jizọsi donu be obirizi, o kpatu be aka n'anya, ngangam be beteru o whnu osno, be snornu a.

21

Jizọsi bnaznenu Jeruselem

(Mak 11:1-11; Luk 19:28-38; Jọn 12:12-19)

¹ Nga be vaduru Jeruselem ndundu, be duru Betifagi, ke zị nụ Rugwu Olivu, Jizọsi ziznenu badnụ lawuru ele sno apna a. ² Ọ kanụ be, “Anụ zne nụ mgbu matị ke zị nụ ruwhnu anụ, ngangam anụ jọowhnu iyinya be kpọkwnusiri, ya nụ nnwọ a, anụ tọma be, tọyanu m be. ³ Nye sịkwaru anụ nhne ọbula, anụ kanụ a, ‘Be zị Nyenwe aị mkpa,’ ngangam o jeenye anụ be.”

⁴ Ka bụ ma nhne be kwuru hite n'ọnu nye ọwhnurninya mezu,

⁵ “Kanụ ele Zayọni,
‘Le, eze i naavakwnusi i,
ọ bụ enwerne badnụ,
ọ dazịgwu n'olu iyinya,
n'olu nnwọ iyinya.’ ”

⁶ Ele sno apna a zne mee kpa Jizọsi nyernu be iwu. ⁷ Be tọya iyinya wam nụ nnwọ a, wụkwasi be iwo be, Jizọsi daziri n'olu be. ⁸ Igbudu ele badnụ gbata iwo be n'apna, ele berere gbubiharu nkala isisi, tusa be n'apna. ⁹ Igbudu badnụ ele neezne nụ ruwhnu a nụ ele snogwu a, neesi lulo, naakaa, “Ozana* zinu Nnwọ Devidi!

Chiokike gozi nye naava nụ rẹwhna Nyenwe aị,
Ozana nụ hne kakwo n'olu.”

¹⁰ Nga ọ bnanyarnu nụ Jeruselem, kpakara ẹli-ọhna mernu imerne, naakaa, “Nyele bụ nyerukna ka?”

* **21:9** N'ikwu-ọnu ele Hiburu, Ozana bụ Znọhia!

¹¹ Igbudu ele badnu wam naakaa, “Nyerukna bu Nye Owhnurninya wam, Jizosi ke hi nu Nazareti ke Galili va.”

*Nhne Jizosi mernu
n'Oro Nso Chiokike*

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹² Jizosi bna n'Oro Nso Chiokike chihala ele neere, noozu ahia n'Oro Nso. O kpote ikpechi kpakara ele naagbanwo iwai ruwhnu n'eli, nu ngadna ele neere nduru. ¹³ O kanu be, “Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, ‘Be jookwu oro m oro okpukpe,’ kovu nu anu mernu a o buru obna ele buznu.”

¹⁴ Ele isini nu ele mgworo vakwnusi a n'Oro Nso, o gwọ nriria be. ¹⁵ Kovu nga ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju whnurnu kpakara ernu ndu-ehni o noornu, nu rumu takiri neesi okokoba n'Oro Nso, naakaa, “Ozana zinu Nnwọ Devidi,” o we be ehni k'agida.

¹⁶ Be sikwa a, “I nurnu nhne rumu takiri ka nookwu?”

Jizosi kanu be, “Owe! Anu gwnuna nhne okwukwo nso kwuru,

‘Hite n'onu rumu takiri nu rumu nonwo rema,
i mernu oznarni dna odna.’ ”

¹⁷ O gharu be, whoga, zne Betani, daziri chi bo.

*Jizosi vuru isisi
be kwu figi onu*

(Mak 11:12-14,20-24)

¹⁸ N'osisi, nga Jizosi hiri nu Betani naala Jeruselem, wiri gwnurnu a. ¹⁹ Nga o whnurnu isisi figi n'apna, o vadu a ehni, kovu o whnuna mkpuru obula n'olu a, okwolem okwukwo budnu

kpɔi, ɔ kanu isisi wam, “Mkpuru miko n'olu i tim tom.” Isisi figi wam kpɔnwu ngangam.

²⁰ Nga ele sno apna a whnurnu a, o duru be ehni, be kaa, “Ndaa kpa isisi ka jiri kpɔnwu ngangam?”

²¹ Jizosi saru be, “Me kanu anu ezi oka, ɔ buru nu anu nwernu okwnata mkpoma, nwée mkpoma lawuru, ɔ buo nhne be mernu isisi figi ka bu nhne anu jeemeli dai, kovu ɔ buru nu anu jaakanu rugwu ka, ‘Lizo, dnabna osimini,’ o jeeme. ²² Kpakara nhne obula anu jorio n'okpukpe, anu jaanahia, ɔ buru nu anu nwernu okwnata mkpoma.”

Rikne Jizosi

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Nga ɔ bnanyarnu n'Oro Nso Chiokike, ele risi ariohna nu ele okno badnu ele Ju vakwnusiri a. Nga o neezni nhne, be sikwa a, “Rikne kini bu nhne i ji neeme nhne i neeme? Nyele nyernu i rikne i ji neeme kpakara nhne ka?”

²⁴ Jizosi saru be, “M jaasikwa anu otu ajiji, ɔ buru anu sa m, m jaakanu anu rewhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka. ²⁵ Owu mini Joni o hi hnele va? O hi n'oligwe sa, mɔbu n'aka badnu?”

Be kwu a n'esilawuru ehni be, kaa, “O buru nu a kaa, ‘O hiri n'oligwe,’ ɔ jaasikwa ai, ‘Kini mernu anu kwéle a?’ ²⁶ Kovu ɔ buru a kaa, ‘O hi n'aka badnu,’ a nɔotu ogwnu ele badnu ka, kwnornu nu kpakara badnu kweru nu Joni bu nye owhnurninya.” ²⁷ Be saru Jizosi, “A máa.”

Jizosi kanu be, “M jáaka masinu anu rewhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka.”

Elulu rumu rukna lawuru

²⁸ Jizọsi kanụ be, “Kini bụ nhne anụ naari? Otu nyerukna nwernu rụmu rukna lawuru, ọ znekwnusi ke mbom, kanụ a, ‘Nnwọ m, zne ọnu tna n'ekwu vaịni m.’

²⁹ “Ọ kaa, ‘M jéezne,’ omekwo, ọ tughnasna mkpoma zne. ³⁰ Nda be znekwnusi ke ọbo, kwu otu nhne wam, ke ọbo kaa, ‘M jeezne, nyenwe m,’ kovu nụ o znége.

³¹ “Nyele nụ rime be lawuru mernu nhne nda a pioru?”

Be kaa, “Nye ke mbom.”

Jizọsi kanụ be, “Me kanụ anụ ezi ọka, nụ ele ọna ntụ nụ ele naagba ewhere jeebe anụ ọsno bna n'eli-eze Chiokike. ³² Kwnornu nụ Jóni varu gesi anụ apna ome mma, anụ kwéle, kovu ele ọna ntụ nụ ele naagba ewhere kweruru. Nga anụ whnurnu a, anụ tughnasnana mkpoma, kweru a.

*Elulu ele ọnu ọkwu vaịni
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ “Anụ nurnu elulu berere, otu nyerukna zị ke nwernu ọkwu, ọ kparu vaịni. Ọ gba a mgbugba gburugburu, gwu igbodo hne be jaazi nọzosna manya nụ rime a, wu masi ọro olu ele nse nụ rime a. O gweru ọkwu wam yisi n'aka ele jeelekota a, whoga zne n'eli berere. ³⁴ Nga ige ọ ghọ mkpuru duru, o ziznenu ele izi be znekwnusi ele ọnu ọkwu wam, nahia be mkpuru ke dunnu a.

³⁵ “Ele ọnu ọkwu wam nwugwu ele izi wam, pnia otu nhne, gbu otu, lo kwno ke berere akaworugwu. ³⁶ O zizne kwno ele izi berere ke kakwo

ele ke mbom, be mee kwno be kpam. ³⁷ N'ipne-aznu o zizneru nnwo a, kaa, 'Be jiosobisinu nnwo m.'

³⁸ "Kovu nga ele ɛnu ɛkwu wam whnurnu nnwo wam, be gba iznuznu, kaa, 'Ka bu nye jeeri mkpe nye nwe ɛkwu ka, anu va ma a gbu a, ri mkpe a.'

³⁹ Be nwugwu a, gwehala a n'aznu ɛkwu vaini wam, gbume a.

⁴⁰ "Nga nye nwe ɛkwu vaini wam varu, kini bu nhne o jeeme ele ɛnu ɛkwu wam?"

⁴¹ Be kanu a, "O jeeme ele ojo wam nwu ɛnwu ojo, gweru ɛkwu vaini a nyewhete n'aka ele ɛnu ɛkwu berere ele jeenyehnata a mkpuru a n'ige a."

⁴² Jizosi kanu be, "Anu gwnuna nhne be gbaru n'okwukwo nsq,

'Akaworugwu ke ele noowu oro juru,
kiyam ghulam risi nsukala oro.

Ka bu ɛnu Nyenwe ai,
o bu nhne ndu-ehni n'anya ai.'

⁴³ "Me naakanu anu nu be jaanahoru anu eli-eze Chiokike, nyewhete ele berere ke jaami mkpuru a. [⁴⁴ Nye obula ke jaadnakwasi akaworugwu ka, jaagbawa ibekala ibekala, kovu nye obula ke akaworugwu ka jaadnakwasi, o jeegweri a lele retnu."]

⁴⁵ Nga ele risi ariohna nu ele Farisi nurnu elulu ele ka, be mahiaru nu o nookwu oka gbasiri be.

⁴⁶ Be noopio kpa be jeeji nowugwu a, kovu nu be tutu ogwnu igbudu badnu wam, kwnornu nu be gweruru a nu nye owhnurninya.

22

Elulu ọlulu nnwerne (Luk 14:15-24)

¹ Jizọsi tũkwononu be elulu berere, kaa, ² “Be jeeji ẹli-eze Chiokike sninu otu nyerukna bụ eze, ke mennu nnwọ a rukna iriri ọlu nnwerne. ³ O zihala ele izi a be sukwu ele be ziri va n'iriri ọlu nnwerne wam. Kọvu be kwéle ọ va.

⁴ “O zihala ele izi a berere, kaa, ‘Kanụ be nụ m mekwatalam nhne iriri, be gbulem kpakara okne ehni m nụ rụmu nnwọ ehni m be znụnnu ọznu, be mekwakwolem kpakara nhne, anụ vanụ m iriri ọlu nnwerne.’

⁵ “Kọvu nụ be lewhuru a anya, znernu ke be, otu nyenum n'ekwu a, ke berere n'ernu a. ⁶ Ele gwnarnụ nwụgwu ele izi a mee be nhne iwhnerne, gbu be. ⁷ Eze wam weru ẹhni k'agịda, o zizne ele ọgwnu a, be zne gbumekwo ele ogbu badnụ wam, kpọ ẹli-ọhna be bẹkwnu.

⁸ “Ọ kanụ ele izi a, ‘M bĩkwatakwolem nhne iriri ọlu nnwerne, kọvu nụ ele me sukwuru kwésile. ⁹ Anụ zne nụ kpakara ngeri apna, sukwu kpakara badnụ anụ whnụnnu, be va ri wiri ọlu nnwerne ke m.’ ¹⁰ Ele izi wam whọga n'apna, sukwu kpakara badnụ be whnụnnu, kpa be hna, ma ele ọjọ ma ele ọma, ọro ọlu nnwerne wam jipiyaru nụ badnụ.

¹¹ “Kọvu nga eze wam bnanyarnụ o lesi ele izne wam, ọ whnụnnu otu nyerukna ke wóge iwo ọlu nnwerne. ¹² Ọ sịkwa, ‘Enyi m, ndaa kpa i jiri bnanya hna ma wóge iwo ọlu nnwerne?’ Ọnu snirni a.

¹³ “Ige wam eze kannụ ele izi a, ‘Anụ kne a eriri ọchi nụ aka, gwehala n'ederezi, bịt a n'ọchichiri

hne be jaazị naakwna ẹkwna, naata rụkwnurnu-ize.’”

¹⁴ N'ọchikota kpakara nhne n'otu, Jizọsi kaa, “Be sukwuru agịda badnụ, kọvu nụ ele be họhiaru zị ele nụ ele.”

Ọtu ntụ-eli

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Ige wam ele Farisi znernu gba iznuznu kpa be jeeme ma o hite n'ikwu-ọnu gbu nụ mbịta be.

¹⁶ Be ziznenu a ele sno apna be nụ ele dagwụnu Erọdu, kaa, “Nye-zni-nhne, a magwụ nụ ị bụ nye ezi ọka, nye neezni apna Chiokike n'ezi ọka, nụ ị sọ badnụ anya kwnornu nụ i lé badnụ anya nụ ruwhnu. ¹⁷ Kanụ aị, kịni bụ echiche i, ọ bụru ọma n'iwu a tị ntụ nyee Siza, sọbu ọ bụo ọma?”

¹⁸ Kpa Jizọsi magwụ nhne ojo be vu nụ mkpọma, ọ sịkwa be, “Ndaa nhne anụ kwno naakpa m iru, ele ruwhnu lawuru ka? ¹⁹ Anụ gesi m mkpuru iwai ntụ.” Be gweyanụ a otu mkpuru iwai. ²⁰ Ọ sịkwa be, “Nyele nwe ruwhnu ka nụ rẹwhna be gbakwasịri a?”

²¹ Be kaa, “Siza nwe.”

Ọ kanụ be, “Anụ nyee Siza nhne ke Siza, nyee masị Chiokike nhne ke Chiokike.”

²² Nga be nurnu a, o duru be ẹhni, be whọga, gharu a lahna.

Ajiji gbasiri olizo n'enwu

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ N'ọbochi wam masị, ele Sadusi vakwnusiri a, ka bụ ele karu nụ olizo n'enwu zila. Be sịkwa a, ²⁴ “Nye-zni-nhne, Mozizi karu, ‘Ọ bụru nụ nyerukna nwụ, nwée rụmu, nwene a rukna jọoluru nnwerne a mụhianu nwene a rukna rụmu.’ ²⁵ Kịtna,

rumu nne rukna ɛsau nɔ aɪ wuru hna, ke mbɔm luru nnwerne, nwuma nwée nnwɔ, ɔ sɪgbasinu nwene a rukna nnwerne a. ²⁶ Otu nhne wam mernu nwene a rukna ke ɛbo, nɔ ke ɛto, dɔ nɔ ke ɛsau. ²⁷ Omekwo kpakara be nwɔkworu, nwerinya wam masi nwurnu. ²⁸ N'olizɔ n'ɛnwu, nwerinya wam ɔ jɔɔbu nnwerne nyele nɔ rime ɛsau wam? Kwnornu nɔ kpakara be luru a nɔ nnwerne.”

²⁹ Jizɔsi sarɔ be, “Anɔ gahieru apna, anɔ maa nhne be gbarɔ n'ɔkwukwo nsɔ, mɔbu rikne ke Chiokike. ³⁰ Kwnornu nɔ n'olizɔ n'ɛnwu, be lɔ nnwerne, be gbɔ nzi. Be jɔonu lele ele enine izi zɪ n'oligwe. ³¹ Kɔvu nhne gbasiri olizɔ n'ɛnwu ke ele nwurnu ɔnwu, anɔ gwnɔna nhne Chiokike kannɔ anɔ? ɔ karɔ, ³² ‘Mawa bɔ Chiokike ke Eberham, nɔ Chiokike ke Aziki, nɔ Chiokike ke Jekɔpu?’ Chiokike bɔ Chiokike ke ele nwurnu ɔnwu. ɔ bɔ Chiokike ke ele zɪ bɔdnu.” ³³ Nga igbudu badnɔ wam nurnu a, o dɔ kpa be hna ɛhni n'iznizni a.

Iwu ke kakwo ibne a
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Nga ele Farisi nurnu nɔ Jizɔsi mesnirni ele Sadusi ɔnu, be gbakɔru n'otu. ³⁵ Otu badnɔ nɔ rime be, bɔ nye ɔgwnu iwu sɪkwa a ajiji naakpa a iru. ɔ kaa, ³⁶ “Nye-zni-nhne, ndaa iwu ke kakwo kpakara Iwu Mozizi nyernu aɪ?”

³⁷ Jizɔsi sarɔ a, “ ‘I jeegweru kpakara mkpɔma i, gweru kpakara mkpuru ovu i, gweru kpakara ɔriri i, whnɔ Nyenwe aɪ Chiokike n'anya.’ ³⁸ Ka bɔ iwu ke kakwo nɔ nhne mbɔm be nyernu n'iwu. ³⁹ Iwu ke ɛbo nɔ lele ya, ‘I jɔowhnu nye agbatibi i n'anya lele ɛhni i.’ ⁴⁰ Kpakara Iwu nɔ kpakara iznizni ele

owhnurninya Chiokike knogwu aka n'iwu lawuru ka.”

Karaisi bu nnwọ nyele?

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Kpa ele Farisi gbakọru, Jizọsi sịkwa be, ⁴² “Kini bu echiche anụ gbasiri Karaisi? Ọ bu nnwọ nyele?”

Be kanu a, “Ọ bu Nnwọ Devidi.”

⁴³ Jizọsi kanu be, “Kini mernu Enine Chiokike jiri mee Devidi sukwu a ‘Nyenwe m’? Devidi karu,

⁴⁴ ‘Nyenwe aị kannu Nyenwe m,
Daziri ẹli n'akarikwnunga m,
tem du nga me jaabita ele irno i
nu mkpururu ọchi i lawuru.’ ”

⁴⁵ “Ọ buru nu Devidi sukwuru a ‘Nyenwe m,’ ndaa kpa o jeeji buru kwno nnwọ a?” ⁴⁶ Be máa nhne be jaasa a. Hite n'ige wam ọ zịma nye nwernu anya rikne ọ sịkwa a aiji berere.

23

Ele Farisi nu

ele zni iwu ele ju

(Mak 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47)

¹ Nga wam, Jizọsi kanu agida ele badnu wam nu ele sno apna a, ² “Ele zni iwu nu ele Farisi ji rikne Mozizi neezni iwu. ³ Anu bnote nsni, anu mee nhne be karu anu mee, kovu anu kpakwadia agwa lele be. Kwnornu nu be mee nhne be neezni. ⁴ Be noovute ele badnu ivu rinya, kovu be nwée rikne gweru otu mkpaka kpatu ivu wam.

⁵ “Kpakara nhne be neeme bu ma ele badnu lekiri be. Be neeme rekpa akpukpo anohia be biga iwu ziri rude, mee onu iwo be zi ogologo. ⁶ Ọ

naamasị be ọ dazị nụ risi ngadna nụ ige iriri, ma nụ risi ngadna n'ọro ọgbako ele Ju. ⁷ Ọ naamasị be ele badnụ neebekwu be ikwu n'ahịa, ele badnụ noosukwu be, 'Nye-zni-nhne.'

⁸ "Anụ kwékọ be sukwu anụ 'Nye-zni-nhne,' kwnornu nụ otu nyenum bụ Nye-zni-nhne anụ, kpakara anụ bụ rụmu nda. ⁹ Anụ súkwu nye ọbula 'nda' n'ọwa, kwnornu nụ otu nyenum bụ nda anụ, Nda ke oligwe. ¹⁰ Be súkwu anụ 'Nda-aị-kwu,' kwnornu nụ otu nyenum bụ Nda-aị-kwu, ya bụ Karaịsi. ¹¹ Nye kwu n'esilawuru anụ jọbu nye izi anụ. ¹² Nye ọbula ke jeegwelizọ ẹhni a olu, be jeegwedna a ẹli, nye ọbula ke jeegwedna ẹhni a ẹli, be jeegwelizọ a olu.

¹³ "Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru. Anụ naagbasni mgbo ẹli-eze Chiokike nụ ruwhnu ele badnụ, anụ zá naabna, anụ kwé ele naabna be bna. [¹⁴ Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru. Anụ neeridna ọro ele rinya nzi be nwuru, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnụ whnụ anụ, anụ jeenwe ọmuma ikpe kakwo ele berere.]

¹⁵ "Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ neewhe okne osimini ma nụ ẹli etekne mee otu badnụ ọ bụru nye sno anụ kpenu Chiokike, nga anụ mernu a, anụ mee nye wam ọ bụru nye kwesiri o zne bẹkwu ẹli renwu mgba lawuru karu anụ.

¹⁶ "Awhnụwhnu zinu anụ ele ndu isni, ele karu, 'Nye ọbula ke jeegweru Ọro Nsọ Chiokike dụ risi, ọ zá nhne ọ bụ, kovu nye ọbula ke jeeji golu zị n'Ọro Nsọ dụ risi jigwu ọgwo.' ¹⁷ Anụ ele iwhnirniwhno

whnú ọsno, ndaa ke kakwo, golu, sọbu Ọro Nsọ ke bítaru golu nsọ?

¹⁸ “Anụ karụ, ‘Nye ọbula ke jeeji ojo ariohna dụ risi, ọ zà nhne ọ bụ, kọvu nye ọbula ke jeeji nkesi zị n'olu a dụ risi jigwu ọgwo.’ ¹⁹ Ele whnú ọsno, ndaa ke kakwo, nkesi sọbu ojo ariohna ke bítaru nkesi wam nsọ? ²⁰ Kam kpayarụ, nye ji ojo ariohna dụ risi, ji a, nụ kpakara nhne zị n'olu a dụ risi. ²¹ Nye ji Ọro Nsọ Chiokike dụ risi, ji a, nụ Nye wu nụ rime a dụ risi. ²² Nye jimasị oligwe dụ risi, ji ngadna eze Chiokike, nụ nye dazị n'olu a dụ risi.

²³ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ nọkwu otu nga nụ nri nga ke mkpọro ọkwukwo nwernu ẹknarna ọma, minti nụ anisi nụ kumi, anụ gharụ nhne zị rinya n'iwu, bụ ikpe zị snam, nụ obirizi, nụ ọkw nata mkpoma. Ọ zị mkpa nụ anụ zneru eme nhne ka nụ ke berere. ²⁴ Anụ ele ndu isni, anụ naazahala ndna, kọvu ro kameli.

²⁵ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ nọosnu aznụ okiko nụ ọkwu be ziri richna, kọvu nụ rime be jipiyaru nụ ọwho-anya nụ badnụ nwée rikne jikwaru ẹhni a. ²⁶ Ji nye Farisi kpuru isni, beru ọsno mee ma rime okiko nụ agbugba ziri richna, ma aznụ a bụru kwno nhne zị richna.

²⁷ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ nụ lele ilili be teru nznu, ke neegesi ẹhni a lele nhne marnụ mma n'iwhe, kọvu ọkpukpu ele nwurnu ọnwu nụ kpakara nhne zila richna jihjaru nụ rime a. ²⁸ Ọ bụ kpa anụ neegesi ẹhni anụ ele badnụ lele ele ọma,

kọvu ruwhnu lawuru nọ agwa ojo jhiaru nọ rime anu.

²⁹ “Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nọ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anu noowu ilili ele owhnurninya, bikwata hne be liri ele oma. ³⁰ Anu naakaa, ‘O buru nọ a zi n’obochi ele nda ai, a bo snone be wusi ovnarna ele owhnurninya.’ ³¹ Kam kpayaru, anu naagbagidne ehni anu akebne, anu bu rumu ele gburu ele owhnurninya. ³² Anu mezute nhne otutu mmehie ke ele nda anu. ³³ Anu agwo, anu eburnu okpu-eli, ndaa kpa anu jaagbanahoru ikpe ke bekwnu eli renwu? ³⁴ M neeziyanu anu ele owhnurninya nọ ele akoniche nọ ele zni Iwu Mozizi. Kọvu anu joogbu agwna be, kpo gidne be n’ogba, anu jaapnia agwna be nhne n’oro ogbako anu, kpagbu be hite nọ otu eli-ohna du eli-ohna berere. ³⁵ Kam kpayaru, ovnarna kpakara ele oma be wuwhuru n’owa jaadnakwasị anu, hite n’ovnarna Ebeli nye oma du ovnarna Zakaraya nnwo Berekaya, nye anu gburu n’iketa hne zi nsọ nọ ojo ariohna. ³⁶ Me kanu anu ezi oka, kpakara nhne ka jaadnakwasị ebiri ka.

*Jizọsi whnurnu
Jeruselem n’anya
(Luk 13:34,35)*

³⁷ “Chei! Jeruselem, Jeruselem, ji ke noogbu ele owhnurninya, ke ji akaworugwu nolo ele be ziyannu i. Mgba ele kpa me pioru o chikota rumu i lele kpa enwerne ochichi neechikota rumu a nọ mkpururu aka nkwu a lawuru, kọvu i kwéle. ³⁸ Le, be naaghasanu anu oro anu ma o tobiri etekne. ³⁹ Kwnornu nọ ka, me kanu, hite kitna, anu

jóowhnu m berere dụ nga anụ jaakaa, ‘Chiokike gọzi nye wam ke naava nụ rẹwhna Nyenwe aị.’ ”

24

Be joolulu Ọro Nsọ

Chiokike

(Mak 13:1,2; Luk 21:5,6)

¹ Jizọsi hi n'Ọro Nsọ Chiokike whọga, ele sno apna a vakwnusi a neegesi a kpa be jiri wu Ọro Nsọ Chiokike. ² Jizọsi kanụ be, “Anụ whnụrnu kpakara nhne ka? Me kanụ anụ ezi ọka, otu akaworugwu jóogwuzo n'olu ibne a, be jaakwnadna kpakara be n'eli.”

Mmekpẹhni nụ

Ọkpakna ẹhni

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Nga Jizọsi daziri ẹli n'olu Rugwu Olivu, ele sno apna a vakwnusi a ichne, be kaa, “Kanụ aị nga kpakara nhne ele ka jeeme. Kini jeegesi nụ ọvuvu i zị ndundu, ya nụ okwukwo ọwa?”

⁴ Jizọsi sarụ be, “Anyị dụ anụ ẹli ọ zị nye ọbula duhie anụ. ⁵ Kwnornu nụ agida ele badnụ jaava nụ rẹwhna m, naakaa, ‘Mawa bụ Karaịsi,’ be jooduwihu agida ele badnụ. ⁶ Anụ jọonu ọgwu nụ ọtnutnu ọgwu, kọvu mkpoma lá anụ mini. Kpakara nhne ka jeebe ọsno mee, kọvu okwukwo yóoduge.

⁷ “Mba jeelizo megidne mba, ẹli-eze jeelizo megidne ẹli-eze, ọkwnunyo nụ ẹli otne enye jaazi nụ hne zị ichne ichne. ⁸ Kpakara nhne ka jọonu lele ọpanizo igbugbu ọmumu nnwọ.

⁹ “Ige wam be jeegweru anụ nyee ma be kpakna anụ ẹhni, gbu agwna anụ, kpakara mba jọosno

anụ irno kwnornu m. ¹⁰ Agida ele badnụ jáabita ọkwnata mkpoma be, be jeere ibne be, sno ibne be irno. ¹¹ Agida ele ọwhnurninya aghalaghala jeelizo masi, duwhu agida ele badnụ. ¹² Kwnornu nụ nhne ojo jaazi agida, ọwhnun'anya agida ele badnụ jeeji iyi. ¹³ Kovu be jooznohia nye ọbula ke jaaknata mkpoma, dazigidne dū okwukwo kpakara nhne. ¹⁴ Be jookpo okwo izi oma ka ke gbasiri ẹl-eze Chiokike nū kpakara ọwa ma ọ bụru nhne akebne nyee kpakara mba, ige wam okwukwo kpakara nhne jaava.

*Awhnụwhnu ke
ele Jerusalem jaata*

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Anụ jowhnu nhne ruru ọru ke neegweya gba ẹso n'eli hne o gwuzo nū hne zi nsọ, ke Daneli nye ọwhnurninya kwuru ọka gbasiri a. (Bno nsni, nye ọbula ke ọogwnu nhne ka, ghohia a masi.) ¹⁶ Ige wam, ele zi nū Judiya gbazne n'olu rugwu. ¹⁷ Nye zi n'olu ọro hiedna ọ kwahala nhne zi n'oro a. ¹⁸ Nye zi n'ekwu lāhna aznū, chiri iwo a. ¹⁹ Awhnụwhnu jaazinu ele rinya zi rime nū ele neechi nnwọ rema n'ige wam. ²⁰ Anụ kpenu Chiokike ọgba ẹso anụ bụko n'ige okirika mọbu n'Ọbochi Ozukwa Inwe. ²¹ Kwnornu n'ige wam okne mmekpehni jaazi ke nū lele ya zikolele hite n'ọpanizo ọwa dū kitna, owe, ọ jáazima berere. ²² Ọ bụru nū be mēne ọbochi wam ziri ichichi, ọ zá badnū ọbula be jooznohiali, kovu kwnornu nū ele Chiokike hohiaru, o mernu ọbochi wam ziri ichichi. ²³ Ige wam ọ bụru nū nye ọbula kanu i, 'Le Karaisi zi hna,' mọbu, 'Ọ zi piri,' i kwé. ²⁴ Kwnornu nū Karaisi aghalaghala zi ọdo

n'odo, nū ele ɔwhnurninya aghalaghala zì ɔdo n'odo jɔowho iwhne, nɔornu agida ɛrnu ndu-ɛhni nū ɛrnu elekema zì ɔdo n'odo, ma be duwhu ele Chiokike hɔhiaru ɔ bɔru nū o jeekwe omume. ²⁵ Anū bnote nsni, m bele m ɔsno kanū anū.

²⁶ “O bɔru nū nye ɔbula kanū anū, ‘Le ɔ zì n'eli-ikpa,’ anū zné, mɔbu ‘O zì nū rime ɔro mati,’ anū kwé. ²⁷ Kwnornu nū lele kpa amuma oligwe neehi n'ɔbosi ɛhnam dna nū ɔdidna ɛhnam, bɔ kpa ɔ jɔonu nga Nnwɔ ke Badnū jaava. ²⁸ Henuhne ɔbula iznu dnarnū, idele jaagbakɔ pji.

*Nnwɔ ke Badnū vawa
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)*

²⁹ “Wara wara mmekpehni ka whemernu n'ɔbochi wam,
ɛhnam jaagba ɔchichiri,
ɛnwa jéenyé iwhne a,
mbɔ ke oligwe jaadna,
kpakara iknernema ke oligwe joohnio ohnio.

³⁰ “Ige wam, nhne elekema ke Nnwɔ ke Badnū jɔowhuya iwhne n'oligwe, kpakara mba jaagbanū a mkpe. Be jɔowhnu Nnwɔ ke Badnū hne o naava n'erumeru oligwe n'iknernema nū okne igwugwu. ³¹ Be jɔogbu okne ɔkwodu, o jeezihala ele enine izi a, be chikotanu a ele ke Chiokike hɔhiaru hite nū ruwhere ɛno k'ɔwa, hite n'ɔsotoma ɔwa dū n'ɔsotoma berere.

*Muhia nhne hite
n'isisi be kwu figi
(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)*

³² “Anū muhia nhne hite n'isisi figi, nga nkala a zɪlam pɪali pɪali nooru ɔkwukwo ikne, anū mahia

nụ nduru-mini zị ndundu. ³³ Kpam masị, nga anụ jọowhnu kpakara nhne ka, anụ mahia nụ ige wam zị ndundu n'ọnu-mgbo. ³⁴ Me kanụ anụ ezi ọka, ebiri ka jéewhe tem kpakara nhne ka mee. ³⁵ Oligwe nụ ọwa jaagawhe, kọvu ikwu-ọnu m jáagawhe rịa rịa.

Ọ zá nye magwụ

ọbochi wam

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)

³⁶ “Ọ zá nye magwụ ọbochi mọbu ọtnu-ige wam, ele enine izi ke oligwe mámasị, Nnwọ wam mámasị. Okwolem Nda m kpọi bụ nye magwụ ọbochi wam. ³⁷ Lele kpa ọ nụ n'ọbochi Noa, ọ bụ kpa ọ jọonu ige Nnwọ ke Badnụ jaava. ³⁸ Hne ọ dụ ige mgba-mini ẹli wam, ele badnụ zị neeri, nọonwo, nọolu nnwerne, nọogbo nzi, dụ n'ọbochi Noa bnaznenu nụ rime ọgbo. ³⁹ Be máa, tem mgba-mini ẹli wam va vuru kpakara be zne. Ọ bụ kpa ọ jaazị nga Nnwọ ke Badnụ jaava. ⁴⁰ Badnụ lawuru jaazị n'ekwu, be gweru otu ghasa ibne a. ⁴¹ Ele rinya lawuru jaazị neegwe wiri nụ hne be gwe wiri, be gweru otu ghasa ibne a.

⁴² “Kam kpayarụ, anụ neese nse, kwnornu nụ anụ máa ọbochi Nyenwe anụ jaava. ⁴³ Kọvu anụ mahia nụ ọ bụru nụ nye nwe ọro mahiaru ọtnu-ige nye buznu jaava, o znenu ose ọro a, o béekwele be lịwa ọro a. ⁴⁴ Kpam masị, anụ ziri nụ ojiknenu, kwnornu nụ Nnwọ ke Badnụ jaava ige anụ túge anya a.

Ọhi ke kwesiri

ọ kwnata ovu

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Nyele bu ɔhi wam ke nwernu akɔnɔche be kwesiri ɔ kwnata mkpɔma, nye nda a kwu mernu nye risi ele ɔhi berere zi n'oro a ma o neenye be wiri n'ige kwesiri? ⁴⁶ Ọwa ọma zɔnu n'ɔhi wam ke nda a kwu hiehnarnu whnu nu o neeme kpa nda a kwu karu. ⁴⁷ Me kanu anu ezi oka, o jeeme a nye jeelekota kpakara ekwnu a. ⁴⁸ Kɔvu ọ buri nu ɔhi wam bu ɔhi ọjo, ọ kanu ehni a, ‘Nda m kwu joogbu okwnu,’ ⁴⁹ o bete naaligbu ele ɔhi ibne a, snornu ele manya noogbu, neeri nonwo manya. ⁵⁰ Nda kwu ɔhi wam jaava n'ige ọ tuge anya a, n'otnu-ige ọ maa. ⁵¹ O joogbubi a ichichi lawuru, mee ya nu ele ruwhnu lawuru bna n'otu ogbo, hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize.”

25

Elulu nri rumu oknornokno

¹ “Ige wam be jeeji eli-eze Chiokike sninu nri rumu oknornokno ele chiri tonji be zne o kwnusi nye nolu nnwerne ikne. ² Isne n'esilawuru be bu ele iwhnirniwhno, isne bu ele nwernu echiche. ³ Ele iwhnirniwhno gweru tonji kovu be jile mono. ⁴ Ele nwernu echiche gweru tonji, gbaru mono n'olori gweru zne. ⁵ Nye nolu nnwerne ikne vage ngwa, anyarna turu kpakara be, be zni anyarna.

⁶ “N'esilawuru abali, be siri lulo, ‘Le nye nolu nnwerne ikne, anu whuya, zne kwnusi a.’

⁷ “Kpakara rumu oknornokno wam lizo, tulizo tonji be. ⁸ Ele iwhnirniwhno kanu ele nwernu echiche, ‘Anu nyebosi ai agwna mono anu, tonji ai neechni echni.’

⁹ “Rumu oknornokno wam nwernu echiche saru be, ‘Óza, mọno a nwernu jóozunu aị nụ anụ, anụ zne n’aka ele neere mọno zuru mọno ke anụ.’

¹⁰ “Kpa be znernu o zụ mọno, nye nọolu nnwerne ikne varu, rumu oknornokno ele jiknernu snornu a bna n’iriri olu nnwerne. Be gbasni o.

¹¹ “Omekwo rumu oknornokno iwhnirniwhno wam varu, nooznu aka n’onu-mgbo, naakaa, ‘Nyenwe aị, Nyenwe aị, gbamanu aị o.’

¹² “Kovu o saru be, ‘Me kanu anu ezi oka, m maam ele anu bu.’

¹³ “Kam kpayarū, anu ziri nu nse, kwnornu nu anu ma obochi wam mọbu nga otu-ige wam jọbu.

*Elulu talenti**

(Luk 19:11-27)

¹⁴ “Berere kwno, be jeeji eli-eze Chiokike sninu otu nyerukna ke neezne izne, o sukwu ele ohi a, gweru ekwnu a nyewhete be n’aka. ¹⁵ O nyernu otu badnu talenti isne, nye berere talenti lawuru, nyee masi nye ke berere otu talenti. O nyernu nye obula lele kpa rikne a hna. O lizo zne hne o znezne.

¹⁶ Nye ke o nyernu talenti isne znernu ngangam nọozu ahia, o nwehia mbnarna talenti isne berere.

¹⁷ Nye ke nahiaru talenti lawuru zne mee masi kpam, o nwehiaru mbnarna talenti lawuru berere.

¹⁸ Kovu nye ke nahiaru otu talenti znernu gwu eli, lite iwai nyenwe a.

¹⁹ “Nga agida ige whemernu, nyenwe ele ohi wam varu ma ya nu be piakota nhne o nyernu be.

²⁰ Nye wam ke nahiaru talenti isne gweru talenti

* **25:13** Talenti: N’ige mbom, ogwo enu obochi bu otu mkpuru iwai. Otu talenti hna lele nri pokwu mkpuru iwai.

isne berere va, kaa, ‘Nyenwe m, i nyernu m talenti isne, kovu le, m nwehiaru m mbnarna talenti isne berere.’

²¹ “Nyenwe a kanu a, ‘I mekwaru nkari, ohi oma, ke be kwesiri o kwnata mkpoma, i kwesiri be kwnata i mkpoma nu nhne ele nu ele, m jeeme i nye risi agida nhne. Vaa, snornu Nyenwe i n'ovu oso n'onu a.’ ²² Nye ke nahiaru talenti lawuru varu masi, kaa, ‘Nyenwe m, i nyernu m talenti lawuru, le m nwehiaru m mbnarna talenti lawuru berere.’

²³ “Nyenwe a kanu a, ‘I mekwaru nkari, ohi oma ke be kwesiri o kwnata mkpoma, i kwesiri be kwnata i mkpoma nu nhne ele nu ele, m jeeme i nye risi agida nhne. Vaa, snornu Nyenwe i n'ovu oso n'onu a.’

²⁴ “Nye wam ke nahiaru otu talenti varu, kaa, ‘Nyenwe m, m maam nye i bu, nu i bu badnu akanchni, i neegwe nhne n'ekwu hne i kpala mkpuru, i naachikota nhne hne i ghala mkpuru. ²⁵ Kam kpayaru, ogwnu turu m, m gweruru m talenti i lite n'eli, le, gwehnarnu ke bu ke i.’

²⁶ “Nyenwe a saru a, ‘Ohi ojo, nye ime-mgwu, i magwu nu m neegwe nhne n'ekwu hne me kpala mkpuru, naachikota nhne hne me ghala mkpuru?’ ²⁷ O buru oma, i znernu eyisi iwai m n'aka ele gbanwo iwai, nga me varu m znernu m anahoru iwai m nu mbnarna.

²⁸ “ ‘Anu nahia a talenti wam nyega a nye wam ke nwernu nri talenti. ²⁹ Kwnornu nu nye obula ke nwernu nhne, be jeenye, o nwehnasiru, kovu nye ke nwée, be jaanahoru a, o bubedi ke o nwernu. ³⁰ Anu tubna ohi ke bnáge nu nhne wam n'ederezi,

ọ bna n'ochichiri hne be jaazi naakwna ẹkwna, naata rụkwnurnu-ize.'

Rumu owu nụ atnurnu

³¹ “Nga Nnwọ ke Badnụ jaava n'igwugwu a, ya nụ kpakara ele enine izi a, ọ jaadazi ẹli nụ ngadna eze ke igwugwu. ³² Be jaachikota kpakara mba nụ ruwhnu a, o jeekeme ele badnụ n'esilawuru ibne be, lele kpa nye nọoznu atnurnu neekewahala atnurnu n'esilawuru owu. ³³ Ọ jaabita atnurnu n'akarikwnunga a, bita owu n'akarita a.

³⁴ “Eze wam jaakanụ ele zị a n'akarikwnunga, ‘Anụ va, ele Nda m gọziri, anụ kehia ẹli-eze be bitannu anụ hite nga Chiokike kpuru ọwa. ³⁵ Kwnornu nụ wiri gwnurnu m, anụ nyernu m wiri, akpịri kpọru m bẹkwnu, anụ nyernu m mini, m bụ m nye izne, anụ kwubnarnu m ọro anụ. ³⁶ M gbarụ m ẹto, anụ chita m ikpe, m riaru m nriria, anụ leri nriria, m zị m n'oro ikelu anụ varu lekwa m.’

³⁷ “Ige wam ele ọma wam jaakaa, ‘Nyenwe aị, ndaa ige a whnurnu wiri nọogwnu i, a nyega i wiri, mọbu ige akpịri nọokpo i bẹkwnu, a kwute i mini? ³⁸ Ndaa ige a whnurnu nụ i bụ nye izne, a kwubnanya i n'oro aị, mọbu nụ i gba ẹto, a chita i ikpe? ³⁹ Ndaa ige a whnurnu nụ i naaria nriria mọbu n'oro ikelu, a lekwa i?”

⁴⁰ “Eze wam jaasa be, ‘Me kanu anụ ezi oka, kpakara nhne anụ mennu nye ka kakwo matị n'esilawuru rumu nda m, anụ mennu me.’

⁴¹ “Nga wam, ọ jaakanu ele ke zị a n'akarita, ‘Anụ whoga hne me zị, ele be vuru ọnu, bna nụ bẹkwnu noonwu tim tọm ke be bitannu Ekwensu nụ ele enine izi a. ⁴² Kwnornu nụ wiri gwnurnu

m, anụ nyége m wiri, akpịrị kpọru m bẹkwnu, anụ kwútege m mini. ⁴³ M bụ m nye izne, anụ kwúbnyage m, m gbarụ m ẹto, anụ chítage m ikpe, m rịaru m nrịria, m zị m n'ọrọ ikelu, anụ lékwala m.'

⁴⁴ “Be jaasa a masị, ‘Nyenwe aị, ndaa ige a whnurnu nụ wiri nọogwnu i, mọbu nụ akpịrị nọokpo i bẹkwnu, mọbu nụ i bụ nye izne, mọbu nụ i gba ẹto, mọbu nụ i naaria nrịria, mọbu nụ i zị n'ọrọ ikelu, a lékwala i?’”

⁴⁵ “Ọ jaasa be, ‘Me kanụ anụ ezi ọka, kwnornu nụ anụ ménnu a otu nye ke kakwo matị n'esilawuru ele ka, anụ ménnu m.’”

⁴⁶ “Ige wam be jeezne ta awhnụwhnu ke kwó okwo, kọvu ele ọma jaabna nụ bụdnu kwó okwo.”

26

*Be gbarụ iznuznu
o gbu Jizọsi*

(Mak 14:1,2; Luk 22:1,2; Jọn 11:45-53)

¹ Nga Jizọsi kwukworu kpakara ọka ka, ọ kanụ ele sno apna a, ² “Anụ magwu nụ ọbochi lawuru wheme nụ Iriri Ọgawhe jaazi, be jeegweru Nnwọ ke Badnụ nyee ma be kpogidne a n'ogba.”

³ Ige wam ele risi ariohna nụ ele okno badnụ ke ele Ju gbakọru n'obiri nye risi ariohna be nookwu Kayafasi. ⁴ Be gba iznuznu kpa be jeeji aghigho nwugwu Jizọsi, gbu a. ⁵ Kọvu be karu, “Ọ jọbu n'Iriri ka, ọ zị a kpasu ohna.”

*Be teru Jizọsi mọno
nụ Bẹtani*
(Mak 14:3-9; Jọn 12:1-8)

⁶ Nga Jizōsi zì nù Bētani, n'oro Saīmoni nye rīaru nchnìchna, ⁷ otu nwerinya bnanyarnù nye vu mōno otute zì gburu okne ọnu ke nwernu ẹknarna ọma ke zì n'ite alabasita, ọ wùsi mōno otute ka nù risi Jizōsi kpa ọ dazì ẹlì neeri wiri.

⁸ Nga ele sno apna a whnùnnu a, o we be ẹhni, be kaa, “Kìni kpayarù be wuwuhuru mōno otute ka etekne? ⁹ Be znernu o re mōno otute ka agìda ìwai, nyee ele mboni.”

¹⁰ Kpa Jizōsi mahiàru nhne be nookwu, ọ kanù be, “Kìni kpayarù anù neemekpa nwerinya ka ẹhni? O rnùnnu ẹrnu ọma n'ẹhni m. ¹¹ Anù nù ele mboni zì kpakara ige, kọvu nù me nù anù jáazì kpakara ige. ¹² Ọ wùsiri mōno otute ka n'ẹhni m, o mernu a ma ọ bìkwata m n'olili m. ¹³ Me kanù anù ezi ọka, hne nù hne ọbula be jọokpo okwo izi ọma ka nù kpakara ọwa, be jookwuhia nhne nwerinya ka mernu, ma ọ buri nhne o chenwanya a.”

*Judasì kweruru
o re Jizōsi*

(Mak 14:10,11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Ige wam otu badnù n'esilawùru ele sno apna a nri nù ẹbo wam, be kwu Judasì Isikarioti, znekwnusiri ele risi ariohna, ¹⁵ ọ sịkwa be, “Kìni bù nhne anù jeenye m, ọ buri me gweru a nyee n'aka anù?” Be kwù a nri siliva ẹto. ¹⁶ Hite n'ige wam, o bete o pio oghere o jeegweru Jizōsi nyee be.

*Jizōsi nù ele sno apna a
riri Iriri Ọgawhe*

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13; Jọn 13:21-30)

¹⁷ N'òbochi mbòm ke Iriri Brèdi Whúge Qwhu, ele sno apna a vakwnusiri Jizòsi, sìkwa a, “Ndaa hne ì piòru ma a mekwatanù ì ma ì ri Iriri Qgawhe?”

¹⁸ Q kanù be, “Anù zne ẹ̀lì-òhna ka, znekwnusi nye nù kpa, kanù a, ‘Nye-zni-nhne karù kpa, Ige m zì ndundu, me nù ele sno apna m jeeri Iriri Qgawhe n'òro ì.’ ” ¹⁹ Ele sno apna a mee lele kpa Jizòsi nyernu be iwu, be mekwata Iriri Qgawhe.

²⁰ N'ogbednachi, Jizòsi nù ele sno apna a nri nù ẹ̀bo wam dazìri neeri wiri. ²¹ Kpa be neeri wiri, ọ kaa, “Me kanù anù ezi ọka, otu badnù n'esilawùru anù jeere m.”

²² O gbu be igbugbu k'agìda, kpakara be n'otu n'otu panìzo naakanù a, “Nyenwe aì, ọ bụ mawa sa?”

²³ Jizòsi sarù be, “Nye me nù a noosnukòta aka n'otu agbugba wiri, nye wam jeere m. ²⁴ Nnwọ ke Badnù jaala lele kpa be gbarù a n'òkwukwo nsọ gbasìri a, kovu nù awhnùwhnu jaazìnu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwọ ke Badnù. Ọ bụru ọma ọ bụru be muna nyerukna wam.”

²⁵ Ige wam Judasì, nye reru a, kaa, “Nye-zni-nhne, ọ bụ mawa sa?”

Jizòsi sarù a, “Jì n'iwhuru ì karù kpam.”

Wiri Anyasnu Nyenwe aì

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kọr 11:23-25)

²⁶ Kpa be neeri wiri, Jizòsi gweru brèdi, tũnu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee ele sno apna a, kaa, “Anù gweru, ri, ka bụ anọ-ẹ̀hni m.”

²⁷ O gweru okiko, tũ mmamma, nyee be, kaa, “Kpakara anù nwọ nù rime a. ²⁸ Kwnornu nù ka bụ ọvnarna m ke ọgba-njọ-ẹ̀hni ke be nọowusi

kwnornu agida badnu ma be gbarunu be mmehie be. ²⁹ Me kanu anu, hite kitna m joonwoma manya hi n'isisi vaini whuya ria ria tem du n'obochi me nu anu joonwo a ke ikne n'eli-eze nda m."

³⁰ Nga be gwnukparu eri, be whoga zne nu Rugwu Olivu.

Jizosi karu nu Pita

jogonahoru a

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

³¹ Nga wam, Jizosi kanu be, "Kpakara anu jaagbakwo eso n'abali tna, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa,

'M joogbu nye nooznu atnuru,
atnuru a jaagbakemekwo.'

³² Kọvu nga me hiri n'enwu lizo, m jeebe anu osno zne Galili."

³³ Pita saru a, "O bubedi nu kpakara badnu gbanahoru i, m jaagba eso ria ria."

³⁴ Jizosi kanu a, "Me kanu i ezi oka, n'abali ka, ige okne ochichi yaakwnana ekwna, i jogonahoru m mgba eto."

³⁵ Pita kanu a, "O burubedi nu o zi mkpa me sno i nwuma, m jogonahoru i ria ria." O bu masi kpa kpakara ele sno apna a kwuru.

Jizosi kperu okpukpe

nu Gese mani

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Jizosi nu be vaduru n'ekwu Gese mani, o kanu ele sno apna a, "Anu daziri hna, me zne kpe okpukpe nu piari." ³⁷ O kwuru Pita nu rumu rukna Zebidi lawuru yisinu ehni a, o panizo o gbu a igbugbu nu o wute a nu mkpoma. ³⁸ O kanu be,

“O noogbu m mkpoma m igbugbu k'agida du enwu, anu dazigidne hna, snornu m se nse.”

³⁹ O znetu nu ruwhnu mati, dna, kpu ruwhnu a n'eli, kpe okpukpe, kaa, “Nda m, o buru nu o kwe omume, ma okiko awhnurwhnu ka whenahoru m, kovu o buo nhne me pioru, kovu nhne i pioru.”

⁴⁰ O vakwnusi ele sno apna a, hne be neezni anyarna, o kanu Pita, “Kini, anu nwée rikne snornu m se nse otu otnu-ige? ⁴¹ Anu se nse, neekpe okpukpe, o zi anu dnabna n'ornurna. Enine ke badnu zi bekwnu, kovu nu anọ-ehni zila rikne.”

⁴² O gharu be zne kwno berere ke mgba lawuru, kpe okpukpe, kaa, “Nda m, o buru nu okiko awhnurwhnu ka jéewhenahoru m, okwolem ma m nwornu m a, be mee nhne i pioru.”

⁴³ Jizosi hiehna berere, whnu be neezni anyarna, kwnornu nu anya be zi rinya. ⁴⁴ O gharu be, zne kpe okpukpe ke mgba eto, nookwu koriri otu oka wam.

⁴⁵ Nga o hiehna hne ele sno apna a zi, o kanu be, “Anu zi koriri neezni anyarna, noozukwa inwe? Le, otnu-ige ke m zi ndundu. Be neegweru Nnwọ ke Badnu resi n'aka ele mmehie. ⁴⁶ Anu lizo, ma a zne. Anu le, nye neegweru m nyee zi ndundu.”

Be nwudnenu Jizosi

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-13)

⁴⁷ Kpa Jizosi kpu oka n'onu, le, Judasi, otu nu rime nri nu badnu lawuru wam varu, ya nu agida badnu ji ama-ogwnu nu okpiri. Be hi nu hne ele risi ariohna nu ele okno badnu ele Ju va. ⁴⁸ Judasi, nye wam reru a nyernu be nhne elekema, kaa, “Nye obula ke me joosnutu onu, nye wam bu ya, anu

nwụgwu a.” ⁴⁹ Ngangam, o znekwnusi Jizọsi, kaa, “Nye-zni-nhne, m bekwulem ji.” O snutu a ọnu.

⁵⁰ Jizọsi kanụ a, “Enyi m, mee nhne i varu o mee.”

Be vakwnusi Jizọsi, be tukwasi a aka, nwụgwusi a rikne. ⁵¹ Otu badnu nụ rime ele sno apna Jizọsi dọsnimarnu aka, mniọhia ama-ọgwu a, gbu nye izi nye risi ariọhna, bihala a nsni. ⁵² Jizọsi kanụ a, “Mniọhnasi ama-ọgwu i n'ọbo a, kwnornu nụ kpakara ele gbu ama jaala n'ama. ⁵³ O bu nụ i máa nụ m nwernu m rikne kanụ Nda m, o zianu m nhne kakwo lijoni * nri nụ ẹbo ele enine izi a? ⁵⁴ Kọvu me mee kpam, nhne be gbarụ n'ọkwukwo nsọ nụ o jeemeriri, ndaa kpa o jeemezu?”

⁵⁵ Ige wam, Jizọsi kanụ agida ele badnu wam varu o nwụgwu a, “Anụ varu chiri ama-ọgwu nụ okpiri o nwudne m lele nụ bu m nye neemegidne iwu ẹli. Kpakara ọbochi m daziri m n'Oro Nso Chiokike neezni nhne, anụ nwúdnene m. ⁵⁶ Kpakara nhne ka mernu ma nhne ele ọwhnurninya gbarụ n'ọkwukwo nsọ mezu.” Ige wam kpakara ele sno apna a ghasarụ a, gbawhu.

*Jizọsi gwuzo nụ ruwhnu
ele eze-ikpe*

(*Mak 14:53-65; Luk 22:54,55,63-71; Jọn 18:13,14,19-24*)

⁵⁷ Ele nwudnernu Jizọsi duru a zne n'oro Kayafasi, nye risi ariọhna, hne ele zni iwu nụ ele okno badnu gbakogwu. ⁵⁸ Pita snornu a, be zitagwo ndundu. O bna nụ rime ederezi nye risi ariọhna, daziri ẹli n'esilawuru ele nse, ma o whnụ risi nhne neeme.

* **26:53** Lijoni: bu pokwu ele ọgwu isunu.

⁵⁹ Ele risi ariohna nū kpakara ele eze-ikpe noo-
pio ele akebne aghalaghala gbagidne Jizōsi ma be
gbu a. ⁶⁰ O bụ n'ezi nū agida ele akebne agha-
laghala whūyaru, kovu be nwée rikne piohia nhne.

N'ipne-aznū, badnū lawūru whūyaru, ⁶¹ be kaa,
“Nyerukna ka karū nū o nwernu rikne kwadna
Oro Nsọ Chiokike ka, wu a n'ọbochi ẹto.”

⁶² Nye risi ariohna lizo sika Jizōsi, “O zá nhne
ị naasa? Kini bụ akebne ka ele badnū ka naag-
bagidne ị?” ⁶³ Kovu nū Jizōsi kpusnirni onu. Nye
risi ariohna kanū a, “M ji m Chiokike ke zị bụdnu
kwusi a rikne, ma ị kanū aị, jị n'iwhuru i bụ
Karaịsi, Nnwọ Chiokike.”

⁶⁴ Jizōsi sarū a, “Owe! Jị n'iwhuru i karū. Kovu
me kanū anū,

Hite kịtna, anū jọowhnu Nnwọ ke Badnū
hne ọ dazị n'akarikwnunga Chiokike ke bụ
Dikne,
naava masị n'erumeru oligwe.”

⁶⁵ Nye risi ariohna dọwama iwo a, kaa, “O
kwululem Chiokike, ndaa nhne a kwno noopio
ele akebne berere? Anū nurnu kpa o kwuluru
Chiokike. ⁶⁶ Kini bụ echiche anū?”

Be sarū, “O kwesiri ọ nwū ẹnwu.”

⁶⁷ Ige wam be bete nọogbu a onu mini, naapnịa a
nhne. Ele berere nọogbo a aka, ⁶⁸ be kaa, “Whnū
nū aị ọwhnurninya, Karaịsi, nyele gbọru ị aka?”

Pita Gọnahoru Jizōsi

*(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jọn 18:15-18,25-
27)*

⁶⁹ Pita dazị n'ederezi, otu nnwọ oknornokno ele neezne izi vakwnusi a, kaa, “Jị nụ Jizọsi nye Galili sno masị.”

⁷⁰ Kọvu Pita ọrụ nụ ruwhnu kpakara be, kaa, “M máam nhne i naakaa.”

⁷¹ Nga ọ whọgaru n'ọnu-mgbo, nnwọ oknornokno berere whnụ a, ọ kanụ ele zị pịi, “Nyerukna ka nụ Jizọsi nye Nazareti sno.”

⁷² Pita kwusi a rikne, ọ kwno berere, kaa, “M máam nyerukna ka.”

⁷³ Ige matị berere, ele gwuzo ndundu vakwnusiri Pita, kanụ a, “N'ezi, jị n'iwihuru i bụ otu badnụ nụ rime be, kwnornu nụ ikwu-ọnu i neegwehịa i iwhe.”

⁷⁴ Ige wam ọ panizo nọogo ẹhni a ngugo, nọodu risi, kaa, “M máam nyerukna ka.” Ngangam, okne ọchichi kwnarnụ ẹkwana. ⁷⁵ Pita chenwanya ikwu-ọnu Jizọsi kwuru, kaa, “Ige okne ọchichi yáakwnana ẹkwana, i jọgonahoru m mgbà ẹto.” Ọ whọga ederezi kwana ẹkwana mkpuru ovu k'agịda.

27

*Be kwuznennu Paịleti
Jizọsi*

(Mak 15:1; Luk 23:1,2; Jọn 18:28-32)

¹ N'ọnu ọsisi, kpakara ele risi ariọhna nụ ele okno badnụ ele Ju gbarụ iznuznu, kpebi o gbu Jizọsi.

² Be kne a eriri, duru a zne, gweru a nyewhete n'aka Paịleti nye nẹchi.

*Enwu Judasi
(Ernu 1:18,19)*

³ Nga Judasi nye reru a whnurnu nū be kperu Jizosi ikpe ẹnwu, marnuhnini mernu a k'agida, ọ chihnalanu ele risi ariohna nū ele okno badnū nri siliva ẹto wam, ⁴ kaa, “M mmehiele m nū ogweru ọvnarna nye ikpe mána resi anū.”

Be kanū a, “Ndaa ke gbasiri ai? Kí bú mkpa i.”
⁵ Judasi tusa iwai wam nū rime Ọro Nsọ Chiokike, whoga, kpogbu ẹhni a.

⁶ Ele risi ariohna gweru kpakara iwai wam, kaa, “O megidnernu iwu ai o yisi iwai ka nū nhne be bita iwai n'Ọro Nsọ Chiokike, kwnornu nū ọ bú iwai ọvnarna.” ⁷ Be kpebi o gweru iwai wam zū ẹli ele kpū ite hne be jeeli ele izne. ⁸ Ka kpayarū be nookwu a Ẹli Ọvnarna dū tna. ⁹ Nhne ka mernu ma nhne Jerimaya nye ọwhnurninya kwuru mezu, “Be gweru

nri siliva ẹto
 bú ọnu ahia
 ele Izireli whnurnu ọnu a,
¹⁰ be gweru a zuya ẹli ele ọkpu ite,
 lele kpa Nyenwe ai nyernu m n'iwu.”

*Jizosi gwuzo nū
 ruwhnu Paileti*

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jọn 18:33-38)

¹¹ Kọvu nū Jizosi gwuzo nū ruwhnu nye ọechi ẹchi, nye ọchichi wam sika a, “I bú Eze ele Ju?”

Jizosi sarū a, “Owe! Ji n'iwuhuru i karū kpa.”

¹² Nga ele risi ariohna nū ele okno badnū noobno a nhne, ọ sála be nhne ọbula. ¹³ Paileti sika a, “I nuna kpakara nhne be noobno i?” ¹⁴ Kọvu nū Jizosi sála a ọka ọbula, ke mernu o gbagwojiri nye ọchichi anya k'agida.

*Be marnu Jizosi
ikpe enwu*

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39--19:16)

¹⁵ N'Iriri Ogawhe obula, nye neechi echị neesigbasinu be otu nye ikelu be rioru a. ¹⁶ Be nwernu otu nye ojo ke ohna marnu zi n'oro ikelu be nookwu Barabasi. ¹⁷ Nga igbudu badnu wam gbakoru, Paileti sikwa be, "Ndaa nye anu pioru me sigbasinu anu, Barabasi* sobu Jizosi, nye be kwu Karaisi?" ¹⁸ Paileti kwuru ka kwnornu nu o magwu nu be kwuyannu a Jizosi kwnornu owho-anya.

¹⁹ Kpa Paileti daziri nu ngadna ikpe a, nnwerne a ziznenu a izi, kaa, "Aka i zi nu nhne gbasiri nye mee mma wam, kwnornu nu m taru m agida awnnywhnu nu mboro tna kwnornu a."

²⁰ Kovu nu ele risi ariohna nu ele okno badnu sigidnenu igbudu ele badnu wam be rio a Barabasi, gbu Jizosi.

²¹ Paileti sikwa be, "Ndaa nye anu pioru me sigbasinu anu n'ehni badnu lawuru ka?"

Be kaa, "Barabasi."

²² O sikwa be, "Kini bu nhne anu pioru me mee Jizosi, nye be kwu Karaisi?"

Kpakara be siwama, "Kpogidne a n'ogba."

²³ Paileti sikwa, "Kini mernu? Kini bu nhne ojo ke o mernu?"

Be siwama okokoba ke kakwo, kaa, "Kpogidne a n'ogba."

²⁴ Nga Paileti whnurnu nu o nwée rikne mee nhne obula, kovu agida ogbugbo dnarnu, o gweru

* **27:17** Barabasi: Agwna okwukwo kwuru Jizosi Barabasi

mini kwọ aka a lawwuru nụ ruwhnu kpakara be, kaa, “Aka m zị rịchna n'ọvnarna nwerukna ka, anụ n'iwuhuru anụ magwu nhne gbasiri a.”

²⁵ Kpakara be karu, “Ọvnarna a zị nụ risi aị, zị masị nụ risi rumu aị.”

²⁶ Paileti sigbasinu be Barabasi. Nga ọ pniarnu Jizọsi nhne, o gweru a nyewhete be ma be kpogidne a n'ogba.

*Ele ọgwnu kpariri Jizọsi
(Mak 15:16-20; Jọn 19:2,3)*

²⁷ Ele ọgwnu nye ọchichi duru Jizọsi zne n'obna ele ọgwnu hne kpakara odobiri ele ọgwnu gbaru a gburugburu. ²⁸ Be tuma a iwo a, wosi a iwo ihie ihie. ²⁹ Be kpa okpu igwnu, kpusi a nụ risi, nyee a mkpara n'akarikwnunga, gbunu a mpnerne ọchi nụ ruwhnu a, kpari a, be kaa, “A bekwulem ji, Eze ele Ju.” ³⁰ Be gbụ a ọnu-mini, gweru mkpara wam neeli a nụ risi. ³¹ Nga be kparikworu a, be tuma a iwo wam, wosi a kpakara iwo a, duru a zne ma be kpogidne a n'ogba.

*Be kpogidnenu
Jizọsi n'ogba
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jọn 19:17-27)*

³² Nga be whuyaru, be whnurnu otu nwerukna Sirini, rẹwhna a bu Saimoni, be sigidne a ma o vuru ogba a sno be.

³³ Nga be vaduru hne be kwu Gologota, ke bu “Hne Okpokoro Risi,” ³⁴ be nyee Jizọsi manya be gwaru nhne lu nlulu. Kọvu nga Jizọsi raturu a riro, o kwéle ọ nwọ a. ³⁵ Be kpogidne a n'ogba, ele ọgwnu ke iwo a n'esilawuru be nga be vukworu

ogbanuchi. † ³⁶ Be daziri eli neese a. ³⁷ Be bitaru n'olu risi a nhne be bnornu a, “Ka bu Jizosi, Eze ele Ju.” ³⁸ Be kpogidnenu ele buznu lawuru nu Jizosi n'olu ogba, otu badnu n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. ³⁹ Ele naagawhe naakaja a, neewhnuwhne risi, ⁴⁰ be kaa, “Ji nye naakwnadna Oro Nso Chiokike, wu a n'obochi eto, znohia ehni i. O buru nu i bu Nnwọ Chiokike, hi n'olu ogba hiedna.”

⁴¹ O bu masi kpa ele risi ariohna nu ele zni iwu nu ele okno badnu naakpari a. ⁴² Be kaa, “O znohiaru ele berere, kovu o nwée rikne znohia ehni a, o bu eze Izireli, o hi n'olu ogba hiedna kitna, a jeekweru nu a. ⁴³ O tukwasiri Chiokike mkpoma, o znohia a kitna, o buru nu o masi a, kwnornu nu o karu, ‘M bu m Nnwọ Chiokike.’ ” ⁴⁴ O bu masi kpa ele buznu wam be kpogidnenu be nu Jizosi n'olu ogba zi masi naakpari a.

Enwu Jizosi

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Hite n'esilawuru iwhnehnne, ‡ ochichiri gbas-nirni kpakara eli wam du n'otnu-ige ke eto. §

⁴⁶ N'otnu-ige ke eto, Jizosi jiri okne nkoli siwama, kaa, “Eloi, Eloi, lama sabatani,” ke bu, “Chiokike m, Chiokike m, kini mernu i ghasaru m?”

⁴⁷ Agwna ele gwuzo ndundu nurnu a, be kaa, “O noosukwu Elaija.”

† **27:35** Agwna okwukwo kwuru: Be mernu ka ma nhne be kwuru hite n'onu nye owhnurninya mezu, “Be keri iwo m n'esilawuru be, gweru iwo m vu ogbanuchi.” ‡ **27:45** n'esilawuru iwhnehnne: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu § **27:45** otnu-ige ke eto: okwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

⁴⁸ Ngangam, otu badnụ gba ẹso gweru sponji gbajite a nụ manya gbarụ ọka, tụtkwasi a n'olu isisi, nyee a ma ọ nwo. ⁴⁹ Ele berere kaa, “Gharụ a, a lesi ma Ẹlajia jaava ọ znọhia a.”

⁵⁰ Nga Jizọsi jiri okne nkọli si okokoba berere, o nwebime inwe.

⁵¹ Ige wam ikpe obnosni ke Ọro Nsọ Chiokike gbawarụ ibekala lawuru hite n'olu dū n'ẹli. Ẹli otne enye dnarnụ, agida rugwu gbawarụ. ⁵² Ilili kpumernu, agida ele nsọ hiri n'enwu lizọ, ⁵³ be whuya nū rime ilili. Nga Jizọsi hiri n'enwu lizọ, be bnazne nū rime ẹli-ohna nsọ, gesi agida ele badnụ ẹhni be.

⁵⁴ Nga nye nẹechi otu riwhu ele ọgwnu nū ele ọgwnu a zị neese Jizọsi whnurnu ẹli otne enye nū kpakara nhne mernu, be tū ọgwnu k'agida, be kaa, “N'ezi, nyerukna ka buri Nnwọ Chiokike.”

⁵⁵ Agida ele rinya zị masị hne zị ikere neelekiri, ele hi nū Galili snornu Jizọsi va, neeznenu a izi.

⁵⁶ N'esilawuru be bụ Meri Magidalini, nū Meri nne Jemisi nū Josefu, nū nne rumu Zebidi.

Be liri Jizọsi

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jọn 19:38-42)

⁵⁷ Nga ogbednachi, otu nye eze be kwu Josefu, nye Arimatiya, nye sno apna Jizọsi, ⁵⁸ znekwnusiri Pailetị, rịo a iznu Jizọsi. Pailetị nyernu iwu be vute a iznu Jizọsi. ⁵⁹ Josefu vuru iznu wam, whu a n'ikpe abọchna marnu mma, ⁶⁰ zne lite a nū rime ilili ikne ke aka a, ke o gwuwaru nū rime rugwu. O vuru otu rugwu hna ezi kpusni ọnu-mgbo ilili wam. ⁶¹ Meri Magidalini nū Meri kiyari zị ndundu, kete ruwhnu n'ilili wam.

⁶² N'ekile a, ke bu ọbochi ke sno ọbochi ojiknernu, ele risi ariohna, nū ele Farisi gbakọru znekwnusi Paileti, ⁶³ kaa, “Nda-aị-kwu, a chenwanyarnū nū nye nduwihu wam karū nga ọ zị bụdnu, ‘Nga ọbochi ẹto whemernu, m jeehi n'ẹnwu lizọ.’” ⁶⁴ Kam kpayaru, nyee iwu ma be mesni ilili wam rikne dū ọbochi ẹto, ma ele sno apna a gharū o znurnu a n'abali, kanū ele badnū nū o hiri n'ẹnwu lizọ. Aghalaghala ke ipne-aznū jaakakwo ke mbom.”

⁶⁵ Paileti kanū be, “Anū zne, gweru ele ọgwnu, be se, anū mesni ilili wam rikne kpa anū nwernu rikne o mee a.” ⁶⁶ Be zne, mesni ilili rikne, kasị ilili a akara n'olu akaworugwu, bita masị ele nse.

28

Jizọsi lizọru n'ẹnwu

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jọn 20:1-10)

¹ Nga Ọbochi Ozukwa Inwe whemernu, nga chi nọobo n'ọbochi mbom n'ikwezu, Meri Magidalini, nū Meri kiyari varū lekasi ilili. ² Ngangam, ẹli tneru enye, enine izi Nyenwe aị hiri n'oligwe hiedna, vume akaworugwu wam, daziri ẹli n'olu a. ³ Ruwhnu a nū lele amuma, iwo a naachna lele mkpuru-mini. ⁴ Ogwnu tūru ele nse wam, be ma ririri dna n'ẹli lele ele nwurnu ọnwu.

⁵ Enine izi wam kanū ele rinya wam, “Ogwnu tū anū, m maam nū anū noopio Jizọsi, nye be kpogidnenu n'ogba. ⁶ O zila hna, kwnornu nū o hilem n'ẹnwu lizọ, lele kpa o kwuru. Anū va whnū hne be liru a. ⁷ Anū zne wara wara kanū ele sno apna a, nū o hilem n'ẹnwu lizọ, o belem anū ọsno neezne Galili, anū jọowhnu a pịi. Le, m bele

m ọsno kanụ anụ.” ⁸ Be gweru ẹso, gweru izne hi n'ilili wam gbawhu, be ọọtu ogwnu, mkpoma nọoso masị be n'ọnu k'agida. Be zne kanụ ele sno apna a.

⁹ Jizọsi kwnusiri be kpa be neezne n'apna, ọ kanụ be, “M bekwulem anụ.” Be bna a n'ọchi lawuru, kpọnu a risi ẹli. ¹⁰ Jizọsi kanụ be, “Ogwnu tuko anụ, anụ zne kanụ rumu nda m, be zne Galili, ọ hne be jowhnu m.”

Ọtnutnu ele nse

¹¹ Kpa ele rinya wam naala, agwna ele ogwnu wam neese ilili znernu n'ẹli-ohna kanụ ele risi ariohna kpakara nhne mernu. ¹² Ele risi ariohna nụ ele okno badnụ gba iznuznu, be kwu be agida iwai. ¹³ Be kaa, “Anụ kaa, ‘Ele sno apna a varu n'abalị nga a neezni anyarna znurnu iznu a.’” ¹⁴ Ọ bụru nụ nye neechi ẹchi nụ a, a jeeme o kweru nụ ikpe mana anụ, anụ jáabna nụ mmekpehni.”

¹⁵ Ele ogwnu wam gweru iwai wam mee nhne ele risi ariohna nụ ele okno badnụ karu be mee. Be wheke ọtnutnu ka kpakara n'esilawuru ele Ju du tna.

Jizọsi mernu ele sno apna a whnu a anya

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jọn 20:19-23; Ẹrnu 1:6-8)

¹⁶ Ele sno apna a nri nụ otu wam zne nụ Galili n'olu rugwu lele kpa Jizọsi kanụ be. ¹⁷ Nga be whnurnu a, be kpọnu a risi ẹli, kovu agwna be nwernu mkpoma lawuru. ¹⁸ Jizọsi vakwnusi be, kaa, “Be nyernu m kpakara rikne ke zi n'oligwe ma n'owa. ¹⁹ Anụ zne nụ kpakara ọwa mee ele

badnụ be bụru ele sno apna m, nọowu be mini nụ rẹwhna ke Nda, nụ ke Nnwọ nụ ke Enine Nso. ²⁰ Anụ zni be b́ta kpakara nhne me nyernu anụ n'iwu. N'ezi, me nụ anụ zị kpakara ige dụ ọkwnukokwnu.”

Tesitamenti Ikne n'O^{nu} Ikwere **New Testament in Ikwere**

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ikwere

Translation by: Wycliffe

Ikwere – (ikw) Nigeria

The Iwerre language of Nigeria can also be spelled Ikwere and Ikwerri. This language is spoken primarily by the Ikwerre people who live in the Rivers State of Nigeria and is one of the many ethnic groups in the Niger Delta. There were more than 23,000 speakers of this language in 1973. There is also a considerable local interest in literacy and grammar.

Copyright Information

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789076369

New

The New Testament

in Ikwere

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust.
All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

c17ee3a1-1c7a-5c05-8e0f-5043e8228d89